BENDROJO TEISMO (šeštoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. birželio 16 d.*

Byloje T-240/07

Heineken Nederland BV, įsteigta Zutervaudėje (Nyderlandai),

Heineken NV, įsteigta Amsterdame (Nyderlandai),

atstovaujamos advokatų T. Ottervanger ir M. de Jong,

ieškovės,

prieš

Europos Komisiją, iš pradžių atstovaujamą A. Bouquet, S. Noë ir A. Nujenhuis, vėliau – A. Bouquet ir S. Noë, padedamų advokato M. Slotboom,

atsakovę,

* Proceso kalba: olandų.

dėl pagrindinio prašymo iš dalies panaikinti 2007 m. balandžio 18 d. Komisijos sprendimą C (2007) 1697 dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį (byla COMP/B/37.766 — Nyderlandų alaus rinka) ir papildomo prašymo sumažinti ieškovei skirtą baudą

BENDRASIS TEISMAS (šeštoji išplėstinė kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininko pareigas einantis teisėjas V. Vadapalas (pranešėjas) ir teisėjai A. Dittrich bei L. Truchot,

posėdžio sekretorius J. Plingers, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. kovo 25 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Faktinės bylos aplinkybės

1 Ieškovės *Heineken Nederland BV* ir *Heineken NV* priklauso *Heineken* grupei (toliau – *Heineken*), kuri veikia alaus gamybos ir platinimo srityje. *Heineken NV* pavestas grupės valdymas, o *Heineken Nederland* – alaus gamyba. Per savo dukterinę bendrovę *Heineken Nederlands Beheer BV*, kurioje valdo 100 % akcijų, *Heineken NV* valdo visas *Heineken Nederland* akcijas.

2 *Heineken* yra viena keturių pagrindinių Nyderlandų alaus rinkoje veikiančių subjektų. Kitos didžiausios alaus daryklos šioje rinkoje – tai *InBev* grupė (toliau – *InBev*), iki 2004 m. žinoma *Interbrew* pavadinimu, kurios valdymas pavestas bendrovei *InBev NV*, o gamyba – dukterinei bendrovei *InBev Nederland NV*, *Grolsch* grupė (toliau – *Grolsch*), kurios valdymas pavestas bendrovei *Koninklijke Grolsch NV*, ir bendrovė *Bavaria NV*.

3 Ieškovės ir kitos trys pagrindinės šios rinkos alaus daryklos savo alų galutiniams klientams parduoda, be kita ko, pasitelkdamos du platinimo kanalus. Reikia skirti „horeca“ sektorių, t. y. viešbučius, restoranus ir kavines (toliau – viešbučių ir restoranų sektorius), kuriuose alus vartojamas vietoje, ir „food“ sektorių, kuris apima prekybos centrus bei vyno ir alkoholinių gėrimų parduotuves, kuriose pirktas alus skirtas privačiai vartoti namuose. Antrasis sektorius taip pat apima su privačiu prekių ženklu parduodamą alų. Iš keturių suinteresuotų alaus daryklų šiame segmente veikia tik *InBev* ir *Bavaria*.

4 Šios keturios alaus daryklos yra *Centraal Brouwerij Kantoor* (toliau – CBK) narės. Tai yra federacijos forma veikianti organizacija, kuri pagal savo įstatus atstovauja savo narių interesams ir kurią sudaro visuotinis susirinkimas ir įvairios komisijos, kaip antai komisija, kuriai pavesti viešbučių ir restoranų sektoriaus klausimai, bei finansų komisija, dabar tapusi direktorių komitetu. CBK vykstantiems susirinkimams jos sekretoriatas parengia pakvietimus ir oficialius nuosekliai numeruojamus protokolus bei išsiunčia juos susirinkime dalyvaujantiems organizacijos nariams.

Administracinė procedūra

5 2000 m. sausio 28 d. bei 2000 m. vasario 3, 25 ir 29 dienos raštais *InBev* padarė kelis pareiškimus dėl konkurenciją ribojančių veiksmų Nyderlandų alaus rinkoje. Šie

pareiškimai buvo padaryti vykstant 1999 m. pradėtam Europos Bendrijų Komisijos tyrimui dėl kartelinių veiksmų ir galimo piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi Belgijos alaus rinkoje. Kartu su šiais pareiškimais *InBev* pateikė prašymą neskirti ar sumažinti baudą pagal Komisijos pranešimą dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo).

6 2000 m. kovo 22 ir 23 d., gavusi *InBev* pareiškimus, Komisija atliko patikrinimus ieškovių ir kitų suinteresuotų įmonių patalpose. Be to, nuo 2001 iki 2005 m. ieškovėms ir kitoms suinteresuotoms įmonėms buvo išsiųsti kiti papildomi prašymai pateikti informacijos.

7 2005 m. rugpjūčio 30 d. Komisija išsiuntė ieškovėms ir kitoms suinteresuotoms įmonėms pranešimą apie kaltinimus. 2005 m. lapkričio 24 d. raštu ieškovės pateikė savo rašytines pastabas dėl šio pranešimo. Nė viena suinteresuotoji šalis neprašė surengti posėdžio.

8 2006 m. sausio 26 ir kovo 7 d. raštais Komisija supažindino ieškoves su papildomais dokumentais. Tai, be kita ko, buvo *InBev* skirti prašymai pateikti informacijos ir Komisijai suteikti atsakymai.

9 2007 m. balandžio 18 d. Komisija priėmė sprendimą dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį (byla Nr. COMP/B/37.766 — Nyderlandų alaus rinka; toliau – ginčijamas sprendimas), kurio santrauka buvo paskelbta 2008 m. gegužės 20 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL C 122, 2008, p. 1) ir apie kurį ieškovei pranešta 2007 m. balandžio 24 d. raštu.

Ginčijamas sprendimas

Nagrinėjamas pažeidimas

10 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatyta, kad ieškovės ir bendrovės *InBev NV*, *InBev Nederland*, *Koninklijke Grolsch* ir *Bavaria* nuo 1996 m. vasario 27 d. iki 1999 m. lapkričio 3 d. dalyvavo darant vieną tęstinį EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimą, kurį sudarė susitarimai ir (arba) suderinti veiksmai, siekiant apriboti konkurenciją bendrojoje rinkoje.

11 Pažeidimą sudarė, pirma, alaus kainų ir alaus kainų padidinimo koordinavimas Nyderlanduose viešbučių ir restoranų bei privačiame sektoriuose, įskaitant su privačiu prekių ženklu parduodamą alų, antra, nereguliarus kitų atskiriems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomų prekybos sąlygų, kaip antai įsikūrimo paskolos, Nyderlanduose koordinavimas ir, trečia, nereguliarus klientų pasidalijimo koordinavimas Nyderlanduose viešbučių ir restoranų bei privačiame sektoriuose (ginčijamo sprendimo 1 straipsnis ir 257 bei 258 konstatuojamosios dalys).

12 Remiantis ginčijamu sprendimu, alaus daryklų antikonkurenciniai veiksmai buvo atliekami per daugiašalius neoficialius susitikimus, kuriuose reguliariai dalyvavo keturi pagrindiniai Nyderlandų alaus rinkos subjektai, ir per papildomus dvišalius įvairių šių alaus daryklų susitikimus. Pagal ginčijamą sprendimą šie susitikimai vyko slaptai, tyčia, jų dalyviams suvokiant, kad atliekami draudžiami veiksmai (ginčijamo sprendimo 257–260 konstatuojamosios dalys).

13 Pavyzdžiui, pirmiausia nuo 1996 m. vasario 27 d. iki 1999 m. lapkričio 3 d. vyko nemažai daugiašalių susitikimų, vadinamų „Catherijne overleg“ („Catherijne pasitarimai“) arba „agendacommissie“ („einamųjų reikalų komitetas“). Ginčijamame sprendime nustatyta, kad šie susitikimai, per kuriuos didžiausias dėmesys buvo skiriamas viešbučių ir restoranų sektoriui, tačiau kurie galėjo būti susiję ir su privačiu sektoriumi, buvo iš esmės skirti kainoms ir alaus kainų padidinimui koordinuoti, nuolaidų dydžio ribojimui aptarti ir klientams pasidalyti, taip pat veiksmams dėl tam tikrų kitų prekybos sąlygų suderinti. Per šiuos susitikimus buvo aptariamos ir su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainos (ginčijamo sprendimo 85, 90, 98, 115–127 ir 247–252 konstatuojamosios dalys).

14 Antra, kiek tai susiję su dvišaliais alaus daryklų kontaktais, ginčijamame sprendime pažymima, kad *InBev* ir *Bavaria* buvo susitikusios 1997 m. gegužės 12 d. ir aptarė su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainų padidinimą (ginčijamo sprendimo 104 konstatuojamoji dalis). Be to, anot Komisijos, ieškovės ir *Bavaria* buvo susitikusios 1998 m., siekdamos aptarti apribojimus, susijusius su pardavimo taškais viešbučių ir restoranų sektoriuje (ginčijamo sprendimo 189 konstatuojamoji dalis). Komisija pažymi, kad 1999 m. liepos mėnesį dvišalių kontaktų buvo tarp ieškovių ir *Grolsch* dėl kompensacijų klientams privačiame sektoriuje, kurie taiko laikinas kainų nuolaidas (ginčijamo sprendimo 212 ir 213 konstatuojamosios dalys).

15 Galiausiai, remiantis ginčijamu sprendimu, 1997 m. tarp *InBev* ir *Bavaria* buvo dvišalių kontaktų ir keitimosi informacija, skirtų bendroms diskusijoms apie alaus kainas ir diskusijoms daugiausia apie privačius prekių ženklus. Dvišaliai kontaktai pasikeitimo informacija forma, skirti privatiems prekių ženklams, 1998 m. birželio ir liepos mėn. taip pat buvo užmegzti su Belgijos alaus daryklomis. Komisija patikslino, kad šie pokalbiai vyko dalyvaujant ieškovėms ir *Grolsch* (ginčijamo sprendimo 105, 222–229 ir 232–236 konstatuojamosios dalys).

16 *Heineken NV* buvo pripažinta atsakinga dėl to, kad pažeidimo laikotarpiu *Heineken Nederland* tiesiogiai ar netiesiogiai visiškai jai priklausė, o ši aplinkybė, kurią patvirtina kiti bylos dokumentai, parodo, kad ji darė lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės komercinei politikai (ginčijamo sprendimo 400–414 konstatuojamosios dalys).

Ieškovėms skirta bauda

17 Ginčijamo sprendimo 3 straipsnio a punkte ieškovėms buvo skirta 219 275 000 eurų bauda.

18 Apskaičiuodama šios baudos dydį Komisija taikė Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir [EB] 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 23 straipsnio 2 dalį ir Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir [EAPB] 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairėse (OL C 9, 1998, p. 3, toliau – gairės) aprašytą metodą (ginčijamo sprendimo 436 ir 442 konstatuojamosios dalys). Remiantis šiuo metodu, ieškovei skirta bauda buvo apskaičiuota pagal pažeidimo sunkumą ir trukmę (ginčijamo sprendimo 437 konstatuojamoji dalis).

19 Konkrečiai kalbant, pažeidimas buvo kvalifikuotas kaip „labai sunkus“, nes jį iš esmės sudarė reguliarus kainų, jų padidinimo ir kitų prekybos sąlygų koordinavimas bei klientų pasidalijimas (ginčijamo sprendimo 440 konstatuojamoji dalis). Komisija taip pat atsižvelgė į tai, kad antikonkurenciniai veiksmai buvo atliekami slapta ir tyčia, bei į aplinkybę, jog pažeidimas paveikė visą Nyderlandų teritoriją ir visą alaus rinką, t. y. ir viešbučių ir restoranų sektorių, ir privatų sektorių (ginčijamo sprendimo 453 ir

455 konstatuojamosios dalys). Be to, Komisija pabrėžė, kad šioje byloje nebuvo atsižvelgta į tikrąją antikonkurencinių veiksmų įtaką Nyderlandų rinkai, nes jos nebuvo įmanoma įvertinti (ginčijamo sprendimo 452 konstatuojamoji dalis).

20 Komisija taip pat diferencijuotai traktavo ieškoves, siekdama atsižvelgti į jų tikrąjį ekonominį pajėgumą ir individualų vaidmenį atliekant konstatuotus pažeidimus. Tam Komisija panaudojo ieškovių pasiekto alaus pardavimo Nyderlanduose skaičius 1998 m., t. y. paskutiniais visais kalendoriniais pažeidimo metais. Remiantis tuo, ieškovė buvo priskirta pirmai kategorijai, kuriai apskaičiuota 65 mln. eurų pradinė bauda (ginčijamo sprendimo 462 ir 464 konstatuojamosios dalys).

21 Siekiant užtikrinti pakankamą atgrasomąjį poveikį, atsižvelgiant į didelę *Heineken* apyvartą, pradinė bauda buvo padauginta iš koeficiento 2,5 (ginčijamo sprendimo 464 konstatuojamoji dalis).

22 Kadangi ieškovės dalyvavo darant pažeidimą nuo 1996 m. vasario 27 d. iki 1999 m. lapkričio 3 d., t. y. 3 metus ir 8 mėnesius, ši pradinė bauda buvo padidinta 35 % (ginčijamo sprendimo 465 ir 466 konstatuojamosios dalys). Taip buvo nustatyta 219 375 000 eurų pagrindinė bauda (ginčijamo sprendimo 470 konstatuojamoji dalis).

23 Galiausiai Komisija 100 000 eurų sumažino baudos dydį, nes pripažino, kad administracinės procedūros trukmė nagrinėjamu atveju buvo neprotinga (ginčijamo sprendimo 495–499 konstatuojamosios dalys).

Procesas ir šalių reikalavimai

24 Ši byla pradėta ieškovės ieškiniu, kurį teismo kanceliarija gavo 2007 m. liepos 4 d.

25 2010 m. vasario 10 d. Bendrasis Teismas, taikydamas savo Procedūros reglamento 14 straipsnio 1 dalį ir 51 straipsnio 1 dalį, nusprendė perduoti bylą šeštajai išplėstinei kolegijai.

26 Taikydamas proceso organizavimo priemones, 2010 m. vasario 12 d. Bendrasis Teismas pateikė Komisijai rašytinius klausimus, į kuriuos ji atsakė per nustatytą terminą.

27 Per 2010 m. kovo 25 d. posėdį buvo išklausytos šalių kalbos ir jų atsakymai į Bendrojo Teismo užduotus klausimus.

28 Kadangi teisėjas pranešėjas negalėjo vykdyti savo pareigų po žodinės proceso dalies pabaigos, byla buvo paskirta naujam teisėjui pranešėjui ir, remiantis Procedūros reglamento 32 straipsniu, pasitarimuose dėl šio sprendimo dalyvavo trys jį pasirašiusieji teisėjai.

29 Ieškovės Bendrojo Teismo prašo:

— panaikinti visą ar dalį ginčijamo sprendimo, kiek jis susijęs su ieškovėmis,

— panaikinti arba sumažinti joms skirtą baudą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

30 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

31 Grįsdamos savo ieškinį, ieškovės pateikia vienuolika ieškinio pagrindų, pirma, dėl gero administravimo principo ir Reglamento Nr. 1/2003 27 straipsnio pažeidimo, kiek tai susiję su atsisakymu leisti susipažinti su kitų suinteresuotų įmonių atsakymais į pranešimą apie kaltinimus, antra, dėl gero administravimo principo, „rūpestingumo principo“ ir rungtyniškumo principo pažeidimo tariamai neatlikus rūpestingo ir nešališko tyrimo, trečia, dėl nekaltumo prezumpcijos pažeidimo, ketvirta, dėl protingo termino pažeidimo per administracinę procedūrą, penkta, dėl nepakankamų pažeidimo įrodymų, šešta, dėl susitarimų ir (arba) suderintų veiksmų, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, nebuvimo, septinta, dėl neteisingo pažeidimo trukmės nustatymo, aštunta, dėl Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalies, gairių, vienodo

požiūrio, teisinio saugumo ir proporcingumo principų bei pareigos motyvuoti pažeidimo, kiek tai susiję su baudos dydžio nustatymu, devinta, dėl neteisingo lengvinančių aplinkybių įvertinimo, dešimta, dėl administracinės procedūros trukmės poveikio baudos dydžiui ir, vienuolikta, dėl pernelyg mažo baudos sumažinimo, kurį Komisija pritaikė dėl pernelyg ilgos administracinės procedūros trukmės.

32 Bendrasis Teismas mano, kad pirmiausia reikia išnagrinėti penktąjį, šeštąjį ir septintąjį ieškinio pagrindus, kuriais iš esmės siekiama ginčyti pažeidimą, vėliau – pirmąjį, antrąjį, trečiąjį ir ketvirtąjį ieškinio pagrindus, susijusius su tariamais procedūriniais trūkumais ir teisės į gynybą pažeidimais, ir galiausiai – aštuntąjį, devintąjį, dešimtąjį ir vienuoliktąjį ieškinio pagrindus, skirtus baudos dydžiui nustatyti.

Dėl penktojo ir šeštojo ieškinio pagrindų, atitinkamai susijusių su nepakankamais pažeidimo įrodymais ir susitarimų ir (arba) suderintų veiksmų, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, nebuvimu

Šalių argumentai

33 Pateikdamos penktąjį ieškinio pagrindą, ieškovės iš esmės teigia, kad ginčijamame sprendime Komisijos panaudotų įrodymų nepakanka, siekiant be jokių protingų abejonių įrodyti EB 81 straipsnio pažeidimą. Todėl, jų nuomone, atitinkama Komisijos išvada prieštarauja nekaltumo prezumpcijai ir pareigai motyvuoti.

34 Dėl to ieškovės ginčija *InBev* pareiškimo, kuris sudaro pagrindinį ginčijamo sprendimo ramstį, įrodomąją galią dėl to, kad šis pareiškimas tariamai labai neaiškus ir prieštaringas ir tariamai iš dalies pagrįstas iš trečiųjų asmenų gauta informacija. Be to, jos kaltina Komisiją, kad neišnagrinėjo, ar šis pareiškimas buvo padarytas sąmoningai ir po išsamaus apmąstymo bei nesiėmus jokių veiksmų dėl jame esančių kaltę paneigiančių teiginių.

35 Ieškovės mano, jog per inkriminuotus susitikimus Nyderlandų alaus daryklų atstovų padarytų užrašų, turint omeny, kad jie fragmentiniai, taip pat nepakanka antikonkurenciniam elgesiui įrodyti.

36 Pateikdamos šeštąjį ieškinio pagrindą, ieškovės ginčija tam tikrų dokumentinių įrodymų, pagrindusių išvadą dėl konkurenciją ribojančių susitarimų ir (arba) suderintų veiksmų komplekso, reikšmingumą ir tai, kaip Komisija juos išaiškino.

37 Ieškovės neigia, kad per kontaktus tarp alaus daryklų buvo sudarytas susitarimas, nes jos niekuomet nebuvo suderinusios valios nustatyti tam tikrą elgesio rinkoje liniją.

38 Jos taip pat ginčija suderintų veiksmų buvimą. Šiuo klausimu jos tvirtina, kad iš turimų įrodymų nėra matyti, kad alaus daryklų kontaktai būtų pašalinę arba bent reikšmingai sumažinę netikrumą dėl jų būsimo elgesio rinkoje. Priešingai, jos mano pakankamai įrodžiusios, kad alaus daryklos savarankiškai sprendė dėl savo elgesio rinkoje.

39 Be to, ieškovės teigia, kad inkriminuojami susitikimai niekuomet neturėjo antikonkurencinio objekto. Anot jų, per šiuos susitikimus vykę pokalbiai buvo skirti daugeliui teisėtų temų ir pokalbiai dėl situacijos rinkoje, įskaitant dėl vartojimo kainų privačiame sektoriuje ir pasiūlymus kai kuriems viešbučių ir restoranų sektoriaus klientams, vyko tik kartais ir neformaliai.

40 Galiausiai ieškovės prieštarauja dėl savo atsakomybės dėl pokalbių tarp *Interbrew* ir *Bavaria*, skirtų su privačiais prekių ženklais parduodamo alaus segmentui, nes jame nevykdo jokios veiklos.

41 Komisija ginčija ieškovių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

42 Penktajame ieškinio pagrinde ieškovės iš esmės kaltina Komisiją, kad teisiniu požiūriu pakankamai neįrodė faktinių konstatavimų, kurių pagrindu padarė išvadą dėl pažeidimo padarymo. Šeštajame ieškinio pagrinde jos ginčija nagrinėjamų veiksmų kvalifikavimą kaip susitarimų ir (arba) suderintų veiksmų, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnį. Kadangi šiais dviem ieškinio pagrindais ginčijamas pažeidimo konstatavimas, jie nagrinėtini kartu.

43 Pagal EB 81 straipsnio 1 dalį kaip nesuderinami su bendrąja rinka yra draudžiami visi įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas bendrojoje rinkoje.

44 Susitarimas, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, laikomas sudarytu jau tuomet, kai atitinkamos įmonės išreiškė savo bendrą valią elgtis rinkoje tam tikru apibrėžtu būdu (1991 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hercules Chemicals prieš Komisiją*, T-7/89, Rink. p. II-1711, 256 punktas ir 2002 m. kovo 20 d. Sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją*, T-9/99, Rink. p. II-1487, 199 punktas).

45 Galima manyti, kad susitarimas, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, sudarytas, jeigu yra suderinta valia dėl paties konkurencijos ribojimo principo, net jeigu dėl konkrečių siekiamo apribojimo elementų dar vyksta derybos (šiuo klausimu žr. 44 punkte minėto Sprendimo *HFB Holding ir kt. prieš Komisiją* 151–157 ir 206 punktus).

46 Sąvoka „suderinti veiksmai“ reiškia koordinavimo tarp įmonių, kurios, nepasiekusios konkretaus susitarimo, sąmoningai pakeičia konkurencijos keliamą riziką praktiniu tarpusavio bendradarbiavimu, būdą (1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 115 punktas ir Sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 158 punktas).

47 Šiuo požiūriu EB 81 straipsnio 1 dalimi draudžiami tiesioginiai ar netiesioginiai ūkio subjektų kontaktai, kurie galėtų daryti įtaką esamo ar potencialaus konkurento elgesiui rinkoje, arba atskleisti tokiam konkurentui, kaip pats atitinkamas ūkio subjektas nusprendė elgtis rinkoje arba kokio elgesio būdo ketina imtis, kai tokių kontaktų tikslas ar poveikis yra konkurencijos ribojimas (šiuo klausimu žr. 46 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 116 ir 117 punktus).

48 Kiek tai susiję su EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimo įrodymų pateikimu, primintina, kad Komisija turi įrodyti savo konstatuotą pažeidimą ir pateikti įrodymų, galinčių teisiniu požiūriu pakankamai patvirtinti pažeidimą sudarančių aplinkybių buvimą

(1998 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją*, C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 58 punktas ir 46 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 86 punktas).

49 Taigi Komisija turi pateikti tikslių ir neprieštaringų įrodymų, patvirtinančių, kad pažeidimas buvo padarytas (šiuo klausimu žr. 2000 m. liepos 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją*, T-62/98, Rink. p. II-2707, 43 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

50 Vis dėlto reikia pabrėžti, kad kiekvienas Komisijos pateiktas įrodymas nebūtinai turi atitikti šiuos kriterijus kiekvieno pažeidimo elemento atžvilgiu. Pakanka, kad šiuos reikalavimus atitiktų bendrai įvertintas institucijos pateiktų įrodymų visetas (žr. 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, 179 ir 180 punktus bei nurodytą teismo praktiką).

51 Atsižvelgiant į akivaizdų antikonkurencinių susitarimų draudimo pobūdį, negalima reikalauti iš Komisijos pateikti dokumentų, aiškiai patvirtinančių atitinkamų ūkio subjektų tarpusavio ryšius. Bet kuriuo atveju Komisijos turimus ne visus ir atskirus įrodymus galima papildyti išvadomis, iš kurių būtų galima atkurti reikšmingas faktines aplinkybes. Todėl antikonkurencinė praktika arba susitarimas gali būti nustatomi iš tam tikro skaičiaus sutapimų ir netiesioginių įrodymų, kurie, nagrinėjami kartu, gali įrodyti konkurencijos taisyklių pažeidimą, jeigu nėra kito logiško paaiškinimo (2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 55–57 punktai).

52 Jeigu Komisija, pagrįsdama savo išvadą dėl antikonkurencinio susitarimo ar elgesio buvimo, pateikė rašytinių įrodymų, Bendrajame Teisme šią išvadą ginčijančios šalys turi ne paprasčiausia pateikti logišką alternatyvą Komisijos teiginiams, o įrodyti, kad ginčijamame sprendime panaudotų įrodymų nepakanka patvirtinti pažeidimo buvimą (50 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 187 punktas).

53 Kalbant apie teisminės kontrolės apimtį, pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką, nagrinėdamas ieškinį dėl sprendimo taikyti EB 81 straipsnio 1 dalį panaikinimo, Bendrasis Teismas paprastai turi atlikti išsamų patikrinimą, ar buvo tenkinamos visos EB 81 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygos (žr. 2000 m. spalio 26 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Bayer prieš Komisiją*, T-41/96, Rink. p. II-3383, 62 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

54 Teismui suabejojus, abejonės turėtų būti aiškinamos įmonės, kuriai skirtas pažeidimą konstatuojantis sprendimas, naudai, laikantis nekaltumo prezumpcijos principo, kuris, kaip bendrasis Sąjungos teisės principas, be kita ko, taikomas procedūrose dėl įmonėms taikomų konkurencijos taisyklių pažeidimo, galinčiose pasibaigti vienkartinės ar periodinės baudos skyrimu (46 punkte minėto Sprendimo *Hüls prieš Komisiją* 149 ir 150 punktai bei 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dresdner Bank ir kt. prieš Komisiją*, T-44/02 OP, T-54/02 OP ir T-56/02 OP, T-60/02 OP, T-56/02 OP ir T-61/02 OP, Rink. p. II-3567, 60 ir 61 punktai).

55 Tai, ar Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, kad savo elgesiu ieškovės pažeidė EB 81 straipsnio 1 dalį, nagrinėjamoje byloje reikia patikrinti vadovaujantis būtent šiais argumentais.

— Dėl *InBev* pareiškimo

56 Pirmiausia pažymėtina, kad Komisija didele dalimi remiasi (žr. ypač ginčijamo sprendimo 40–62 konstatuojamąsias dalis) *InBev* pareiškimu, padarytu pateikus prašymą neskirti ar sumažinti baudą 2000 m. sausio 28 d. ir vasario 3, 25 bei 29 d. raštais, kurie buvo papildyti pridėtais penkių *InBev* direktorių pareiškimais (ginčijamo sprendimo 34 ir 40 konstatuojamosios dalys, toliau visi kartu – *InBev* pareiškimas).

57 Iš ginčijamo sprendimo matyti, kad *InBev* pareiškime buvo paminėtos „įvairios alaus daryklų susiderinimo formos Nyderlandų alaus rinkoje“, atskiriant oficialius CBK visuotinius susirinkimus, neformalius CBK finansų komisijos susitikimus ir lygiagrečiai rengtus „kitus susitikimus“, žinomus kaip „Catherijne pasitarimai“, kurių dalyvių sudėtis nebuvo pastovi ir kurių rašytinių pėdsakų *InBev* pareiškė neradusi. „Kitus susitikimus“, be kita ko, galima suskirstyti į: „i) keturių pagrindinių alaus daryklų (*Heineken*, *Interbrew*, *Grolsch* ir *Bavaria*) <…> direktorių viešbučių ir restoranų sektoriui susitikimus; ii) bendrus direktorių viešbučių ir restoranų sektoriui bei direktorių privačiam sektoriui susitikimus (du susitikimai 1998 m.); ir iii) direktorių privačiam sektoriui susitikimus (vienas susitikimas 1999 m. <...>)“ (ginčijamo sprendimo 41–46 konstatuojamosios dalys).

58 Remiantis *InBev* pareiškimu, finansų Komisija „turėjo oficialią dienotvarkę, tačiau buvo taip pat naudojama kaip pokalbių dėl kainų nustatymo privačiame bei viešbučių ir restoranų sektoriuose forumas; šie pokalbiai nebuvo protokoluojami“ (ginčijamo sprendimo 43 konstatuojamoji dalis).

59 Anot šio pareiškimo, per „kitus susitikimus“ aptariamos temos taip pat apėmė tiek viešbučių ir restoranų sektorių, tiek privatų sektorių bei su privačiu prekių ženklu parduodamą alų (ginčijamo sprendimo 47 konstatuojamoji dalis).

60 Kalbant, pirmiausia, apie viešbučių ir restoranų sektorių, buvo aptariamos dvi pagrindinės temos: „egzistavo principinis susitarimas dėl maksimalių nuolaidų nuo pirkimo apimčių nustatymo viešbučių ir restoranų sektoriui <...>, kitas konsultacijų klausimas buvo skirtas investicijoms viešbučių ir restoranų sektoriuje; buvo numatyta išlaikyti esančią padėtį sektoriuje ir vengti kitų alaus daryklų klientų perėmimo“ (ginčijamo sprendimo 48 konstatuojamoji dalis).

61 Vienas iš *InBev* direktorių pabrėžia nežinantis tikslaus šio susitarimo turinio, o kitas direktorius ji aprašo kaip „labai sudėtingą ir neaiškų susitarimą dėl kategorijų (viešbučių ir restoranų sektoriui suteikiamos nuolaidos), kuriame mes niekuomet nedalyvavome“, ir pažymi, kad „pasitarimus sudarė kas du mėnesius vykę už viešbučių ir restoranų sektorių atsakingų direktorių susitikimai, per kuriuos buvo aptariami žinomi „taisyklės“ pažeidimai (nors taisyklė buvo neaiški; buvo kalbėta apie rinkos ekscesus)“.

62 Antra, kalbant apie privatų sektorių, pažymėtina, kad, remiantis *InBev* pareiškimu, pokalbiai buvo skirti ir kainų lygiui apskritai, ir specifiniam su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus klausimui.

63 Kiek tai susiję su kainų lygiu apskritai, vienas iš *InBev* direktorių teigia, jog „buvo įprasta, kad tam tikra alaus darykla pakelia savo kainas iš anksto pranešusi apie tai kitoms alaus darykloms <...>; iniciatyvos visuomet ėmėsi viena iš didelių alaus daryklų ir dažniausia – *Heineken*; tokiu atveju kitos alaus daryklos dar turėjo pakankamai laiko savo pozicijai nustatyti; nors alaus daryklos dažniausiai bendrais bruožais pritaikydavo savo kainas prie kitų, kiekviena jų turėjo ir išlaikė nuosavą kainų politiką“ (ginčijamo sprendimo 51 konstatuojamoji dalis).

64 Dėl su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus *InBev* pažymi, kad pokalbiai dėl kainų tarp Nyderlandų ūkio subjektų šiame segmente (*Bavaria* ir *Oranjeboom*, kurią vėliau įsigijo *Interbrew*) vyko nuo 1987 m. Ji papildo, kad „aptarusios šį klausimą abi

šalys suprato, jog nė viena iš jų nesusitaikys su jokių jų privačių prekių ženklų klientūros perėmimu, jeigu tai reikštų pardavimo kiekių sumažėjimą“ (ginčijamo sprendimo 52 konstatuojamoji dalis).

65 Dėl *Heineken* ir *Grolsch* veiklos šiame sektoriuje pažymėtina, kad, remiantis *InBev* pareiškimu, „Nyderlandų rinkai būdingas kainų skirtumas tarp su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus („B prekių ženklai“) ir [kitų prekių ženklų („A prekių ženklai“); *Heineken*, kuri nevykdo veiklos privačių prekių ženklų segmente, visuomet priešinosi A prekių ženklų kainų kėlimui, kol nekeliamos su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainos; taip ji darė netiesioginį spaudimą visų pirma su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus gamintojams, kaip antai *Bavaria* ir *Interbrew*“ (ginčijamo sprendimo 53 konstatuojamoji dalis).

66 *InBev* pareiškė, kad keturios alaus daryklos, kitaip tariant – dalyvaujant ir *Grolsch*, taip pat diskutavo apie su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainas ir aptarė kainų skirtumus, kuriuos reikėjo išlaikyti tarp įvairių prekių ženklų alaus. Remiantis *InBev* pareiškimu, „*Heineken* ir *Grolsch* ilgus metus nekėlė savo kainų, ir su alaus daryklų prekių ženklu bei su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainos taip pat nebuvo didinamos; pastaraisiais metais *Bavaria* ir *Interbrew* padidino savo kainas ir jų pavyzdžiu pasekė *Grolsch*“ (ginčijamo sprendimo 54 konstatuojamoji dalis). Taip pat pažymima, kad „prieš trejus ketverius metus šios neformalios konsultacijos buvo integruotos į Catherijne pasitarimus dėl viešbučių ir restoranų sektoriaus, kuriuose dalyvavo ir CBK atstovai; po kelių susitikimų buvo nuspręsta vėl suskirstyti juos į atskirus privačiam sektoriui ir viešbučių bei restoranų sektoriui skirtus susitikimus“ (ginčijamo sprendimo 54 konstatuojamoji dalis).

67 Be to, *InBev* pareiškė, kad tai, jog 1996–1997 m. tam tikrą rinkos dalį užėmė Belgijos alaus darykla *Martens*, lėmė „susitarimą tarp Belgijos ir Nyderlandų alaus daryklų, veikiančių privačių prekių ženklų rinkoje; 1998 m. <...> Bredos mieste buvo surengti du susitikimai; buvo sutarta paisyti atitinkamų privataus prekių ženklo alaus kiekių,

paduodamų Nyderlanduose ir Belgijoje įsteigtiems klientams“ (ginčijamo sprendimo 55 konstatuojamoji dalis).

68 Remiantis *InBev* direktorių pareiškimais, „kiti susitikimai“ buvo rengiami siekiant abipusio nuraminimo dėl „riboto agresyvumo“ rinkoje (ginčijamo sprendimo 46 konstatuojamoji dalis).

69 Savo 2001 m. gruodžio 19 d. atsakyme į prašymą pateikti informacijos *InBev* pažymi, kad „ankstesnių metų dienotvarkės ir per neformalius susitikimus padaryti užrašai buvo sunaikinti 1998 m. lapkričio mėnesio pabaigoje; maždaug tuo metu rinkoje pradėjo būti žinoma apie Nyderlandų alaus daryklų susitarimus ir atsirado nuogąstavimų dėl Nyderlandų konkurencijos tarnybos patikrinimų; dienotvarkės dar buvo naikinamos ir paskesniais metais“ (ginčijamo sprendimo 61 konstatuojamoji dalis).

70 Pirmiausia pastebėtina, kad jokia Sąjungos teisės norma ar bendrasis principas nedraudžia Komisijai vienos įmonės atžvilgiu remtis kitų pažeidimo padarymu kaltinamų įmonių pareiškimais. Kitu atveju Komisijos pareiga pateikti EB 81 ir 82 straipsnių pažeidimų įrodymus būtų neįvykdoma ir nesuderinama su EB sutartyje jai numatyta pareiga prižiūrėti tinkamą šių teisės normų taikymą (žr. 50 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 192 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

71 Nagrinėjamu atveju ieškovės neginčija *InBev* pareiškimo teiginių, pagal kuriuos tarp Nyderlandų alaus gamintojų atstovų vyko susitikimai. Jos taip pat neginčija, kad jų atstovai dalyvavo daugelyje šių susitikimų ir kad per šiuos susitikimus buvo neformaliai diskutuojama apie bendrą situaciją rinkoje. Be to, ieškinyje jos pripažįsta, kad per šiuos susitikimus kartais buvo reiškiamas susirūpinimas dėl vartojimo kainų lygio ir dėl su tam tikrais klientais susijusių problemų.

72 Tačiau jos neigia, kad per šiuose susitikimuose vykusius pokalbius buvo pasiektas neteisėtas susitarimas arba prisiimtas įsipareigojimas dėl suderintų veiksmų. Jos tvirtina, kad pokalbiai iš esmės buvo skirti teisėtiems klausimams ir kad tuomet, kai buvo kalbėta apie situaciją rinkoje, tai nebuvo daroma siekiant antikonkurencinių tikslų. Šiuo klausimu ieškovės ginčija *InBev* pareiškimo patikimumą ir tvirtina, kad jis labai neaiškus ir prieštaringas ir kad jame iš dalies yra konstatavimų, kurie nebuvo tiesiogiai žinomi pareiškimus padariusiems asmenims, todėl juose yra „įrodymų iš nuogirdų“.

73 Dėl *InBev* pareiškimo prieštaringumo ieškovės pastebi, kad jame yra nemažai kaltę paneigiančių teiginių.

74 Viena vertus, anot jų, tai yra ginčijamame sprendime nepaminėti pareiškimai, pagal kuriuos „pokalbių temos buvo skirtos diskusijoms apie žinomus kategorizavimo (kuris, be to, buvo labai neaiškus) pažeidimus; praktikoje kiekvienas darė tai, ką manė esant teisinga“; „mūsų elgesys rinkoje buvo labai agresyviai orientuotas į naujų klientų pritraukimą – taip pat taikant nuolaidas“; „taigi mes elgėmės visiškai teisėtai“; „[*InBev*] nesudarė jokio susitarimo ir nieko nesilaikė“; „per [Catherijne] pasitarimus nebuvo pasiekta konkrečių rezultatų, kiek tai susiję su įtaka rinkai <...>; nė vienu iš šių dviejų atvejų mes nesame konkrečiai kalbėję apie elgesį rinkoje; susitikimas daugiau buvo neformalaus pobūdžio“; „nebuvo sudarytas joks susitarimas dėl maisto produktų sektoriaus“; „aš niekuomet nesu konstatavęs, kad [CBK] susitikimas būtų pratęstas pokalbiais dėl rinkai svarbių klausimų; visuomet įmanoma, kad tokie susitikimai sudaro galimybę dvišaliams neformaliems pokalbiams, tačiau, mano nuomone, niekas nebuvo sprendžiama“.

75 Antra vertus, ieškovės daro nuorodą į tam tikras ginčijamame sprendime cituotas pareiškimų ištraukas, pagal kurias „*Interbrew* mano, kad šis susiderinimas niekuomet neturėjo reikšmingos įtakos rinkai apskritai ir pastaruoju metu yra ne toks intensyvus

<...>; pokalbiai buvo labai bendro pobūdžio“ (cituota ginčijamo sprendimo 45 konstatuojamojoje dalyje); „visų pirma buvo kalbamasi siekiant sudaryti įspūdį, kad mes ramiai elgsimės rinkoje. Apie kategorijas arba pardavimo taškus buvo kalbama retai arba iš viso nekalbama. Kiekvienas laikė kitą idiotu. Pastaraisiais metais šie susitikiamai prarado vis daugiau esmės ir susiderinimas pasidarė dar neaiškesnis“ (cituota ginčijamo sprendimo 46 konstatuojamojoje dalyje); „taip pat egzistavo labai sudėtingas ir neaiškus susitarimas dėl kategorijų (viešbučių ir restoranų sektoriui suteikiamos nuolaidos), kuriame mes niekuomet nedalyvavome; be to, aš niekada nemačiau kokio nors dokumento šiuo klausimu“ (cituota ginčijamo sprendimo 48 konstatuojamojoje dalyje).

76 Anot ieškovių, šie pareiškimas ne tik nekonkretūs, bet ir nedera su Komisijos išvadomis dėl nagrinėjamo pažeidimo buvimo. Jų manymu, iš jų išplaukia, kad pokalbiai tarp alaus daryklų buvo labai bendro pobūdžio, kad nebuvo sudaryta jokių susitarimų, kad *InBev* nesilaikė jokio susitarimo ir kad susiderinimas neturėjo jokios įtakos rinkai.

77 Pirmiausia konstatuotina, kad dedukcinės ieškovių išvados remiantis tam tikromis *InBev* pareiškimo dalimis, kuriose daroma nuoroda į bendrą pokalbių pobūdį, susitarimo dėl tam tikrų sektorių nebuvimą ir į tai, kad šie pokalbiai neturėjo įtakos alaus daryklų elgesiui rinkoje, savaime negali sukelti abejonių dėl Komisijos išvados dėl pažeidimo.

78 Dėl tariamo bendro šio pareiškimo pobūdžio reikia priminti, kad Komisijai dažnai tenka įrodinėti pažeidimo padarymą tam nepalankiomis aplinkybėmis, nes persekiojamą pažeidimą sudarančios aplinkybės galėjo būti susiklosčiusios prieš daug metų ir daugelis įmonių, dėl kurių atliekamas tyrimas, aktyviai su ja nebendradarbiavo. Nors Komisija būtinai turi įrodyti, kad buvo sudarytas neteisėtas rinkų pasidalijimo susitarimas, būtų per daug reikalauti įrodyti tikslų mechanizmą, kaip turėjo būti pasiektas šis tikslas. Dėl pažeidimo kaltai įmonei būtų labai lengva išvengti bet kokių sankcijų, jeigu ji galėtų remtis argumentu, kad apie neteisėto susitarimo veikimą pateikta

informacija yra neaiški, nepaisant to, jog susitarimo sudarymo faktas ir jo antikonkurencinis tikslas yra pakankamai įrodyti. Tokioje situacijoje įmonės gali veiksmingai gintis, turėdamos galimybę pateikti komentarus dėl visų įrodymų, kuriais jų nenaudai remiasi Komisija (50 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 203 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2007 m. sausio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sumitomo Metal Industries ir Nippon Steel prieš Komisiją*, C-403/04 P ir C-405/04 P, Rink. p. I-729, 50 punktą).

79 Be to, dėl tariamo *InBev* pareiškimo prieštaringumo, nes jame yra nuorodų į tai, kad nagrinėjamas elgesys neturėjo įtakos rinkai, primintina, kad iš paties EB 81 straipsnio teksto išplaukia, jog įmonių susitarimai ir suderinti veiksmai draudžiami, jeigu jie turi antikonkurencinį tikslą, neatsižvelgiant į jokią įtaką rinkai (46 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Hüls prieš Komisiją* 163–166 punktai ir 2009 m. birželio 4 d. Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.*, C-8/08, Rink. p. I-4529, 29 punktas).

80 Todėl kadangi Komisija konstatavo antikonkurencinį tikslą turinčių susitarimų ir suderintų veiksmų buvimą, šiam konstatavimui negali būti prieštaraujama nuorodomis į tai, kad neteisėti susitarimai nebuvo taikomi arba kad jie neturėjo įtakos rinkai.

81 Dėl tariamos *InBev* pareiškime esančios informacijos apie tai, kad privačiame sektoriuje bei viešbučių ir restoranų sektoriuje susitarimas nebuvo sudarytas, pažymėtina, jog ieškovių nurodytos ištraukos, atsižvelgus į jų kontekstą, niekaip negali paneigti susitarimo ar suderintų veiksmų egzistavimo atitinkamuose sektoriuose.

82 Kalbant apie privatų sektorių (mažmeninė prekyba), pasakytina, jog po vieno iš *InBev* direktorių teiginio, kad „nebuvo sudarytas susitarimas dėl [šio] sektoriaus“, konkrečiai aprašomas alaus daryklų taikytas kainų koordinavimo mechanizmas. Atitinkama pareiškimo dalis suformuluota taip:

„Nebuvo sudarytas susitarimas dėl mažmeninės prekybos sektoriaus („Food“). Kiek tai susiję su alaus kainų padidinimu, buvo įprasta, kad tam tikra alaus darykla pakelia savo kainas iš anksto pranešusi apie tai kitoms alaus darykloms. Jeigu kuri nors šalis pateikdavo tokį pranešimą, buvo diskutuojama apie poveikį rinkai; tačiau alaus kaina vis tiek buvo padidinama. Iniciatyvos visuomet ėmėsi viena iš didelių alaus daryklų ir dažniausiai – *Heineken*. Tokiu atveju kitos alaus daryklos dar turėjo pakankamai laiko savo pozicijai nustatyti. Nors alaus daryklos dažniausiai bendrais bruožais pritaikydavo savo kainas prie kitų, kiekviena jų turėjo ir išlaikė nuosavą kainų politiką.“

83 Tokiomis sąlygomis vien aplinkybė, kad *InBev* direktorius mini, jog „susitarimo“ nebuvo, negali būti tinkamas argumentas, nes Komisija ir prireikus Bendrasis Teismas turi juridiškai kvalifikuoti veiksmus, aprašytus atitinkamų įmonių atsakingų asmenų padarytuose pareiškimuose.

84 Kiek tai susiję su tariamu susitarimo nebuvimu ir susitarimo nepaisymu viešbučių ir restoranų sektoriuje, konstatuotina, kad vieno iš *InBev* vadovų pareiškimas, jog „[*InBev*] nesudarė jokio susitarimo ir nieko nesilaikė“, neprieštarauja išvadai dėl susitarimo, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, egzistavimo. Savo pareiškime tas pats *InBev* vadovas tiesiogiai kalba apie „labai sudėtingo ir neaiškaus susitarimo dėl kategorijų (viešbučių ir restoranų sektoriui suteikiamos nuolaidos)“ egzistavimą ir apie susitarimo, skirto „išvengti pernelyg didelių pasikeitimų viešbučių ir restoranų sektoriuje“, egzistavimą.

85 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, ieškovių teiginiams dėl prieštaringo *InBev* pareiškimo pobūdžio negali būti pritarta. Šiuo požiūriu taip pat atmestinas jų argumentas dėl to, kad Komisija tariamai selektyviai panaudojo šį pareiškimą, nes neatsižvelgė į tariamus prieštaravimus.

86 Todėl ieškovės neįrodė tariamų prieštaravimų, kurie galėtų sumažinti *InBev* pareiškimo patikimumą, buvimą.

87 Be to, teigdamos, kad *InBev* pareiškime yra „įrodymų iš nuogirdų“, ieškovės turi omenyje pareiškimo ištraukas, pagal kurias „*Interbrew* niekada nematė dokumento su susitarimu dėl nuolaidų, apie kurį kalbėta per pokalbius, tačiau atrodė, jog bendra taisyklė yra žinoma“ (cituota ginčijamo sprendimo 45 konstatuojamojoje dalyje), „man pačiam nėra žinomas šis susitarimas (dėl kategorizavimo) ir aš taip pat nesu matęs jokio tam skirto dokumento“ bei „man nėra žinomas tikslus susitarimo turinys <...>; be to, aš niekada nemačiau kokio nors dokumento šiuo klausimu“.

88 Pastebėtina, kad ieškovių nurodytos ištraukos susijusios vien su („kategorizavimo“) susitarimo dėl viešbučių ir restoranų sektoriaus klientams suteikiamų nuolaidų buvimo klausimu. Šiuo konkrečiu aspektu *InBev* pareiškimo įrodomoji galia neabejotinai mažesnė dėl tiesioginio įrodymo stokos. Tačiau teiginių dėl „kategorizavimo“ egzistavimo patikimumą sustiprina aplinkybės, kad, pirma, jie padaryti dviejų nepriklausomų šaltinių ir, antra, juose yra tikslių nuorodų į „kategorizavimą“, t. y. tikslus maksimalios nuolaidos dydis (žr. ginčijamo sprendimo 48 konstatuojamąją dalį). Be to, „kategorizavimą“ patvirtina du nuo *InBev* nepriklausomi įrodymai, t. y. *Bavaria* valdybos nario užrašai dėl 1997 m. gegužės 1 d. susitikimo (ginčijamo sprendimo 92 konstatuojamoji dalis) ir už viešbučių ir restoranų sektorių atsakingo *Bavaria* direktoriaus užrašai dėl 1998 m. kovo 12 d. susitikimo (išdėstyti ginčijamo sprendimo 143 konstatuojamojoje dalyje).

89 Taigi ieškovių argumentai dėl „įrodymų iš nuogirdų“ negali sukelti abejonių dėl remiantis *InBev* pareiškimu padarytų išvadų.

90 Galiausiai dėl bendro *InBev* pareiškimo patikimumo vertinimo pasakytina, kad, priešingai nei teigia ieškovės, Komisija galėjo visiškai pagrįstai pripažinti, jog *InBev* pareiškimo patikimumo lygis ypač didelis, nes tai yra pačios įmonės vardu duotas atsakymas, kurio patikimumas viršija tą patikimumą, kurį galėtų turėti vieno iš jos darbuotojų duotas atsakymas, kad ir kokia būtų jo patirtis ar nuomonė. Taip pat svarbu pažymėti, kad *InBev* pareiškimas – tai įmonės pradėto vidinio tyrimo išdava ir jį Komisijai pateikė advokatas, turėjęs profesinę pareigą veikti šios įmonės interesais. Todėl jis negalėjo lengvai pripažinti pažeidimo padarymo ir negalvoti apie tokio elgesio pasekmes (2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją*, T-23/99, Rink. p. II-1705, 45 punktas ir 50 punkte minėto *Sprendimo JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 206 punktas).

91 Be to, iš teismų praktikos išplaukia, kad nors iš esmės gali būti tam tikras nepasitikėjimas pagrindinių neteisėto kartelio dalyvių savanoriškais pareiškimais, atsižvelgiant į tai, kad šie dalyviai gali stengtis sumenkinti savo vaidmenį darant pažeidimą ir sureikšminti kitų vaidmenį, prašymas taikyti pranešimą dėl bendradarbiavimo, siekiant, kad būtų sumažinta bauda, nebūtinai skatina pateikti iškreiptus įrodymus apie kitus inkriminuojamo kartelio dalyvius. Bet koks mėginimas suklaidinti Komisiją gali turėti įtakos vertinant pareiškėjo nuoširdumą ir jo visišką bendradarbiavimą, o tai savo ruožtu gali turėti įtakos jo galimybei visiškai pasinaudoti pranešimu dėl bendradarbiavimo (2006 m. lapkričio 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją*, T-120/04, Rink. p. II-4441, 70 punktas).

92 Teisinga, kad dalyvavimu kartelyje kaltinamos įmonės pareiškimas, ginčijamas daugelio kitų kaltinamų įmonių, negali būti laikomas pakankamu tų kitų įmonių padaryto pažeidimo įrodymu, jeigu jis nėra pagrįstas kitomis įrodymo priemonėmis (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Enso-Gutzeit prieš Komisiją*, T-337/94, Rink. p. II-1571, 91 punktą ir 50 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 219 punktą).

93 Taigi *InBev* pareiškimo savaime negali pakakti pažeidimui įrodyti ir jis turi būti patvirtintas kitais įrodymų elementais.

94 Vis dėlto reikia manyti, kad nagrinėjamu atveju dėl *InBev* pareiškimo patikimumo reikalaujamas patvirtinimo laipsnis ir dėl reikiamo tikslumo, ir dėl būtino išsamumo yra mažesnis nei ne ypač patikimo pareiškimo atveju. Pavyzdžiui, reikia pripažinti, kad nustačius, jog neprieštaringų įrodymų visetas patvirtina tam tikrus specifinius *InBev* pareiškime ir ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytų veiksmų aspektus ir pačius veiksmus, vien šio pareiškimo galėtų užtekti įrodant kitus ginčijamo sprendimo aspektus. Be to, jei dokumentas akivaizdžiai neprieštarauja *InBev* pareiškimui dėl inkriminuojamo elgesio buvimo ar esminio turinio, tam, kad kaltę patvirtinančių įrodymų visete jam būtų pripažinta tam tikra patvirtinamoji vertė, pakanka, kad jame būtų išdėstyti tam tikri reikšmingi *InBev* pareiškime aprašyto elgesio požymiai (šiuo klausimu žr. 50 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 220 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

95 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, reikia išnagrinėti ieškovių argumentus dėl kitų įrodymų elementų, kuriuos ginčijamame sprendime panaudojo Komisija, siekdama patvirtinti remiantis *InBev* pareiškimu padarytus konstatavimus.

— Dėl kitų įrodymų elementų

96 Ginčijamame sprendime Komisija pažymi, kad *InBev* pareiškimą patvirtina nemažai ieškovių ir kitų trijų Nyderlandų alaus daryklų vidaus dokumentų, kaip antai susitikimų užrašai, išlaidų pažymos ir dienotvarkių kopijos, gautų atlikus patikrinimus ir išsiuntus prašymus pateikti informacijos.

97 Ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje Komisija mini *Grolsch* komercijos direktoriaus užrašus dėl 1996 m. vasario 27 d. susitikimo, kurio tema aprašyta kaip „CBK cie HOR cath“. Šiuose užrašuose yra tokia frazė: „Garantijos / finansavimas: finansavimas <...> didesnis nei konkrečių taškų poreikiai. T. y. <...> milijonai“.

98 Anot Komisijos, iš šios ištraukos matyti, kad keturios aptariamos alaus daryklos per vieną Catherijne susitikimą aptarė finansines sąlygas, kurios buvo ar turėjo būti taikomos tam tikriems viešbučių ir restoranų sektoriaus klientams (ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamoji dalis), ir, konkrečiai kalbant – įstaigoms, kurias valdo didelio viešbučių ir restoranų sektoriaus įstaigų skaičiaus savininkas Nyderlanduose.

99 Ginčijamo sprendimo 76 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo už viešbučių ir restoranų sektorių atsakingo *Bavaria* direktoriaus užrašus dėl 1996 m. birželio 19 d. susitikimo. Juose parašyta:

„– pritaikyti kinas

suvartojimas namuose padidėjęs – mažas

Bavaria – Interbrew pokalbiai

<…> ir <…> -> problema <…>

Martens

Schultenbrau!! 89 centų

– vien pilstomo alaus kainų padidinimas

argumentai

vien *Hein* + *Grolsch* kartu

Frise US Heit

Interbrew \

| padidina kartu

Bavaria /

-> <…> taip pat

apačia didėja daugiau nei viršus

– oras

– susitarimai

pagerinti situaciją su nuolaidomis prekybininkams 7,5 už statinę Heineken

parengti atstovus galimiems susitarimams

Interbrew \

| galima naudoti orą

Grolsch /.“

100 Komisijos nuomone, šie užrašai parodo, kad dalyvavusios alaus daryklos detaliai aptarė kainas tiek dėl su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus, tiek dėl statinėmis parduodamo alaus ir kad pigesnio alaus, gaminamo *Interbrew* ir *Bavaria*, kaina turėjo būti padidinta daugiau nei brangesnio alaus, gaminamo *Heineken* ir *Grolsch*, kaina (ginčijamo sprendimo 85 konstatuojamoji dalis).

101 Ginčijamo sprendimo 89 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo laišką, kurį 1997 m. gegužės 25 d. *Interbrew Nederland* generalinis direktorius išsiuntė *InBev* būstinei Belgijoje:

„Šiuo metu tarp pagrindinių alaus daryklų pasiektas konsensusas padidinti kainas iki 1998 m. Tai leis alaus darykloms sukaupti atsargų reikiamiems papildomiems reklamos biudžetams. A prekių ženklo subjektai bando diferencijuoti kainos padidinimą A prekių ženklų (+ 2 NLG / hl) ir B prekių ženklų (+ 4 NLG / hl) atveju. Man tai atrodo labai nerealu – mes visi turėtume palaikyti bendrą padidinimą 4 NLG. Aš būčiau linkęs nedidinti mūsų „geriamų“ alaus rūšių (DAS, „Hoegaarden“, „Leffe“) kainų. Derybos prasidėjo.“

102 Remdamasi šiuo laišku, Komisija padarė išvadą, kad po pagrindinių gamintojų derybų dėl kainų buvo numatyta padidinti kainas iki 1998 m. Be to, anot jos, šis laiškas taip pat patvirtina, kad buvo skirtumai tarp gamintojų ir pigesnių ar brangesnių alaus rūšių (ginčijamo sprendimo 90 konstatuojamoji dalis).

103 Ginčijamo sprendimo 92 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo 1997 m. gegužės 1 d. susitikimo *Bavaria* valdybos nario užrašus. Ji cituoja tokias užrašų ištraukas:

„*Catherijne* klubas 1/5 – 97

„vidiniai“ pasikeitimai grupėje

reikia paisyti ir „kategorijų“

<...> „Haga“

Monster ZH [Pietų Olandija] didesnis konkurencinis pasiūlymas.“

104 Komisijos nuomone, šie užrašai patvirtina, kad alaus daryklos aptarė prekybos sąlygų, kurios suteikiamos individualiems pardavimo taškams perėjimo nuo vienos prie kitos grupės atveju bei perėjimo toje pačioje grupėje atveju, „kategorizavimą“ (ginčijamo sprendimo 99 konstatuojamoji dalis).

105 Ginčijamo sprendimo 100 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, kad minėtuose užrašuose pirmoje eilutėje parašyti „*Heineken* / *Amstel*/*Brand* / *Grolsch*“ pavadinimai, o antroje eilutėje – „*Interbrew* / *Bavaria*“ pavadinimai; šios dvi eilutės sujungtos skliausteliu, po kurio parašyta „kainos nedidinamos“. Remdamasi tuo Komisija padarė išvadą, kad *Heineken* ir *Grolsch* turimų A prekių ženklų atskyrimas nuo *Interbrew* ir *Bavaria* turimų B prekių ženklų sudarė pagrindinį alaus daryklų pokalbių dėl alaus kainų padidinimo klausimą (ginčijamo sprendimo 103 konstatuojamoji dalis).

106 Ginčijamo sprendimo 117 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo 1997 m. gruodžio 17 d. susitikimo *Bavaria* valdybos nario užrašus. Ji cituoja tokias užrašų ištraukas:

„2) kainų situacija: gegužė / balandis

vienpakopis žingsnis / dvipakopis žingsnis

a) *Heineken* nelaukia didelių sunkumų!! *Heineken* 18.59

b) padidinimo atveju: labai geros derybų galimybės; labai nuoširdžiai; bus palaikymas.“

107 Remdamasi tuo Komisija padarė išvadą, kad 1997 m. gruodžio 17 d. susitikime dalyvavusios alaus daryklos, t. y. *Bavaria*, *Grolsch* ir *Heineken*, kalbėjo apie kainų padidinimą ir apie galimą reakciją į kainų padidinimą (ginčijamo sprendimo 127 konstatuojamoji dalis).

108 Ginčijamo sprendimo 129 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo už viešbučių ir restoranų sektorių atsakingo *Bavaria* direktoriaus 1998 m. kovo 12 d. užrašų ištraukas:

„Nuo sausio 1 d. atsitiko nedaug

A prekių ženklai – jokios panikos dėl kainų padidinimo *Hein*

9.95 kainos sumažinimas 11,49 mažai prasmingas *Int*

9.75 9.36 *Bavaria*

2x 4.95 4.75 }→

privatūs prekių ženklai

mažiausios kainos rinkoje

<...> kovo viduryje *Bavaria* kažką darys

su *Amstel* (17) *Bavaria* (15)

nuo 9.75 iki 10.75, jeigu neatsitiks,

antraip *Grolsch* ir *Hein*

alaus darykla padidina kišenę

→ susitarti dėl susitikimo su <...> ir *Dick*

Tai turi būti „įrodoma“ per *Nielsen*, antraip

nieko nevyks.“

109 Anot Komisijos, iš to išplaukia, kad 1998 m. kovo 12 d. susitikime dalyvavusios alaus daryklos kalbėjo apie Nyderlandų prekybos centrams suteikiamas nuolaidas (ginčijamo sprendimo 137 konstatuojamoji dalis) ir kad *Bavaria* kainų padidinimas turi būti įrodomas prekybos centrų kasų duomenimis, kuriuos turi surinkti *AC Nielsen* (ginčijamo sprendimo 133 konstatuojamoji dalis).

110 Ginčijamo sprendimo 138 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo antrą tų pačių užrašų ištrauką:

„*Bav* palūkanos 4 %? 6 1/2

išskyrus,

jeigu bus reklamos kompensacija.“

111 Komisijos nuomone, ši ištrauka patvirtina, kad vyko pokalbis dėl palūkanų normos suteikiant paskolas pardavimo taškams viešbučių ir restoranų sektoriuje (ginčijamo sprendimo 142 konstatuojamoji dalis).

112 Ginčijamo sprendimo 143 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo trečią tų pačių užrašų ištrauką:

„Futbolo klubai, teatrai,

studentų susivienijimai

<...>

Grolsch

Mažiau / daugiau nei numatyta pagal kategoriją

130

<...> (125) 124,5.“

113 Anot Komisijos, iš to išplaukia, kad tarp alaus daryklų vyko konkretus pokalbis apie konkrečius viešbučių ir restoranų sektoriaus klientus, kiek tai susiję su tam tikra „kategorija“, o tai patvirtina *InBev* pareiškimą dėl „kategorizavimu“ vadinamo susitarimo buvimo (ginčijamo sprendimo 147 konstatuojamoji dalis).

114 Ginčijamo sprendimo 156 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo 1998 m. liepos 3 d. susitikimo *Bavaria* valdybos nario užrašus.

„<...> *Heineken* padidino

<...> >> *Heineken* alus statinėse.“

115 Iš šios ištraukos Komisija daro išvadą, kad alaus daryklos kalbėjosi apie kainas, taikomas tiek privataus sektoriaus klientams, tiek vienam iš viešbučių ir restoranų sektoriaus klientų (ginčijamo sprendimo 162–164 konstatuojamosios dalys).

116 Ginčijamo sprendimo 165 konstatuojamojoje dalyje paminėjo kitą tų pačių užrašų ištrauką:

„~~Kavinė~~ <...> 1800 <...>

<...> 400 <...>

60 hektolitrui

650.000, - V.B.K..“

117 Anot Komisijos, iš šios ištraukos matyti, kad alaus daryklos kalbėjosi apie konkrečią nuolaidą ir (arba) apie konkrečius nuolaidų komisinius, taikytus ar numatytus taikyti konkretiems viešbučių ir restoranų sektoriaus pardavimo taškams (ginčijamo sprendimo 171 konstatuojamoji dalis).

118 Ginčijamo sprendimo 174 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo 1998 m. birželio 30 d. dokumentą ir *Heineken* kainoraštį, kuriame buvo paskelbtos naujos kainos, taikomos alui buteliuose ir pilstomam alui (cisternose ar statinėse) nuo 1998 m. birželio 1 d., kurie buvo aptikti už privatų sektorių atsakingo *Grolsch* direktoriaus biure ir kuriuose buvo įrašas „agenda commissie CBK“ (CBK einamųjų reikalų komitetas). Anot Komisijos, šie dokumentai patvirtina *InBev* pareiškimą, kad per atitinkamus susitikimus buvo kalbėta ir apie privataus sektoriaus kainas, ir apie konkurenciją viešbučių ir restoranų rinkoje (ginčijamo sprendimo 175 konstatuojamoji dalis).

119 Ginčijamo sprendimo 179 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo 1998 m. spalio 14 d. *Heineken* vidaus pažymą, skirtą jos vadovaujančiam personalui, kurioje sakoma: „iš *Nielsen* [pateiktų skaičių] nėra aiškiai matyti CBK *Bavaria* pažadėto kainų padidinimo“. Anot Komisijos, ši pažyma patvirtina išvadą, kad per 1998 m. kovo 12 d. posėdį *Bavaria* paskelbė apie savo ketinimą pirmoji pakelti savo kainas privačiame sektoriuje, o kitos alaus daryklos turėjo tai padaryti vėliau, ir *Bavaria* padidinimus turėjo „įrodyti“ *Nielsen* pateikiami skaičiai (ginčijamo sprendimo 180 konstatuojamoji dalis).

120 Ginčijamo sprendimo 184 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo laišką, kurį už Nyderlandų viešbučių ir restoranų sektorių atsakingam *Heineken* direktoriui parašė *Heineken Brand BV* alaus daryklos rinkodaros ir privataus sektoriaus direktorius apie savo pokalbį su vienu *Bavaria* valdybos nariu:

„Per [1998 m.] rugsėjo 9 d. maisto produktų kongresą Nordveike [vienas *Bavaria* valdybos narys] kreipėsi į manę dėl <...> ir *Heineken* reakcijos į tai. Trumpai tariant, jo nuomone, *Heineken* galėtų daug anksčiau sėsti prie derybų stalo su svarbiausiais už Nyderlandų viešbučių ir restoranų sektorių atsakingais *Heineken* ir *Bavaria* asmenimis. Tuomet prarasti hektolitrai galėtų būti kompensuoti kitokiu būdu. Jis taip pat pridūrė, kad šiuo metu *Bavaria* galbūt mato kitų potencialių viešbučių ir restoranų

sektoriaus klientų, kurie norėtų savanoriškai (buvo pabrėžtas savanoriškumas, kaip, jo nuomone, <...> atveju) pas *Bavaria* [už Nyderlandų viešbučių ir restoranų sektorių atsakingo *Heineken* darbuotojo vardas], savaime suprantama, kad tai visiškai tinka prie žinomos <...> retorikos. Aš nenorėjau nuslėpti nuo tavęs šios informacijos. Sėkmės tau per pokalbį."

121 Komisijos manymu, šis laiškas patvirtina *InBev* pareiškimą, kad alaus daryklos kalbėjosi ne vien apie nuolaidas, bet ir apie apribojimus kitą alaus daryklą pasirenkantiems pardavimo taškams, ir tai buvo daroma ne tik per daugiašalius, bet ir per dvišalius susitikimus (ginčijamo sprendimo 189 konstatuojamoji dalis).

122 Ginčijamo sprendimo 193 konstatuojamojoje dalyje Komisija priminė *Grolsche Bierbrouwerij Nederland* generalinio direktoriaus užrašus pakvietime į 1999 m. sausio 8 d. susitikimą:

„– pardavimas 98 m.

alaus kaina →

– „pinolės" tipo dėžės	akcijos / II kat.
– dėžės	apačia
	statinė
	NMA."

123 Anot Komisijos, tai parodo, kad pokalbiai apie alaus kainą buvo sukoncentruoti į keturis klausimus, kuriuos sudarė: pirma, pardavimo skatinimo akcijos privačiame rinkos sektoriuje, antra, pigesnio ir su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kaina, trečia, alaus kaina statinėmis, Nyderlandų alaus rinkoje viešbučių ir restoranų sektoriuje naudojamais dideliais konteineriais ir, ketvirta, Nyderlandų konkurencijos tarnyba NMA (ginčijamo sprendimo 194 konstatuojamoji dalis).

124 Ginčijamo sprendimo 197–199 konstatuojamosiose dalyse Komisija paminėjo per 1999 m. sausio 8 d. susitikimą aptartinų temų sąrašą, kuriame *Grolsch* atstovas užsirašė trumpinį „BP“, kurį Komisija aiškina kaip „alaus kaina“ (*bierprijs*) arba „bazinė kaina“ (*bodemprijs*), ir „PL [*Private Label*; privatūs prekių ženklai] 50 centų daugiau“. Iš šių užrašų Komisija padarė išvadą, kad, kiek tai susiję su statinėmis parduodamu alumi, alaus daryklos kainas aptarė detaliai (ginčijamo sprendimo 203 konstatuojamoji dalis).

125 Ginčijamo sprendimo 212–213 konstatuojamosiose dalyse Komisija paminėjo dokumentą, kuriame yra nuoroda į tris direktorių lygio *Heineken* ir *Grolsch* kontaktus maždaug 1999 m. liepos 5 d. ir kuriame kalbama apie dviejų alaus daryklų „kainų karą“. Remdamasi tuo Komisija padarė išvadą, kad *Heineken* buvo užmezgusi tiesioginį kontaktą su *Grolsch* dėl nuolaidų, ir tai buvo padaryta likus pusantro mėnesio iki faktinio laikinų kainų nuolaidų taikymo parduotuvių tinkle, kuriam *Grolsch* atsisakė suteikti kompensaciją (ginčijamo sprendimo 213 konstatuojamoji dalis).

126 Ginčijamo sprendimo 224 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo kelis į jos administracinę bylą įtrauktus dokumentus, iš kurių matyti temos, aptartos per dvišalius *Bavaria* ir *InBev* susitikimus 1995 m. kovo 8 d., 1997 m. kovo antroje pusėje, 1997 m. gegužės 12 d., 1997 m. birželio 19 d. ir 1997 m. rugsėjo 8 d. Ji cituoja tokias ištraukas:

— 1995 m. kovo 8 d. susitikimas: „[*Bavaria*] ir [*Interbrew Nederland*] pareiškė turinčios didelių problemų su <...> Nyderlanduose“ (ginčijamo sprendimo 491 išnaša),

— 1997 m. gegužės 12 d. susitikimas: buvo aptartas „kainų padidinimas“ ir „privatūs prekių ženklai kaip Damoklo kardas <...> psichologinis *Grolsch* ir visų pirma *Heineken* spaudimas padidinti su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainą“ (ginčijamo sprendimo 493 išnaša),

— „1997 m. birželio 19 d. susitikimas: buvo aptartas“ elgesys, kurio reikia imtis privačių prekių ženklų segmente ar atitinkamai *Interbrew* pozicija dėl *Martens* (kuri laikoma nekviestu svečiu Nyderlandų alaus pasaulyje) (ginčijamo sprendimo 494 išnaša),

— 1997 m. rugsėjo 8 d. susitikimas: buvo aptarta „situacija privačių prekių ženklų rinkoje Nyderlanduose ir aplinkybė, kad *Bavaria* perėmė vieną *Interbrew* klientą <...> agresyvus pasiūlymas [klientui] <...> *Bavaria* kelia grėsmę *status quo* <...>“ (ginčijamo sprendimo 495 išnaša).

127 Šiuos dokumentus Komisija aiškina kaip įrodymą, kad dvišalės *Bavaria* ir *InBev* konsultacijos leido išlaikyti „taiką apsiginklavus“ ir „nepuolimo paktą“, kalbant apie su privačiu prekių ženklu parduodamą alų (ginčijamo sprendimo 223 konstatuojamoji dalis).

128 Ginčijamo sprendimo 227 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo 1997 m. rugsėjo 26 d. *Interbrew Nederland* eksporto direktoriaus laišką eksporto direktoriui *Interbrew* centrinėje būstinėje dėl „alaus pardavimo Vokietijoje ir privačių prekių ženklų“:

„Šiuo klausimu neseniai kalbėjausi su mūsų pagrindiniu konkurentu Nyderlanduose ir sužinojau, kad jie turėtų susitikti su <...> dėl TIP alaus apimčių 1998 m. Aš pasiteiravau dėl kainų lygio, su kuriuo jis ketina dirbti, ir jis man patvirtino tiksliai tokią pačią kainą, atėmus <...> skirtą sumą, taip pat buvo patvirtinta, kad ten už šią kainą bus priimta maždaug 200 000 hl.“

129 Anot Komisijos, tai parodo, kad *Interbrew* paprašė ir gavo iš *Bavaria* detalios informacijos apie kainą ir galimas alaus, kurį *Bavaria* tieks su privačiu prekių ženklu vienam Vokietijos prekybos centrų tinklui, apimtis. Komisijos manymu, ši aplinkybė patvirtina *InBev* pareiškimą, kad *Interbrew* ir *Bavaria* keitėsi informacija apie su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus pirkėjams siūlomą kainų lygį. Komisija taip pat teigia, kad šią aplinkybę *InBev* pripažino 2006 m. vasario 21 d. rašte (ginčijamo sprendimo 228 konstatuojamoji dalis).

130 Ginčijamo sprendimo 234 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo tokį *Haacht* alaus daryklos pareiškimą apie 1998 m. birželio 14 ar 15 d. *Bavaria*, *Interbrew Nederland* ir Belgijos alaus daryklų *Interbrew Belgique*, *Alken Maes*, *Haacht* ir *Martens* susitikimą:

„Per šį susitikimą Nyderlandų alaus daryklos buvo informuotos apie tai, kokio turinio informacija keičiasi Belgijos dalyviai. Nyderlandų alaus daryklos sutiko pasikeisti duomenimis apie apimtis, pakavimo būdus, sutarčių galiojimo laiką bei galimus

terminus ir apie klientus Dėl kainų dalyviai iš principo sutarė nesikeisti informacija šiuo klausimu <...>

Susitikimo dalyviai nusprendė, kad reikėtų pavesti neutraliai šaliai centralizuoti keitimąsi informacija. Toks prašymas buvo pateiktas, nes Nyderlandų rinkoje veikiančios šalys nepasitikėjo kitomis šalimis. *Haacht* buvo pakviesta centralizuoti informaciją, nes ji neveikė Nyderlandų rinkoje."

131 Komisija mano, kad aptartu klausimu šis pareiškimas patvirtina *InBev* pareiškimą (ginčijamo sprendimo 235 konstatuojamoji dalis).

132 Ginčijamo sprendimo 236 konstatuojamojoje dalyje paminėjo 1998 m. birželio 14 ar 15 d. susitikimo užrašus, kurie buvo rasti *Bavaria* valdybos pirmininko sekretorės biure:

„*Martens* → nieko konkretaus su Nyderlandais

→ žemutinė riba – rinka – kainų laužytoja

|→ pateikiami kainų pasiūlymai

Interbrew Nederland – Martens -> pateiktas pasiūlymas dideliam privataus

prekių ženklo klientui

<...>

7,68 [apibrėžta]

Martens – „kainų mažėjimas Belgijoje“

dabar NL → <...>

Interbrew Belgique padarė pirmą žingsnį, kiek tai susiję su PL [*Private Label*; privatūs prekių ženklai]

vien <...>

Pilsener <...>

/ \ / \

daugkartinis vienkartinis

<...> – „tikrai“ |→ *Interbrew*

I+II KAT.“

133 Anot Komisijos, šie užrašai patvirtina, kad *Interbrew Belgique* ėmėsi iniciatyvos dėl susitikimo dėl su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus, per kurį buvo nuspręsta, kad sutartį su mažmeninės prekybos įmonių pirkimo organizacija „sudarys *Interbrew Nederland*“ (ginčijamo sprendimo 237 konstatuojamoji dalis).

134 Dėl to susitikimo Komisija taip pat paminėjo už privatų sektorių atsakingo *InBev* direktoriaus pareiškimą, kurį *InBev* pateikė 2006 m. vasario 21 d., kai atsakė į prašymą pateikti informacijos (ginčijamo sprendimo 238 konstatuojamoji dalis):

„Galiausiai <...> iš <...> parodė man mažą kainą, kurią jam pasiūlė *Martens*. Jis pasakė, kad gavo 0,32 NLG kainą už butelį. Tai atitinka 7,68 NLG kainą už 24 butelių dėžę, paminėtą [*Bavaria* atsakingo asmens] užrašuose. Per šiuos pokalbius, kurie vyko nuo 1998 m. balandžio iki birželio pradžios, aš jam pasiūliau pereiti prie II kategorijos ir pasinaudoti akcizų privalumais. Galiausiai 1998 m. birželio pradžioje mes sudarėme sutartį su <...> dėl naujo <...> II kategorijos <...> alaus tiekimo. Dėl mažesnių akcizų, taikomų perėjus prie II kategorijos alaus, mes galėjome pasiūlyti 6,36 NLG neto kainą, įskaitant 0,84 NLG mažesnius akcizus, ir taip pasipriešinti *Martens* pasiūlymui.

<...>

Kai vyko 1998 m. birželio 14 ar 15 d. susitikimai, *Interbrew* buvo pasiekusi susitarimą su <...> dėl I kategorijos <...> ir II kategorijos alaus tiekimo. Per šį susitikimą aš buvau iškėlęs klausimą dėl pokalbių ir sutarties su <...> dėl dviejų priežasčių. Pirmiausia

norėjau padiskutuoti su *Martens* apie jos pasiūlymą <...>, nes *Martens* visuomet neigė, kad teikė pasiūlymus į Nyderlandus. Antra, norėjau pasakyti kitiems dalyviams, kad jie nebeturėtų teikti pasiūlymų <...>, nes *Interbrew* ir <...> pasiekė susitarimą. <…>. [Ginčijamo sprendimo 236 konstatuojamojoje dalyje minėto dokumento] n eilutė atspindi mano pranešimą apie sutarties dėl I ir II kategorijų alaus tiekimo sudarymą tarp <...> ir *Interbrew*. Šio susitarimo su <...> sudarymas matyti iš 1998 m. birželio 24 d. fakso."

135 Ginčijamo sprendimo 240 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo Belgijos alaus daryklos *Haacht* pareiškimą apie antrąjį Belgijos ir Nyderlandų alaus daryklų susitikimą 1998 m. liepos 7 d., pagal kurį:

„Tai buvo paskutinis organizuotas šalių susitikimas. Per šį susitikimą, *Haacht* padalijo surinktą informaciją apie Nyderlandų rinką.

Tuomet šalys pakeitė temą ir aptarė kelis mažiau reikšmingus aspektus, tačiau *Haacht* atstovas nedalyvavo šioje diskusijoje. Bet kuriuo atveju šiais klausimais nebuvo pasikeista jokia reikšminga informacija. Susidarė įspūdis, kad šis susitikimas nedavė konkrečių rezultatų."

136 Anot Komisijos, už privatų sektorių atsakingo *Interbrew* direktoriaus pareiškimas patvirtina *Haacht* pareiškimą, kad tai buvo paskutinis Belgijos ir Nyderlandų alaus daryklų susitikimas. Komisija mano, kad sprendimas nebeorganizuoti šių susitikimų buvo pagrįstas konkrečia priežastimi, t. y. nuogąstavimais, kad Nyderlandų konkurencijos tarnyba galėtų atlikti patikrinimus vienoje ar keliose alaus daryklose, o tai patvirtina ir *InBev* pareiškimas (ginčijamo sprendimo 241 konstatuojamoji dalis).

137 Ginčijamo sprendimo 248 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo *Heineken* vidaus pareiškimą, kad „labai mažos kainos, kurias šiuo metu taiko Belgijos alaus darykla *Martens* <...> trukdo įgyvendinti strategiją padidinti mažiausias rinkos kainas“.

138 Galiausiai ginčijamo sprendimo 249 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo per 2000 m. kovo 23 d. jos atliktą patikrinimą padarytą ir *Grolsche Bierbrouwerij Nederland* generalinio direktoriaus, tapusio *Koninklijke Grolsch* valdybos pirmininku, pasirašytą pareiškimą:

„Jis atsinešė dokumentą <...> „Kainų scenarijai, paremti neto didmeninių kainų padidinimu 2 NLG už hl“, kuriame buvo įrašas „CBK – *Fie* – visuomet atsinešti“, į CBK finansų komisijos susitikimus. Jis naudojo šį dokumentą atkreipti *Interbrew* ir *Bavaria* (su privačiu prekių ženklu Nyderlanduose parduodamo alaus gamintojų) dėmesį į, jo nuomone, nepateisinamą su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainų nustatymą (mažiau kaip 10 NLG už dėžę).“

139 Toje pačioje ginčijamo sprendimo konstatuojamojoje dalyje Komisija taip pat paminėjo tokį *Heineken Nederland* generalinio direktoriaus pareiškimą:

„Aš jau esu buvęs viename CBK susitikime, kuriame kiti kalbėjo apie su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainų nustatymą. Padariau išvadą, kad šios pastabos buvo daromos siekiant išreikšti susirūpinimą. Aš į tai nereagavau, nes iš principo *Heineken* nedalyvauja su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus gamyboje.“

140 Iš ginčijamo sprendimo 248 ir 249 konstatuojamosiose dalyse pacituotų ištraukų Komisija padarė išvadą, kad su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus gamintojos (*Interbrew* ir *Bavaria*) buvo atskleidusios savo kainų politiką *Heineken* ir *Grolsch*, kurios neveikia šiame sektoriuje (ginčijamo sprendimo 248 konstatuojamoji dalis). Dėl to ji nusprendė, kad dvišaliai *Interbrew* ir *Bavaria* pokalbiai, siekiant padidinti su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainą, sudarė bendrų pokalbių tarp keturių alaus daryklų dalį (ginčijamo sprendimo 252 konstatuojamoji dalis).

141 Konstatuotina, kad išvardyti netiesioginiai įrodymai patvirtina *InBev* pareiškimą ir pateisina konstatavimą, kad *Heineken*, *Grolsch*, *Interbrew* ir *Bavaria* atstovai reguliariai rinkosi per „Catherijne pasitarimai“ arba „einamųjų reikalų komitetas“ pavadinimais žinomų neformalių susitikimų, kurių sudėtis nuolat skyrėsi, ciklą (ginčijamo sprendimo 45 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas; kiti įrodymai išnagrinėti ginčijamo sprendimo 65–222 konstatuojamosiose dalyse). Ginčijamame sprendime paminėti šį ciklą sudarę 18 susitikimų vyko 1996 m. vasario 27 d., 1996 m. birželio 19 d., 1996 m. spalio 8 d., 1997 m. sausio 8 d., 1997 m. gegužės 1 d., 1997 m. rugsėjo 2 d., 1997 m. gruodžio 16 d., 1997 m. gruodžio 17 d., 1998 m. kovo 12 d., 1998 m. balandžio 9 d., 1998 m. liepos 3 d., 1998 m. gruodžio 15 d., 1999 m. sausio 8 d., 1999 m. kovo 4 d., 1999 m. gegužės 10 d., 1999 m. rugpjūčio 11 d., 1999 m. rugpjūčio 19 d. ir 1999 m. lapkričio 3 d.

142 Kiek tai susiję su per šiuos susitikimus vykusių pokalbių turiniu, minėti netiesioginiai įrodymai patvirtina *InBev* pareiškimą ir atskleidžia tokias aplinkybes:

— kalbant apie privatų sektorių:

— keturios alaus daryklos kalbėjosi apie kainas (51 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas ir kiti ginčijamo sprendimo 76, 129, 156, 174, 193,

212 ir 213 konstatuojamosiose dalyse paminėti netiesioginiai įrodymai) ir apie alaus kainų padidinimą Nyderlanduose (51 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas ir kiti ginčijamo sprendimo 76, 89, 117 ir 179 konstatuojamosiose dalyse paminėti įrodymai),

— pokalbiai apie kainas tesėsi per dvišalius kontaktus, pavyzdžiui, tarp *Grolsch* ir *Heineken* 1999 m. liepos mėnesį (ginčijamo sprendimo 212 ir 213 konstatuojamosiose dalyse paminėtas dokumentas),

— buvo aptariami konkretūs pasiūlymai kainų klausimu (ginčijamo sprendimo 89 konstatuojamojoje dalyje paminėtas vidinis *Interbrew* laiškas), o informacija, kuria buvo keičiamasi, kartais buvo pakankamai detali (ginčijamo sprendimo 129 ir 174 konstatuojamosiose dalyse paminėti dokumentai),

— 1997 ir 1998 m. tarp alaus daryklų egzistavo konsensusas padidinti kainas iki arba per 1998 m. (ginčijamo sprendimo 89, 174 ir 179 konstatuojamosiose dalyse paminėti dokumentai),

— „A prekių ženklo“ alaus gamintojos (*Heineken* ir *Grolsch*), priešingai nei tam priešinusios „B prekių ženklo“ alaus (su privačiu prekių ženklu parduodamas alus) gamintojos (*Interbrew* ir *Bavaria*), reikalavo, kad kainos būtų didinamos „dviem etapais“, iš pradžių B prekių ženklams, o vėliau – A prekių ženklams, ir kad kainų padidinimas A ir B prekių ženklų atveju būtų skirtingas (ginčijamo sprendimo 53 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas; kiti ginčijamo sprendimo 76, 89, 100, 117 ir 193 konstatuojamosiose dalyse paminėti įrodymai),

— *Bavaria* paskelbė (veikiausiai per 1998 m. kovo 12 d. susitikimą) apie ketinimą padidinti savo kainas (129 ir 179 konstatuojamosiose dalyse paminėti netiesioginiai įrodymai ir ginčijamo sprendimo 51 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas). Kitos alaus daryklos veikiausiai turėjo pasekti *Bavaria* pavyzdžiu ir padidinti kainas vėliau (ginčijamo sprendimo 51 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas),

— dėl priežiūros mechanizmo buvo sutarta, kad *Bavaria* kainų padidinimas turi būti įrodomas remiantis *AC Nielsen* renkamais prekybos centrų duomenimis (ginčijamo sprendimo 129 ir 179 konstatuojamosiose dalyse paminėti dokumentai),

— nėra įrodymų, kad 1998 m. kainos buvo padidintos kaip numatyta,

— per konsultacijas dėl kainų alaus daryklos aptarė tam tikrų konkrečių prekybos centrų situaciją (ginčijamo sprendimo 76 ir 156 konstatuojamosiose dalyse paminėti užrašai),

— per pokalbius dalyviai paskelbė konkrečius su kainomis susijusius skaičius (ginčijamo sprendimo 76, 89, 117, 129 ir 174 konstatuojamosiose dalyse paminėti dokumentai);

— kalbant apie su privačiu prekių ženklu parduodamą alų:

— nuo 1995 m. dvi Nyderlandų su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus gamintojos (*Interbrew* ir *Bavaria*) kelis kartus išsakė savo susirūpinimą dėl Belgijos alaus daryklos *Martens* ketinimų įsiskverbti į Nyderlandų rinką šiame sektoriuje (ginčijamo sprendimo 55 konstatuojamojoje dalyje cituotas

InBev pareiškimas; kiti ginčijamo sprendimo 224, 236, 238 ir 248 konstatuojamosiose dalyse paminėti įrodymai),

— šis susirūpinimas buvo aptartas per dvišales *Bavaria* ir *InBev* konsultacijas (52 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas; ginčijamo sprendimo 227 konstatuojamojoje dalyje paminėtas vidinis *Interbrew* laiškas) ir per penkis šiai problemai skirtus dvišalius susitikimus (vykusius 1995 m. kovo 8 d., 1997 m. antroje pusėje, 1997 m. gegužės 12 d., 1997 m. birželio 19 d. ir 1997 m. rugsėjo 8 d.) (ginčijamo sprendimo 224 konstatuojamojoje dalyje paminėti dokumentai),

— du „Belgijos ir Nyderlandų“ susitikimai buvo surengti 1998 m. birželio 14 ar 15 d. (ginčijamo sprendimo 234, 236 ir 238 konstatuojamosiose dalyse paminėti dokumentai) ir 1998 m. liepos 7 d. (ginčijamo sprendimo 240 konstatuojamojoje dalyje cituotas *Haacht* pareiškimas) Bredoje, dalyvaujant *Interbrew Nederland*, *Bavaria* ir Belgijos alaus darykloms *Interbrew Belgique*, *Alken-Maes*, *Haacht* ir *Martens* (ginčijamo sprendimo 55 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas),

— su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus klausimai buvo taip pat aptariami dalyvaujant *Heineken* ir *Grolsch* (kurios nevykdo veiklos šiame segmente) per bendrą pokalbį (ginčijamo sprendimo 54 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas; kiti ginčijamo sprendimo 156, 193, 248 ir 249 konstatuojamosiose dalyse paminėti įrodymai),

— alaus daryklos aptarė su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainą (ginčijamo sprendimo 54 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas; kiti ginčijamo sprendimo 193, 199, 227, 236, 238 ir 249 konstatuojamosiose dalyse paminėti įrodymai),

— *Heineken* ir *Grolsch* darė „psichologinį spaudimą“ *Bavaria* ir *Interbrew* padidinti su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainą (dokumentai, paminėti ginčijamo sprendimo 224 konstatuojamojoje dalyje, jo 493 išnašoje ir 248 konstatuojamojoje dalyje), nors pačios atsisakė padidinti A prekių ženklų kainas (ginčijamo sprendimo 53 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas),

— tiek dvišaliu lygiu tarp *Interbrew Nederland* ir *Bavaria*, tiek daugiašaliu lygiu tarp Nyderlandų ir Belgijos alaus daryklų, vykdančių veiklą šiame sektoriuje, buvo sutarta nebandyti pervilioti klientų ir paisyti atitinkamų su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus apimčių Nyderlanduose ir Belgijoje; be kita ko, buvo nuspręsta, kad sutartį su mažmeninės prekybos įmonių pirkimo organizacija sudarys *Interbrew Nederland* (55 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas; ginčijamo sprendimo 224, 236 ir 238 konstatuojamosiose dalyse paminėti dokumentai),

— alaus daryklos keitėsi informacija apie tam tikriems konkretiems klientams siūlomas prekybos sąlygas (ginčijamo sprendimo 227 konstatuojamojoje dalyje paminėtas laiškas bei jo 236 ir 238 konstatuojamosiose dalyse paminėti dokumentai),

— per pokalbius dalyviai paskelbė konkrečius su kainomis susijusius skaičius (ginčijamo sprendimo 236, 238 ir 249 konstatuojamosiose dalyse paminėti dokumentai);

— kalbant apie viešbučių ir restoranų sektorių:

— keturios alaus daryklos aptarė kainas (ginčijamo sprendimo 174, 193 ir 197 konstatuojamosiose dalyse paminėti dokumentai) ir kainų padidinimus (ginčijamo sprendimo 76 konstatuojamojoje dalyje paminėti užrašai) viešbučių ir restoranų sektoriuje,

— alaus daryklos buvo sudariusios susitarimą, vadinamą „kategorizavimas“, dėl viešbučių ir restoranų sektoriaus klientams taikytinų nuolaidų (ginčijamo sprendimo 48 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas; ginčijamo sprendimo 92, 143 ir 165 konstatuojamosiose dalyse paminėti užrašai), kurių alaus daryklos turėjo „paisyti“ (ginčijamo sprendimo 92 konstatuojamojoje dalyje paminėti užrašai); šio susitarimo laikymasis buvo kontroliuojamas, o žinomi jo pažeidimai aptariami per „Catherijne pasitarimus“ (ginčijamo sprendimo 48 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas),

— konsultacijos taip pat buvo skirtos apribojimams taikyti, siekiant išlaikyti *status quo* sektoriuje, vengiant kitų alaus daryklų klientų perėmimo (ginčijamo sprendimo 48 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas; vidinis *Heineken* laiškas, skirtas problemai, kad *Bavaria* perviliojo studentų asociaciją, cituotas ginčijamo sprendimo 184 konstatuojamojoje dalyje),

— tokie apribojimai buvo aptariami taip pat per dvišalius kontaktus; pavyzdžiui, 1998 m. rugsėjo 9 d. *Heineken* ir *Bavaria* vadovai kalbėjosi apie tai, kad *Bavaria* perėmė viena iš *Heineken* klientų viešbučių ir restoranų sektoriuje (ginčijamo sprendimo 184 konstatuojamojoje dalyje cituotas vidinis *Heineken* laiškas),

— alaus daryklos keitėsi informacija apie tam tikrus klientus ir konkrečius pardavimo taškus (ginčijamo sprendimo 92, 143, 156, 165 ir 184 konstatuojamosiose dalyse paminėti dokumentai),

— per pokalbius alaus daryklos minėjo konkrečius skaičius, susijusius su nuolaidų lygiu ir nuolaidų komisinių (ginčijamo sprendimo 143 ir 165 konstatuojamosiose dalyse paminėti užrašai).

143 Atsižvelgiant būtent į šiuos duomenis reikia nagrinėti ieškovių argumentus dėl trijų inkriminuoto elgesio sudedamųjų dalių, t. y. pirma, alaus kainų ir alaus kainų padidinimo koordinavimo Nyderlanduose viešbučių ir restoranų bei privačiame sektoriuose, įskaitant su privačiu prekių ženklu parduodamą alų, antra, nereguliaraus kitų atskiriems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomų prekybos sąlygų Nyderlanduose koordinavimo ir, trečia, nereguliaraus klientų pasidalijimo koordinavimo Nyderlanduose viešbučių ir restoranų bei privačiame sektoriuose (ginčijamo sprendimo 1 straipsnis ir 257 bei 258 konstatuojamosios dalys).

— Dėl faktinių aplinkybių, susijusių su konstatavimais dėl alaus kainų ir kainų padidinimo koordinavimo ir nereguliaraus klientų pasidalijimo koordinavimo

144 Ieškovės iš esmės teigia, kad alaus daryklų atstovų užrašus per inkriminuojamus susitikimus Komisija aiškino šališkai ir tendencingai.

145 Jos pažymi, kad *Bavaria* ir *Grolsch* užrašai sunkiai suprantami tretiesiems asmenims. Savo pastabose jos apsiriboja tuo, kad aptaria tam tikrų savo dokumentų ir kitų dokumentų, dėl kurių jų Komisijai išsakyta reakcija buvo perteikta ginčijamo sprendimo tekste, reikšmingumą ir aiškinimą. Be to, ieškovės tik pažymi, kad Komisijos panaudotus užrašus galima aiškinti įvairiai ir todėl jų nepakanka, siekiant be jokių protingų abejonių įrodyti pažeidimą.

146 Jos, be kita ko, ginčija ginčijamo sprendimo 76, 89, 117, 156, 165, 174, 175, 179, 184, 199, 212, 213, 248, 249 konstatuojamosiose dalyse (žr. šio sprendimo 99, 101, 106, 114, 116, 118–120, 124, 125, 137 ir 138 punktus) paminėtų duomenų interpretaciją.

147 Prieš pradedant nagrinėti ieškovių argumentus dėl minėtų duomenų pažymėtina, kad dauguma šio sprendimo 141 ir 142 punktuose išvardytų faktinių konstatavimų grindžiami daugeliu įrodymų.

148 Dėl 1996 m. birželio 19 d. ir 1997 m. gruodžio 17 d. pažymų (minėtos ginčijamo sprendimo 76 ir 117 konstatuojamosiose dalyse), konstatuotina, kad ieškovės ginčija ne tai, kaip Komisija išaiškino jų turinį, o tai, kaip jų pačių pradinė reakcija į šiuos dokumentus buvo perteikta ginčijamame sprendime. Be to, ieškovių pastabos neturi jokios įtakos faktiniams konstatavimams, kuriuos siekiama pagrįsti aptariamais dokumentais, kad, viena vertus, savo atsakymuose jos pažymėjo ne tai, kad vyko „derybos“, o tik tai, kad pokalbiai per 1996 m. birželio 19 d. susitikimą veikiausiai buvo skirti su privačiu prekių ženklu parduodamam alui, ir, antra vertus, kad jos ne kritikavo tai, kaip Komisija interpretavo 1997 m. gruodžio 17 d. užrašus, remdamosi tuo, jog neįmanoma nustatyti rinkos segmento, apie kurį kalbama, o tik teigė, kad šie užrašai įtikinamai neįrodo neteisėto susiderinimo.

149 Taip pat konstatuotina, kad ginčijamo sprendimo 76 ir 117 konstatuojamosiose dalyse paminėtus užrašus, kiek tai susiję su kiekvienu konstatavimu, patvirtina nemažai kitų įrodymų elementų, kurie nebuvo ginčyti (žr. šio sprendimo 142 punktą). Tas pats pasakytina apie ginčijamo sprendimo 165, 199, 212 ir 213 konstatuojamosiose dalyse minėtus dokumentus. Taigi vertinant nagrinėjamo atvejo faktines aplinkybes nėra reikalo atskirai nagrinėti šiuos dokumentus ir ieškovių pastabas dėl jų.

150 1998 m. liepos 3 d. *Bavaria* valdybos nario užrašai, *Heineken* vidaus pažyma ir *Grolsche Bierbrouwerij Nederland* generalinio direktoriaus, tapusio *Koninklijke Grolsch* valdybos pirmininku, taip pat *Heineken Nederland* generalinio direktoriaus pareiškimai (paminėti ginčijamo sprendimo 156, 248 ir 249 konstatuojamosiose dalyse) savo ruožtu yra svarbūs konstatavimo, kad su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus klausimai buvo aptariami dalyvaujant *Heineken* ir *Grolsch* (žr. šio sprendimo 142 punktą), įrodymai. Ieškovės šio konstatavimo neneigia. Tačiau jos prieštarauja išvadai, kad *Heineken* buvo įtraukta į šias *Bavaria* ir *Interbrew* konsultacijas. Kadangi šis argumentas susijęs su teisiniu ieškovių veiksmų kvalifikavimu, jis bus išnagrinėtas analizuojant susitarimo ar suderintų veiksmų egzistavimą (žr. šio sprendimo 194–198 punktus).

151 Vidinis *Heineken* laiškas, skirtas problemai, kad *Bavaria* perviliojo studentų asociaciją (ginčijamo sprendimo 184 konstatuojamoji dalis), yra vienintelis įrodymas, kuriame yra konkretus patvirtinimas apie pokalbius tarp alaus daryklų (šiuo atveju tarp *Heineken* ir *Bavaria*) dėl viešbučių ir restoranų sektoriaus klientų perėmimo (žr. šio sprendimo 142 punktą). Ieškovės neneigia, kad ta proga *Bavaria* pasiūlė *Heineken* aptarti problemą ar net išspręsti ją kompensacija. Tačiau jos tvirtina, kad tai nebuvo padaryta, o *Heineken* net nebūtų to leidusi. Be to, ieškovės neigia, kad egzistavo alaus daryklų kompensacijų sistema klientų perviliojimo atvejams.

152 Šie ieškovių argumentai nelogiški. Ginčijamame sprendime Komisija teisingai pažymėjo, kad frazė „tuomet prarasti hektolitrai galėtų būti kompensuoti kitokiu būdu“ aptariamo laiško tekste parodo, jog *Heineken* ir *Bavaria* diskutavo ne apie kompensacijos būtinybę, o tik apie kompensacijos gavimo formą (ginčijamo sprendimo 185 konstatuojamoji dalis), ir kad tokių žodžių, kaip antai „žinoma retorika“, „pabrėžtas“ ir „savanoriškumas“, pavartojimas reiškia, jog, anot laiško autoriaus, kuris priklauso *Heineken* grupei, *Bavaria* įtariama nepaisanti normos, pagal kurią alaus

daryklos aktyviai neverbuoja kitų alaus daryklų klientų viešbučių ir restoranų sektoriuje (ginčijamo sprendimo 188 konstatuojamoji dalis.

153 Todėl ginčijamo sprendimo 184–188 konstatuojamosiose dalyse paminėta aplinkybė patvirtina ginčijamo sprendimo 48 konstatuojamojoje dalyje cituotus *InBev* pareiškimo teiginius dėl susitarimo neperimti viešbučių ir restoranų sektoriaus klientų.

154 *Grolsche Bierbrouwerij Nederland* privataus sektoriaus pardavimo direktoriaus biure rasti dokumentai (minėti ginčijamo sprendimo 174 ir 175 konstatuojamosiose dalyse) ir 1998 m. spalio 14 d. *Heineken* vidaus pažyma (paminėta ginčijamo sprendimo 179 konstatuojamojoje dalyje) liudija apie tai, kad 1997 m. ir 1998 m. alaus daryklos pasiekė konsensusą padidinti kainas iki ar per 1998 m. (žr. šio sprendimo 142 punktą).

155 Dėl ginčijamo sprendimo 174 ir 175 konstatuojamosiose dalyse paminėtuose dokumentuose esančios frazės „agenda commissie CBK“ ieškovės tvirtina nežinančios priežasčių, dėl kurių *Grolsch* vadovas padarė šį įrašą, ir pažymi, kad vienintelis asmeninis įrašas negali būti įtikinamas kartelio įrodymas.

156 Tačiau jos neneigia Komisijos išvados, kad iš šių dokumentų matyti, jog per CBK einamųjų reikalų komiteto susitikimus buvo aptariamos kainos ir konkurencija privačiame sektoriuje, ir nepasiūlo jokio alternatyvaus paaiškinimo dėl aplinkybės, kad *Grolsch* vadovas turėjo *Heineken* kainoraštį, ir fakto, kad per tokį susitikimą buvo informuotos apie *Bavaria* kainų padidinimą.

157 Dėl nuorodos *Heineken* vidaus pažymoje (minėta ginčijamo sprendimo 179 konstatuojamojoje dalyje), pagal kurią „iš *Nielsen* [pateiktų skaičių] nėra aiškiai matyti CBK *Bavaria* pažadėto kainų padidinimo“, ieškovės pastebi, kad pažyminio „pažadėtas“ pavartojimas aprašant *Bavaria* pranešimą apie kainų padidinimą, apie kurį rinka jau žinojo kelis mėnesius, nėra įtikinamas kartelio įrodymas. Be to, anot jų šiai išvadai prieštarauja aplinkybė, kad *Heineken* nusprendė nedidinti savo kainų iki 2000 m. vasario mėnesio.

158 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip teisingai teigia Komisija ginčijamo sprendimo 182 konstatuojamojoje dalyje, žodžio „pažadėti“ aiškinimas kaip siekio paprasčiausia „paminėti“ kainų padidinimą pernelyg nukrypsta nuo įprastos pirmojo žodžio prasmės. Išvadą dėl *Bavaria* įsipareigojimo padidinti savo kainas patvirtina minėta aplinkybė, jog padidinimas „nėra aiškiai matyti [iš *Nielsen* [pateiktų skaičių]]“. Kaip konstatuota, atitinkamų prekybos centrų kasų duomenys buvo naudojami kaip priežiūros priemonė, kurią naudojant *Bavaria* kainų padidinimas turėjo tapti „įrodomas“ (žr. ginčijamo sprendimo 133 konstatuojamąją dalį ir šio sprendimo 142 punktą). Nuorodą į šiuos duomenis logiškiau sieti su įsipareigojimo įvykdymo priežiūra nei su paprasčiausio paminėjimo patikrinimu.

159 Kalbant apie ieškovių argumentą, susijusi su aplinkybe, kad *Heineken* nebuvo padidinusi savo kainų iki 2000 m. vasario mėnesio (nors sutartas padidinimas buvo numatytas 1998 m.), pakanka pastebėti, jog paprasčiausias susitarimo dėl kainų nevykdymas savaime nereiškia, kad pats susitarimas niekada neegzistavo.

160 Galiausiai konsensuso padidinti kainas iki 1998 m. egzistavimą labai aiškiai parodo 1997 m. kovo 25 d. vidinis *Interbrew* laiškas (cituotas ginčijamo sprendimo 89 konstatuojamojoje dalyje). Ieškovių aiškinimas, kad šiame laiške kalbama apie *Interbrew* derybas su savo pirkėjais (t. y. su prekybos centrais), o ne su kitomis alaus daryklomis,

neįtikina atsižvelgiant į tiesioginį „pagrindinių alaus daryklų“ kaip „konsensuso“ šalių paminėjimą laiško tekste.

161 Aplinkybė, kad laiške paminėtas kainų padidinimas turėjo būti įvykdytas „iki 1998 m.“, o paminėti atitinkami įrodymai surašyti 1998 m., taip pat negali paneigti ryšio tarp šių dokumentų egzistavimo. Visiškai įmanoma, kad dėl sunkumų, susijusių su derybomis dėl jo įgyvendinimo (visų pirma – diferencijuotas kainų padidinimas A ir B prekių ženklų atveju, apie kurį kalbama vidiniame *Interbrew* laiške), alaus daryklos 1997 m. numatytą kainų padidinimą iš pradžių atidėjo kitiems metams, o vėliau jo atsisakė.

162 Taip pat primintina, kad, priešingai nei teigia ieškovės, 1997 m. kovo 25 d. *Interbrew* vidaus laiško ir, konkrečiai kalbant, frazės dėl „konsensuso“ buvimo teisingumo nepaneigia nei *InBev* vadovų pareiškimai (žr. šio sprendimo 82 ir 83 punktus), nei aplinkybė, jog *Heineken* tariamai nepadidino savo kainų iki 2000 m. vasario mėnesio (žr. šio sprendimo 159 punktą).

163 Iš viso to, kas pasakyta, išplaukia, kad Komisijos panaudoto įrodymų komplekto pakanka *InBev* pareiškimui patvirtinti, kiek tai susiję su faktiniais konstatavimais dėl kainų ir kainų padidinimo koordinavimo bei klientų pasidalijimo. Be to, ieškovių argumentai dėl šio sprendimo 146 punkte išvardytų duomenų nekelia abejonių dėl šių konstatavimų teisingumo.

164 Todėl ieškovių argumentai dėl vertinimo klaidos aiškinant su šiomis dviem nagrinėjamo pažeidimo sudedamosiomis dalimis susijusius faktinius duomenis yra atmestini.

— Dėl faktinių duomenų, susijusių su nereguliariu kitų individualiems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomų prekybos sąlygų koordinavimu

165 Ieškovės teigia, kad Komisija neįrodė, jog aptariamos įmonės koordinavo kitas nei kainos klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomas prekybos sąlygas.

166 Komisijos manymu, ginčijamo sprendimo 67 ir 138 konstatuojamosiose dalyse paminėtuose užrašuose yra įrodymų, kad keturios alaus daryklos nereguliariai koordinavo tam tikras individualiems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomas prekybos, kaip antai paskolų, sąlygas (ginčijamo sprendimo 258 konstatuojamoji dalis).

167 Ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje cituotuose užrašuose yra tokia frazė: „Garantijos / finansavimas: finansavimas <...> didesnis nei konkrečių taškų poreikiai. T. y. <...> milijonai“.

168 Anot Komisijos, ši citata reiškia, kad per 1996 m. vasario 27 d. susitikimą alaus daryklos aptarė konkretiems platinimo taškams vienos ar kelių alaus daryklų suteikiamas ar suteiktinas garantijas ir finansavimą (ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamoji dalis).

169 Reikia pastebėti, kad ieškovės siūlo kitą logišką Komisijos nurodytos ištraukos išaiškinimą, pažymėdamos, jog jis panaudotas per pokalbį dėl „abejotinų skolininkų“.

170 „Ginčijamo sprendimo 138 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo už viešbučių ir restoranų sektorių atsakingo *Bavaria* direktoriaus užrašus dėl 1998 m. kovo 12 d. susitikimo, kuriuose yra toks įrašas: *Bav* palūkanos <...> %? išskyrus, jeigu bus reklamos kompensacija“. Komisijos teigimu, šis įrašas patvirtina vykusį pokalbį dėl pardavimo taškams viešbučių ir restoranų sektoriuje suteikiamoms paskoloms taikomų palūkanų normų (ginčijamo sprendimo 142 konstatuojamoji dalis).

171 Tačiau net darant prielaidą, kad Komisija teisingai interpretavo užrašus, tokios nuorodos izoliuotumas ir lakoniškumas bei jokios konkrečios informacijos apie kitų alaus daryklų dalyvavimą pokalbyje dėl aptariamų temų nebuvimas neleidžia laikyti šių užrašų pakankamu susitarimo dėl nereguliaraus tam tikrų prekybos sąlygų koordinavimo įrodymu.

172 Savo atsakymuose į Bendrojo Teismo klausimus Komisija teigia, jog ginčijamo sprendimo 67 ir 138 konstatuojamosiose dalyse minėtus užrašus patvirtina *InBev* pareiškimas, iš kurio, jos nuomone, viena vertus, manyti, kad 1998 m. kovo 12 d. „Catherijne susitikimas“ buvo skirtas tiek viešbučių ir restoranų sektoriaus, tiek privataus sektoriaus klausimams, o kita vertus, kad „Catherijne susitikimų“ dalyviai susitarė dėl investicijų į viešbučių ir restoranų sektorių, siekdami vengti klientų perėmimo atvejų.

173 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad dvi Komisijos pacituotos ištraukos ir jos nuoroda į „*InBev* pareiškimo esmę“ nepateikia konkretaus įrodymo dėl paskoloms koordinuoti skirtų alaus daryklų pokalbių ir todėl tai negali pagrįsti atitinkamos Komisijos padarytos išvados.

174 Dėl to pažymėtina, kad Komisijos konstatavimas, susijęs su nereguliariu individualiems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomų paskolų sąlygų koordinavimu tarp alaus daryklų, pagrįstas fragmentiniais ir netiksliais įrodymų elementais.

175 Turint omenyje, viena vertus, ginčijamo sprendimo 67 ir 138 konstatuojamosiose dalyse minėtuose užrašuose esančių nuorodų izoliuotumą ir lakoniškumą bei logišką ieškovės pasiūlytą alternatyvią interpretaciją ir, kita vertus, tai, kad *InBev* pareiškime nėra kitų konkrečių įrodymų šiuo klausimu, konstatuotina, kad Komisija teisiniu požiūriu pakankamai neįrodė, jog nagrinėjamas pažeidimas apėmė „nereguliarų kitų atskiriems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomų prekybos sąlygų Nyderlanduose koordinavimą“.

176 Taigi atitinkamas ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje ir 258 konstatuojamojoje dalyje esantis konstatavimas negali būti laikomas įrodytu.

177 Todėl reikia pritarti ieškovių argumentams dėl klaidos vertinant faktines aplinkybes, susijusias su nereguliariu individualiems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomų prekybos sąlygų koordinavimu.

— Dėl tariamos teisės ir faktinių aplinkybių kvalifikavimo klaidos

178 Ieškovės teigia, kad Komisijos konstatavimai dėl įmonių susitarimų ir (arba) suderintų veiksmų, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnį, komplekso pagrįsti šios nuostatos aiškinimo ir taikymo klaida (ginčijamo sprendimo 337 ir 341 konstatuojamosios dalys).

179 Pirmiausia reikia priminti, kad per daugiašalius susitikimus ir dvišalius kontaktus alaus daryklos ne kartą pasikeitė jautria rinkos informacija (kainos, nuolaidų dydis ir konkretūs pasiūlymai tam tikriems klientams), kuri kartais buvo labai detali (ginčijamo sprendimo 129 ir 174 konstatuojamosiose dalyse minėti dokumentai) ir joje buvo konkretūs skaičiai, susiję su kainomis (ginčijamo sprendimo 76, 89, 117, 129 ir 174 konstatuojamosiose dalyse minėti dokumentai), nuolaidomis ir nuolaidų komisiniais (ginčijamo sprendimo 143 ir 165 konstatuojamosiose dalyse minėti dokumentai), taip pat duomenys apie klientus ir pardavimo taškus tiek viešbučių ir restoranų sektoriuje (ginčijamo sprendimo 92, 143, 156, 165 ir 184 konstatuojamosiose dalyse minėti dokumentai), tiek privačiame sektoriuje (ginčijamo sprendimo 76 ir 156 konstatuojamosiose dalyse minėti dokumentai).

180 Taip pat buvo aptariami tam tikri konkretūs pasiūlymai dėl elgesio rinkoje, be kita ko, pasiūlymas dviem etapais padidinti kainas privačiame sektoriuje (ginčijamo sprendimo 89 konstatuojamojoje dalyje minėtas dokumentas).

181 Aplinkybės, kad nebuvo surašytas nė vienas „Catherijne susitikimų“ protokolas, kad pokalbių esmė beveik niekada nebuvo išdėstyta vidinėse pažymose ir kad šių susitikimų dienotvarkės ir per juos padaryti užrašai buvo sunaikinti 1998 m. lapkričio mėnesį (ginčijamo sprendimo 61 konstatuojamojoje dalyje cituotas *InBev* pareiškimas), taip pat parodo, kad, priešingai nei teigia ieškovės, pokalbiai buvo slapto pobūdžio ir jų dalyviai suvokė savo elgesio neteisėtumą ir bandė jį nuslėpti.

182 Priešingai nei teigia ieškovės, iš Komisijos išnagrinėtų dokumentinių įrodymų išplaukia, kad buvo pasiektas sutarimas dėl tam tikrų pasiūlymų, kaip antai sutartį su mažmeninės prekybos įmonių pirkimo organizacija leisti sudaryti *Interbrew* (ginčijamo sprendimo 236 konstatuojamojoje dalyje minėtas dokumentas ir jo 531 išnaša) ir

suderintai padidinti kainas iki ar per 1998 m. (ginčijamo sprendimo 89 konstatuojamojoje dalyje minėtas dokumentas).

183 Pastaruoju atveju susitarimo, kaip jis suprantamas pagal EB 81 straipsnį, sudarymo fakto nepaneigia nei tikėtina aplinkybė, kad alaus daryklos nebuvo pasiekusios sutarimo dėl konkrečių kainų padidinimo įgyvendinimo sąlygų, nei aplinkybė, kad iš tikrųjų šis padidinimas niekuomet nebuvo įgyvendintas rinkoje.

184 Net jeigu būtų daroma prielaida, kad niekuomet nebuvo pasiektas susitarimas dėl konkrečių numatyto apribojimo elementų, Komisija visiškai pagrįstai konstatavo, kad reguliariai organizuodamos pokalbius alaus daryklos aiškiai parodė savo bendrą siekį sudaryti antikonkurencinį susitarimą (ginčijamo sprendimo 341 konstatuojamoji dalis).

185 Be to, nuolatinis keitimasis jautria informacija, kuri nėra viešai prieinama ir kurią keturių alaus daryklų atstovai manė naudinga užsirašyti savo dienotvarkėse ir paminėti vidinėje korespondencijoje, neabejotinai sumažino kiekvienos jų netikrumą dėl galimo savo konkurentų elgesio.

186 Šiuo klausimu, nesant priešingų įrodymų, kuriuos turi pateikti suinteresuotieji ūkio subjektai, darytina prielaida, kad, derindamos veiksmus ir nustatydamos savo elgesį, rinkoje dalyvaujančios ir tebeveikiančios įmonės atsižvelgia į informaciją, kuria keičiasi su konkurentais. Tai visų pirma pasakytina tuo atveju, kai įmonės derina veiksmus reguliariai, ilgą laiką, kaip buvo šiuo atveju (šiuo klausimu žr. 36 punkte minėto Sprendimo *Hüls prieš Komisiją* 162 punktą).

187 Ieškovės mano paneigusios šią prezumpciją, kai įrodė, kad, nepaisant pokalbių, savo elgesį rinkoje alaus daryklos nustatė savarankiškai.

188 Šiam argumentui negali būti pritarta. Visiškai teisinga, kad tiek *InBev* vadovų pareiškimai, tiek aplinkybė, kad *Heineken* padidino savo kainas tik 2000 m. vasario mėnesį, parodo, jog per nagrinėjamą laikotarpį kiekviena alaus darykla vykdė rinkoje nuosavą politiką. Vis dėlto, net jeigu šis konstatavimas yra tinkamas parodyti, kad nebuvo prisiimta formalių įsipareigojimų arba alaus daryklos nekoordinavo veiksmų, jo nepakanka įrodyti, kad kiekviena savo nuožiūra nustatydamos elgesį rinkoje jos niekuomet nebuvo atsižvelgusios į informaciją, kuria pasikeista per inkriminuotus susitikimus.

189 Taigi ieškovėms nepavyko paneigti pagal šio sprendimo 186 punkte nurodytą teismų praktiką galiojančios prezumpcijos.

190 Todėl konstatuotina, kad šio sprendimo 46 ir 47 punktuose nurodytoje teismų praktikoje aprašyti suderintų veiksmų elementai egzistuoja nagrinėjamu atveju.

191 Tokiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad Komisija turėjo teisę kvalifikuoti nagrinėjamą elgesį kaip „susitarimų ir (arba) suderintų veiksmų kompleksą“, nes šis elgesys apėmė ir tokius elementus, kurie kvalifikuotini kaip „susitarimas“, ir tokius elementus, kurie kvalifikuotini kaip „suderinti veiksmai“. Esant kompleksinėms faktinėms aplinkybėms, dvigubą kvalifikavimą, kurį Komisija įtvirtino ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, reikia suprasti ne kaip kvalifikavimą, pagal kurį vienu metu ir kumuliatyviai reikalaujama, kad kiekvienoje šių faktinių aplinkybių būtų ir susitarimo, ir suderintų veiksmų elementų, o kaip apibrėžiantį visą kompleksą su faktiniais elementais, kurių keli buvo kvalifikuoti kaip susitarimai, o kiti – kaip suderinti veiksmai, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnį, kuriame nėra numatytas specialus tokio

kompleksinio pažeidimo tipo kvalifikavimas (šiuo klausimu žr. 44 punkte minėto Sprendimo *Hercules Chemicals prieš Komisiją* 264 punktą).

192 Tačiau ieškovės ginčija, kad joms inkriminuojami veiksmai turėjo antikonkurencinį tikslą. Konkrečiai kalbant, jos teigia, kad susitikimai niekada nebuvo skirti slapta suderinti reikšmingą poveikį konkurencijai turintį elgesį. Anot jų, kartais galėjo atsitikti taip, kad buvo aptariama situacija rinkoje, įskaitant vartojimo kainas privačiame sektoriuje ir pasiūlymus keliems viešbučių ir restoranų sektoriaus klientams. Vis dėlto, jų teigimu, per pokalbius buvo aptariama tiek daug sektoriui svarbių temų ir jie buvo tokie neformalūs ir laisvi, kad jų negalima kvalifikuoti kaip „susiderinimo".

193 Šiuo klausimu pažymėtina, jog pokalbiai rinkai jautriomis temomis, net darant prielaidą, kad jie buvo nereguliarūs ir vyko kartu su pokalbiais nejautriomis temomis, aiškiai galėjo sukurti koordinavimą rinkoje ir sumažinti netikrumą dėl galimo konkurentų elgesio. Jau buvo parodyta, kad net jeigu koordinavimas tarp alaus daryklų ne visuomet buvo labai veiksmingas, pokalbiai apie kainas ir konkretiems klientams siūlomų sąlygų leido joms iš arti stebėti tam tikrus savo konkurenčių elgesio aspektus ir priimti sprendimus dėl savo pačių veiksmų remiantis gauta informacija (žr. šio sprendimo 185–189 punktus). Aplinkybė, kad alaus daryklų atstovai nusprendė esant prasminga užrašyti šią informaciją savo dienotvarkėse ir paminėti ją vidinėje korespondencijoje, taip pat netiesiogiai įrodo ypatingą šios informacijos jiems svarbą ir patvirtina faktą, kad nors antikonkurencinis konsultacijų tikslas ne visuomet buvo pasiekiamas, dalyviai objektyviai jo siekė.

194 Galiausiai ieškovės ginčija Komisijos išvadą, kad *Heineken* dalyvavo *Interbrew* ir *Bavaria* pokalbiuose dėl su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus segmento. Jos neginčija savo dalyvavimo aptariamuose daugiašaliuose susitikimuose, tačiau teigia, kad *Heineken* nevykdė veiklos atitinkamame segmente ir kad išvados apie jų

dalyvavimą šiuose susitarimuose negalima daryti iš aplinkybės, jog *Grolsch*, t. y. kita šiame segmente neveikianti alaus darykla, išsakė susirūpinimą dėl kainų aptariamame segmente, arba iš aplinkybės, kad *Bavaria* ir *InBev* buvo nusistačiusios tikslą pakelti kainų lygį šiame segmente (ginčijamo sprendimo 249–252 konstatuojamosios dalys).

195 Šiuo klausimu primintina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką, jeigu tam tikra įmonė, net ir neatlikdama aktyvaus vaidmens, dalyvavo susitikime, kuriame buvo aptariamas neteisėtas susitarimas, ji laikoma dalyvavusi šiame susitarime, nebent įrodytų atvirai nuo jo atsiribojusi ar informavusi kitus dalyvius, kad dalyvauja atitinkamame susitikime dėl kitų priežasčių nei jie (2000 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją*, T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 3199 punktas ir nurodyta teismo praktika).

196 Nagrinėjamu atveju pirmiausia reikia pastebėti, kad nors *Heineken* nevykdė veiklos su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus segmente, iš *InBev* pareiškimo matyti (ginčijamo sprendimo 54 ir 247 konstatuojamosios dalys), kad šiame segmente taikomos kainos kėlė bendrą susirūpinimą keturioms didelėms alaus darykloms, įskaitant *Heineken*.

197 Toliau reikia pasakyti, kad ieškovės neginčija *Heineken* dalyvavimo per nagrinėjamus neteisėtus pokalbius dėl kainų su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus segmente, o ši faktą patvirtina ir kiti įrodymai, minėti ginčijamo sprendimo 247–251 konstatuojamosiose dalyse. Ieškovės taip pat neteigia, kad *Heineken* atvirai atsiribojo nuo šių pokalbių arba informavo kitas alaus daryklas, jog dalyvauja atitinkamuose susitikimuose dėl kitų priežasčių nei jos. Todėl aplinkybė, kad šiuose pokalbiuose *Heineken*

neatliko aktyvaus vaidmens, net darant prielaidą, kad ji įrodyta, negali pašalinti jos atsakomybės.

198 Galiausiai pažymėtina, kad iš bylos medžiagos matyti, jog *Heineken* dalyvavimas pokalbiuose dėl su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainų neapsiribojo vien pasyviu dalyvavimu tam tikruose susitikimuose ir suinteresuotumu dėl šių pokalbių rezultato, nes ji taip pat darė sąmoningą spaudimą *Interbrew* ir *Bavaria*, kai atsisakė padidinti savo prekių ženklų alaus kainas, kol nebus padidintos privačių prekių ženklų kainos. Tokį spaudimą taip pat patvirtina *InBev* pareiškimas (cituotas ginčijamo sprendimo 54 konstatuojamojoje dalyje) ir 1997 m. gegužės 12 d. susitikimo turiniui skirtas dokumentas (minėtas ginčijamo sprendimo 224 konstatuojamojoje dalyje), kurių aiškinimo ieškovės neginčija.

199 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, ieškovių argumentams dėl teisės klaidos negali būti pritarta.

200 Galiausiai, kadangi ieškovės neįrodė, jog ginčijamame sprendime buvo padaryta EB 81 straipsnio 1 dalies taikymo klaida, atmestini ir iš esmės ta pačia prielaida pagrįsti jų argumentai, kad Komisija neteisingai išaiškino šią nuostatą ir taip pažeidė nekaltumo prezumpcijos principą, taip pat nepateikė pakankamai motyvų, pagrindžiančių pažeidimo konstatavimą.

— Išvada

201 Išnagrinėjus penktąjį ir šeštąjį ieškinio pagrindus, pasakytina, kad Komisijos konstatavimas dėl nereguliaraus kitų nei kainos individualiems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomų prekybos sąlygų Nyderlanduose koordinavimo nėra

pakankamai pagrįstas teisiniu požiūriu ir jo negalima patvirtinti (žr. šio sprendimo 167–177 punktus).

202 Todėl reikia panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį, kiek jame patvirtinama ši nagrinėjamo pažeidimo sudedamoji dalis, ir atitinkamai pakoreguoti ieškovei skirtos baudos dydį. Konkrečios tokio koregavimo pasekmės patikslinamos šio sprendimo 435 ir 436 punktuose.

203 Likusios penktojo ir šeštojo ieškinio pagrindo dalys atmestinos.

Dėl septintojo ieškinio pagrindo, susijusio su pažeidimo trukme

Šalių argumentai

204 Ieškovės ginčija atitinkamai 1996 m. vasario 27 d. ir 1999 m. lapkričio 3 d. joms inkriminuoto pažeidimo pradžios ir nutraukimo datas. Jos, be kita ko, mano, kad pažeidimo pradžiai ir nutraukimui taikytini didesni įrodymų reikalavimai, kurie nagrinėjamu atveju nėra įvykdomi, nes Komisija neturėjo tiesioginių įrodymų dėl antikonkurencinio per 1996 m. vasario 27 d. ir 1999 m. lapkričio 3 d. susitikimus vykusių pokalbių turinio.

205 Dėl 1996 m. vasario 27 d. susitikimo ieškovės teigia, kad ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje Komisijos paminėti užrašai susiję su bendro pobūdžio pokalbiu apie „abejotinus skolininkus“ viešbučių ir restoranų sektoriuje, kurio negalima laikyti ribojančiu konkurenciją.

206 Dėl 1999 m. lapkričio 3 d. susitikimo ieškovės konstatuoja, kad įrodymas dėl jo antikonkurencinio pobūdžio grindžiamas *InBev* atsakymu į Komisijos prašymą pateikti informacijos (cituotas ginčijamo sprendimo 221 konstatuojamojoje dalyje). Tačiau jos teigia, kad šiam atsakymui prieštarauja konkretesni asmeniškai šiame susitikime dalyvavusių *InBev* direktorių pareiškimai.

207 Komisija ginčija ieškovės argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

208 Pažeidimo trukmė yra vienas iš elementų, kuriuos apima pažeidimo sąvoka, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, ir kurį iš esmės turi įrodyti Komisija. Šiuo klausimu pagal teismų praktiką reikalaujama, kad, nesant įrodymų, tiesiogiai pagrindžiančių pažeidimo trukmę, Komisija turi remtis bent faktinių aplinkybių, pakankamai artimų laiko atžvilgiu, įrodymais, dėl kurių būtų galima pagrįstai manyti, kad pažeidimas nepertraukiamai tęsėsi nuo vienos iki kitos konkrečios datos (1994 m. liepos 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dunlop Slazenger prieš Komisiją*, T-43/92, Rink. p. II-441, 79 punktas ir 91 punkte minėto Sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją* 51 punktas).

209 Nagrinėjamu atveju ieškovės ginčija ir pažeidimo pradžios, ir jo pabaigos datų nustatymą.

— Dėl pažeidimo pradžios datos nustatymo

210 Kaip nagrinėjamo pažeidimo pradžios datą Komisija nustatė 1996 m. vasario 27 d., kuri yra pirmojo „Catherijne susitikimo“ data, dėl kurio ji disponavo tiesioginiais keturių alaus daryklų dalyvavimo įrodymais.

211 Kaip konstatuota šio sprendimo 167–177 punktuose, ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje cituoti su šiuo susitikimu susiję užrašai savaime nesudaro įrodymų, galinčių teisiniu požiūriu pakankamai pagrįsti pažeidimo konstatavimą dėl nereguliaraus kitų individualiems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomų prekybos sąlygų koordinavimo, komplekto.

212 Vis dėlto šis argumentas savaime netrukdo panaudoti tų pačių elementų siekiant nustatyti apskritai viso pažeidimo pradžios datą.

213 Konstatuotina, kad 1996 m. vasario 27 d. susitikimas yra vienas iš periodinių susitikimų, kuriuose dalyvavo tie patys subjektai ir kurie vyko panašiomis aplinkybėmis. Jie buvo vadinami „Catherijne pasitarimai“ arba „einamųjų reikalų komitetas“, juose dalyvavo keturių Nyderlandų alaus daryklų *Heineken*, *InBev*, *Grolsch* ir *Bavaria* atstovai, jie buvo organizuojami lygiagrečiai su oficialiais CBK susitikimais ir juose vykę pokalbiai niekada nebuvo fiksuojami protokoluose ir beveik niekada vidinėse pažymose. *InBev* pareiškimuose šie susitikimai taip pat pristatomi kaip susitikimų serijos dalis, o priede pateikta lentelė su vardais, adresais, datomis ir daugelio šių susitikimų, įskaitant 1996 m. vasario 27 d. susitikimo, vietomis (ginčijamo sprendimo 44 konstatuojamoji dalis).

214 Remiantis *InBev* pareiškimu ir daugeliu kitų įrodymų jau buvo konstatuota, kad šios serijos susitikimai turėjo antikonkurencinį tikslą (žr. šio sprendimo 179–184 punktus). Pavyzdžiui, viena vertus, visas komplektas netiesioginių įrodymų, parodančių susitikimų sistematiškumą ir jų antikonkurencinį turinį, bei, kita vertus, *InBev* pareiškimas, turintis didelę įrodomąją vertę, leidžia nustatyti, kad jeigu nebus įrodyta kitaip, konkurencijos ribojimo tikslas buvo būdingas visiems aptariamiems susitikimams, net nesant pakankamų įrodymų dėl tam tikros šių susitikimų dalies turinio.

215 Ieškovės iš esmės teigia, jog šios logikos negalima taikyti nustatant pažeidimo pradžios ir pabaigos datas, nes nors iš principo galima preziumuoti, kad pažeidimas nepertraukiamai tęsėsi nuo vienos iki kitos tikslios datos, pažeidimo pradžiai ir pabaigai taikomi didesni įrodymų reikalavimai ir jos turi būti tiesiogiai patvirtintos įrodymais.

216 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nustatydama pažeidimo pradžios datą Komisija rėmėsi ne vien įrodymais dėl 1996 m. vasario 27 d. susitikimo.

217 Ginčijamo sprendimo 466–469 konstatuojamosiose dalyse dėl kiekvienos suinteresuotos alaus daryklos, įskaitant ieškoves, ji pažymėjo, kad šios dalyvavo darant pažeidimą „bent nuo 1996 m. vasario 27 d. iki 1999 m. lapkričio 3 d.“. Be to, ginčijamo sprendimo 56 konstatuojamojoje dalyje ji patikslino, kad pagal *InBev* pareiškimą pažeidimas prasidėjo gerokai anksčiau nei 1996 m., t. y.:

— „1990 m. ar dar anksčiau“, kiek tai susiję su pokalbiais dėl kainų padidinimo viešbučių ir restoranų sektoriuje,

— 1993–1994 m., kiek tai susiję su pokalbiais dėl nuolaidų ir viešbučių ir restoranų sektoriaus pardavimo taškų perdavimo tarp alaus daryklų,

— „1987 m.“, kiek tai susiję su *Oranjeboom-Interbrew* ir *Bavaria* pokalbiais dėl su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus.

218 Atsižvelgiant į pakankamai didelę *InBev* pareiškimo įrodomąją galią, Komisija galėjo konstatuoti, kad nagrinėjamas pažeidimas prasidėjo bent jau tomis datomis, kai vyko pirmieji 1996 m. susitikimai, esantys prie *InBev* pareiškimo pridėtoje lentelėje, kuriuose buvo atstovaujama *InBev* po to, kai 1995 m. ją įsigijo *Oranjeboom*.

219 Reikia priminti, kad iš *InBev* pareiškimo išplaukia, jog *Heineken* nuo pat pradžių, 1993 ar 1994 m., dalyvavo organizuojant „Catherijne susitikimus“. Be to, buvo įrodyta, kad, viena vertus, *Heineken* buvo atstovaujama per 1996 m. vasario 27 d. susitikimą, ir, kita vertus, kad per kitą susitikimą, vykusį 1996 m. birželio 19 d., alaus daryklos pratęsė antikonkurencinius pokalbius (žr. ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje ir šio sprendimo 99 ir 100 punktuose minėtus užrašus). Nors nebuvo nustatyta, kad *Heineken* dalyvavo šiame susitikime, su juo susiję duomenys parodo, kad buvo kalbėta apie *Heineken* galimą dalyvavimą dviem etapais padidinti kainas.

220 Turint omenyje šiuos argumentus, Komisija galėjo pagrįstai konstatuoti, kad ieškovės dalyvavo darant nagrinėjamą pažeidimą bent nuo 1996 m. vasario 27 d.

221 Aplinkybė, kad ginčijamame sprendime nebuvo konstatuotas pažeidimas iki šios datos, iš tiesų yra nuolaida ginčijamo sprendimo adresatėms. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Bendrasis Teismas neturi kompetencijos pareikšti nuomonės dėl tokios nuolaidos teisėtumo ar tinkamumo (šiuo klausimu žr. 50 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 340 ir 341 punktus).

222 Šiomis sąlygomis, kadangi kalbama apie susitikimą – vieną iš reguliarių susitikimų, kurių antikonkurencinis pobūdis buvo teisiniu požiūriu pakankamai įrodytas, pažeidimo pradžios datos konstatavimu negali būti suabejota dėl ieškovės argumentų, susijusių su konkrečių įrodymų stoka dėl 1996 m. vasario 27 d. susitikimo turinio.

223 Dėl to reikia atmesti kaltinimą dėl pažeidimo pradžios datos nustatymo.

— Dėl pažeidimo nutraukimo datos nustatymo

224 Kaip pažeidimo nutraukimo datą visų suinteresuotų alaus daryklų atveju Komisija nustatė 1999 m. lapkričio 3 d. (ginčijamo sprendimo 466–469 konstatuojamosios dalys), kuri yra paskutiniojo „Catherijne susitikimo“ data, dėl kurio ji disponavo tiesioginiais keturių alaus daryklų dalyvavimo įrodymais. Šis susitikimas įrašytas paskutinis prie *InBev* pareiškimo pridėtoje chronologinėje lentelėje. Remiantis *InBev* atsakymu į vieną iš Komisijos prašymų pateikti informacijos, 1999 m. lapkričio 3 d. susitikimas buvo „Catherijne susitikimas“ (viešbučių ir restoranų sektoriaus klausimai / einamųjų reikalų komitetas); kaip ir visuomet per „Catherijne susitikimus“, per jį daugiausia buvo kalbėta apie kraštutinius susitarimus ir taikų sambūvį (ginčijamo sprendimo 221 konstatuojamoji dalis).

225 Ieškovės mano, kad šį pareiškimą paneigia 1999 m. lapkričio 3 d. susitikime dalyvavusių *InBev* direktorių pareiškimai, kurių ištraukomis ji remiasi:

— „1999 m. rugpjūčio 19 d. įvyko pasitarimas, kuriame aš dalyvavau. 1999 m. lapkričio 3 d. įvyko susitikimas, kuriame dalyvavome <…> ir aš pats. Ir vienu, ir kitu atveju nebuvo konkrečiai kalbėta apie elgesį rinkoje. Susitikimas buvo daugiau neformalaus pobūdžio“,

— „Buvo keturių už viešbučių ir restoranų sektorių atsakingų (*Heineken*, *Grolsch*, *Bavaria* ir *Interbrew*) direktorių susitikimų. Aš dalyvavau vieninteliame iš jų, įvykusiame 1999 m. lapkričio 3 d. Enschedėje. <…> pasiėmė mane į jį, kad pristatytų. Šio susitikimo turinys nebuvo aiškus. Tai veikiau buvo malonus susitikimas be konkrečios dienotvarkės. Buvo bendrų komentarų dėl nuolaidų. Man susidarė įspūdis, kad jau kelerius metus egzistuoja tam tikra nuolaidų kategorijų sistema arba nuolaidų taikymo taisyklė, tačiau tai niekuomet nebuvo tiesiogiai pasakyta. Buvo tik labai bendrais žodžiais kalbama apie bendras nuolaidų sumas ir tai suteikė galimybę pabrėžti tam tikrus incidentus. Aš pajutau, kad kategorizavimas neveikė. Kiekvienas subjektas taikė savą strategiją. Galbūt buvo tam tikrų bandymų įbauginti, tačiau kiekvienas vis tiek darė ką norėjo."

226 Konstatuotina, kad, priešingai nei teigia ieškovės, jų nurodyti pareiškimai nepaneigia Komisijos panaudotų duomenų. Nuorodos į „kraštutinius susitarimus" ir į „taikų sambūvį" bei į „kategorijas" ir „nuolaidų taisykles" aiškiai reiškia viešbučių ir restoranų sektoriaus klientams taikomų nuolaidų koordinavimą. Vienintelis *InBev* direktorių pareiškimais padarytas patikslinimas susijęs su pokalbių, kurie tariamai apsiribojo „bendrais komentarais", detalumo lygiu ir jų poveikio rinkoje nebuvimu, t. y. „kategorizavimas neveikė". Jau buvo pažymėta, kad nei bendras pokalbių pobūdis, nei poveikio rinkoje nebuvimas negali paneigti to, kad per atitinkamą susitikimą buvo daromas pažeidimas (žr. šio sprendimo 78 ir 79 punktus).

227 Aplinkybė, kad 1999 m. lapkričio 3 d. susitikimas yra vienas iš antikonkurencinių susitikimų (žr. šio sprendimo 213 ir 214 punktus) ir kad aptartos temos buvo susijusios su ankstesniais pokalbiais dėl konkurencijos ribojimo, taip pat parodo, jog paties susitikimo sušaukimo tikslas buvo užtikrinti šiems pokalbiams pratęsti reikiamas sąlygas.

228 Bet kuriuo atveju, net jei būtų daroma prielaida, kad yra tam tikrų prieštaravimų tarp *InBev* darbuotojų ir pareiškimų ir *InBev* atsakymo į pranešimą apie kaltinimus, laikytina, jog pastarasis dokumentas turi didesnę įrodomąją galią, turint omenyje teismų praktiką, pagal kurią pareiškimas pačios įmonės vardu yra patikimesnis nei kurio nors darbuotojo atsakymai, neatsižvelgiant į jo asmeninę patirtį ar nuomonę (šiuo klausimu žr. 90 punkte minėto Sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 45 punktą).

229 Todėl kaltinimas dėl pažeidimo pabaigos datos nustatymo, taigi ir visas trečiasis ieškinio pagrindas, atmestini.

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su gero administravimo ir Reglamento Nr. 1/2003 27 straipsnio pažeidimu, atsisakius leisti susipažinti su kitų suinteresuotų įmonių atsakymais į pranešimą apie kaltinimus

Šalių argumentai

230 Ieškovės kaltina Komisiją, kad atmetė jų prašymą leisti susipažinti su kitų suinteresuotų procedūros šalių atsakymais į pranešimą apie kaltinimus ir taip pažeidė jų teisę į gynybą. Ieškovės mano, kad iš ginčijamo sprendimo išplaukia, jog iš šiais atsakymais Komisija pasinaudojo kaip įrodymais pažeidimui nustatyti ir galutiniam baudos dydžiui pateisinti, ir kad šiuose atsakymuose buvo kaltę paneigiančių įrodymų, kuriais jos būtų galėjusios pasinaudoti. Todėl jos tvirtina, kad, paisant kovos priemonių lygybės principo, jos privalėjo turėti galimybę išnagrinėti šiuos dokumentus, kad galėtų savarankiškai parengti savo gynybą.

231 Ieškovės, be kita ko, mano, turėjusios gauti prieigą prie *Bavaria* ir *Grolsch* atsakymų, nes, kaip išplaukia iš ginčijamo sprendimo, šios alaus daryklos pateikė autentišką dokumentų išaiškinimą, kurie vėliau buvo panaudoti kaip kaltę patvirtinantys ir kaltę paneigiantys įrodymai ieškovių atžvilgiu. Konkrečiai kalbant, ieškovės pažymi, kad ginčijamo sprendimo 75 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo *Bavaria* atsakymus į pranešimą apie kaltinimus, siekdama įrodyti, kad jos dalyvavo 1996 m. birželio 19 d. susitikime. Ginčijamo sprendimo 124–126 konstatuojamosiose dalyse Komisija taip pat panaudojo remiantis *Bavaria* atsakymu suformuluotą aiškinimą, kai siekė įrodyti, kad per 1997 m. gruodžio 17 d. susitikimą buvo kalbėta apie alaus kainas. Galiausiai ieškovės teigia, kad ginčijamo sprendimo 135 konstatuojamojoje dalyje Komisija padarė nuorodą į *Bavaria* atsakyme esantį teiginį kaip į tam tikrų kaltę patvirtinančių pareiškimų, kuriuos jos padarė per 1998 m. kovo 12 d. susitikimą, įrodymą.

232 Ieškovės pabrėžia galimybės susipažinti su *InBev* atsakymo į pranešimą apie kaltinimus svarbą, atsižvelgiant į tai, kad, anot jų, priimdama ginčijamą sprendimą Komisija iš esmės rėmėsi jos pareiškimais. Kaip pavyzdį ieškovės nurodo, jog iš ginčijamo sprendimo 476 konstatuojamosios dalies bei Komisijos ir *InBev* korespondencijos 2006 m. vasario mėnesį galima daryti išvadą, kad šios įmonės atsakymuose į pranešimą apie kaltinimus yra kaltę paneigiančių įrodymų.

233 Komisija ginčija ieškovių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

234 Pagal Reglamento Nr. 1/2003 27 straipsnio 2 dalį „proceso metu turi būti gerbiama šalių teisė į gynybą; šalys turi teisę susipažinti su Komisijos bylos medžiaga atsižvelgiant į teisėtą įmonių interesą apsaugoti savo verslo paslaptis <...>“.

235 Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, teisė susipažinti su bylos dokumentais, kylanti iš teisės į gynybą, reiškia, kad Komisija turi suteikti suinteresuotai įmonei galimybę išnagrinėti visus dokumentus, esančius tyrimo byloje, kurie gali būti svarbūs gynybai (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Corus UK prieš Komisiją*, C-199/99 P, Rink. p. I-11177, 125–128 punktus ir 1995 m. birželio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, T-30/91, Rink. p. II-1775, 81 punktą).

236 Šie dokumentai apima tiek kaltę patvirtinančius, tiek kaltę paneigiančius dokumentus, išskyrus kitų įmonių verslo paslaptis, Komisijos vidaus dokumentus ir kitą konfidencialią informaciją (51 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 68 punktas).

237 Kiek tai susiję su kaltę patvirtinančiais įrodymais, tam tikro dokumento nepateikimas sudaro teisės į gynybą pažeidimą, tik jeigu suinteresuotoji įmonė įrodo, kad Komisija pasirėmė šiuo dokumentu, nes siekė pagrįsti savo kaltinimą dėl pažeidimo padarymo, ir kad šis kaltinimas galėjo būti įrodytas tik pasirėmus šiuo dokumentu. Taigi atitinkama įmonė turi įrodyti, kad išvada, prie kurios priėjo Komisija savo sprendime, būtų kitokia, jeigu nepateiktas dokumentas turėtų būti atmestas kaip įrodymas (51 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 71–73 punktai).

238 Savo ruožtu, kiek tai susiję su kaltę paneigiančio dokumento nepateikimu, reikia pažymėti, jog atitinkama įmonė turi įrodyti tik tai, kad jo neatskleidimas galėjo turėti įtakos procedūros eigai ir Komisijos sprendimo turiniui jos nenaudai. Įmonei pakanka įrodyti, kad ji būtų galėjusi panaudoti tokį kaltę paneigiantį dokumentą gynybai (44 punkte minėto Sprendimo *Hercules Chemicals prieš Komisiją* 81 punktas), be kita ko, parodydama, kad būtų galėjusi pasiremti aplinkybėmis, kurios nesutampa su Komisijos vertinimais pranešimo apie kaltinimus etapu, todėl būtų galėjusi padaryti kokią nors įtaką sprendime pateiktiems vertinimams (51 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 75 punktas).

239 Be to, reikia priminti, kad pranešimas apie kaltinimus – tai dokumentas, skirtas apibrėžti prieš įmonę pradėtos procedūros dalyką ir užtikrinti veiksmingą teisės į gynybą įgyvendinimą (žr. 2008 m. spalio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Schunk ir Schunk Kohlenstoff-Technik prieš Komisiją*, T-69/04, Rink. p. II-2567, 80 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

240 Būtent šiuo aspektu pranešimas apie kaltinimus susijęs su procedūrinėmis garantijomis, kuriomis įgyvendinamas teisės į gynybą paisymo principas, tarp kurių yra teisė susipažinti su Komisijos bylos dokumentais.

241 Atsakymai į pranešimą apie kaltinimus nėra tyrimo bylos tiesiogine šios sąvokos prasme dalys (šiuo klausimu 195 punkte minėto Sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 380 punktą).

242 Kadangi tai yra dokumentai, kurie nesudaro išsiunčiant pranešimą apie kaltinimus surinktos bylos dalies, Komisija gali atskleisti šiuos atsakymus kitoms suinteresuotoms šalims, tik jeigu paaiškėja, kad juose yra naujų kaltę patvirtinančius ar ją paneigiančių įrodymų.

243 Be to, pagal Komisijos pranešimo dėl teisės susipažinti su Komisijos dokumentais bylose pagal [EB] 81 ir [EB] 82 straipsnius, EEE sutarties 53, 54 ir 57 straipsnius bei Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 taisyklių (OL C 325, 2005, p. 7) 27 punktą dažniausiai šalims nesuteikiama teisė susipažinti su kitų šalių, kurių atžvilgiu atliktas tyrimas, atsakymais į pranešimą apie kaltinimus. Tam tikra šalis turi teisę susipažinti su šiais dokumentais, tik jeigu jie gali būti laikomi naujais kaltę patvirtinančiais ar ją paneigiančiais įrodymais, susijusiais su Komisijos pranešime apie kaltinimus suformuluotais kaltinimais tai šaliai.

244 Šiuo klausimu dėl, pirma, naujų kaltę patvirtinančius įrodymų pasakytina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką, jei norėdama įrodyti pažeidimą Komisija ketina pasiremti aplinkybe, išplaukiančia iš atsakymo į pranešimą apie kaltinimus, kitoms šioje procedūroje dalyvaujančioms įmonėms turi būti sudaryta galimybė pareikšti nuomonę dėl šios naujos įrodymų priemonės (195 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 386 punktas ir 2006 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Avebe prieš Komisiją*, T-314/01, Rink. p. II-3085, 50 punktas).

245 Tam tikras dokumentas gali būti laikomas kaltę patvirtinančiu dokumentu, jeigu Komisija juo naudojasi pagrįsdama tam tikros įmonės padaryto pažeidimo konstatavimą. Siekiant įrodyti savo teisės į gynybą pažeidimą, suinteresuotai įmonei nepakanka parodyti, kad per administracinę procedūrą ji negalėjo išreikšti nuomonės dėl kurio nors ginčijamo sprendimo vietoje panaudoto dokumento. Ji turi įrodyti, kad Komisija panaudojo šį dokumentą ginčijamame sprendime kaip papildomą įrodymą dėl pažeidimo, kuriame, jos nuomone, dalyvavo ši įmonė (2003 m. gruodžio 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied ir Technische Unie prieš Komisiją*, T-5/00 ir T-6/00, Rink. p. II-5761, 35 punktas).

246 Nagrinėjamu atveju ieškovės teigia, kad Komisija panaudojo iš *Bavaria* ir *Grolsch* atsakymų į pranešimus apie kaltinimus gautus duomenis kaip naujus kaltę patvirtinančius įrodymus. Šiuo klausimu jos daro nuorodą į ginčijamo sprendimo 75, 124–126 ir 135 konstatuojamąsias dalis.

247 Pirmiausia, kalbant apie sprendimo 75 konstatuojamąją dalį, pasakytina, kad jis susijęs su teiginiu *Bavaria* atsakyme į pranešimą apie kaltinimus, jog „labai įmanoma“, kad *Heineken* buvo atstovaujama 1996 m. birželio 19 d. susitikime. Pavartojusi šią citatą Komisija taip pat pažymėjo, jog byloje nėra jokių šios aplinkybės įrodymų. Iš aptariamos konstatuojamosios dalies matyti ne tai, kad *Heineken* iš tiesų atstovauta minėtame susitikime, o tik tai, kad ji bet kuriuo atveju dalyvavo ankstesniame ir vėliau surengtuose susitikimuose.

248 Tokiomis sąlygomis tai, kad buvo pacituota aptariama *Bavaria* atsakymo į pranešimą apie kaltinimus ištrauka, negali būti laikoma naujo kaltę patvirtinančio įrodymo panaudojimu.

249 Dėl ginčijamo sprendimo 124 ir 126 konstatuojamųjų dalių, susijusių su 1997 m. gruodžio 17 d. susitikimu, konstatuotina, kad iš ginčijamo sprendimo 117–121 konstatuojamųjų dalių aiškiai išplaukia, jog šio susitikimo tema buvo įrodyta remiantis tyrimo byloje esančiais įrodymais.

250 Šiuo klausimu pasakytina, kad tik siekdama atsakyti į atitinkamos įmonės argumentus ginčijamo sprendimo ginčijamo sprendimo 124 ir 126 konstatuojamosiose dalyse Komisija išsakė nuomonę dėl atsakyme į pranešimą apie kaltinimus *Bavaria* pasiūlyto alternatyvaus šių duomenų išaiškinimo. Iš šių konstatuojamųjų dalių taip pat išplaukia, kad *Bavaria* pateiktą aiškinimą Komisija pripažino nelogišku ir jam nepritarė.

251 Galiausiai, kalbant apie ginčijamo sprendimo 135 konstatuojamąją dalį, kurioje reziumuojamas kitas *Bavaria* pasiūlytas išaiškinimas, susijęs su bylos duomenimis dėl 1998 m. kovo 12 d. susitikimo, reikia pastebėti, kad toks aiškinimas buvo aiškiai atmestas ginčijamo sprendimo 136 konstatuojamojoje dalyje ir todėl jo nebuvo galima panaudoti kaip papildomo kaltę patvirtinančio įrodymo.

252 Atsižvelgiant į šiuos samprotavimus, konstatuotina, kad ieškovės neįrodė, jog Komisija panaudojo papildomus kaltę patvirtinančius įrodymus, gautus iš kitų suinteresuotų šalių atsakymų į pranešimą apie kaltinimus.

253 Antra, dėl naujų kaltę paneigiančių įrodymų pasakytina, jog iš teismų praktikos išplaukia, kad Komisija neprivalo sudaryti galimybės su jais susipažinti savo iniciatyva. Jeigu vykstant administracinei procedūrai Komisija atmeta tam tikro ieškovo prašymą leisti susipažinti su dokumentais, kurie nepriklauso tyrimo bylai, teisės į gynybą

pažeidimas gali būti konstatuotas tik tuomet, jei įrodoma, kad administracinė procedūra galėjo pasibaigti kitaip, jeigu per šią procedūrą ieškovas būtų susipažinęs su atitinkamai dokumentais (195 punkte minėto Sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 383 punktas).

254 Be to, ieškovės negali remtis šio sprendimo 51 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* (126 punktas) argumentu, pagal kurį suinteresuotos įmonės gynybai naudingus dokumentus negali nustatyti vien Komisija. Šis su Komisijos byloje esančiais dokumentais susijęs argumentas negali būti taikomas kitų suinteresuotų šalių atsakymams į Komisijos pranešt kaltinimus.

255 Todėl, priešingai nei teigia ieškovės, teisės į gynybą paisymas iš principo negali lemti Komisijos įpareigojimo atskleisti aptariamus atsakymus kitoms šalis, kad jos galėtų patikrinti, ar nėra galimų kaltę paneigiančių įrodymų.

256 Teigdamos, kad neatskleistuose atsakymuose tariamai buvo jų kaltę paneigiančių duomenų, ieškovės turi pateikti pirmą nuorodą apie šių dokumentų naudingumą jų gynybai.

257 Jos, be kita ko, turi nurodyti potencialius kaltę paneigiančius įrodymus arba pateikti jų egzistavimą ir kartu naudingumą teismo proceso tikslams patvirtinančios informacijos (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Jungbunzlauer prieš Komisiją*, T-43/02, Rink. p. II-3435, 351–359 punktus).

258 Nagrinėjamu atveju ieškovės tvirtina, kad iš ginčijamo sprendimo 476 konstatuojamosios dalies ir iš Komisijos bei *InBev* pasikeitimo laiškais po atsakymo į pranešimą apie kaltinimus galima daryti išvadą, jog *InBev* pateikė nuorodų, kurias galima suprasti kaip paneigiančias neteisėtų susitarimų įgyvendinimą arba nagrinėjamo pažeidimo padarymą ar jo trukmę.

259 Viena vertus, kalbant apie tariamas nuorodas į faktinį nagrinėjamų neteisėtų susitarimų neįgyvendinimą, primintina, kad aplinkybė, jog kitos suinteresuotos šalys savo atsakyme į pranešimą apie kaltinimus iš esmės pateikė tuos pačius argumentus kaip ieškovės ir tvirtino, kad kartelis nebuvo įgyvendintas, negali būti kaltę paneigiantis įrodymas (šiuo klausimu žr. 257 punkte minėto Sprendimo *Jungbunzlauer prieš Komisiją* 353 punktą).

260 Kita vertus, kalbant apie tariamą nuorodą apie pažeidimo padarymo ar jo trukmės neigimą, reikia pastebėti, kad pagrįsdamos šį argumentą ieškovės remiasi atsakant į Komisijos klausimus atsiųstą 2006 m. vasario 21 d. *InBev* advokato raštą, kuriame teigiama, kad „[jo] klientai <...> jokiu būdu neketina kaip nors sumenkinti savo vaidmenį aptariamuose veiksmuose arba iš esmės ginčyti pažeidimo padarymą ar jo trukmę“. Priešingai nei teigia ieškovės, vien šis patikslinimas nereiškia, kad *InBev* atsakyme į pranešimą apie kaltinimus galėjo būti duomenų, kurie gali būti kaltę paneigiantys įrodymai.

261 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad ieškovės neįvardijo kaltę paneigiančių įrodymų, kurie galėtų išplaukti iš kitų suinteresuotų įmonių atsakymų į pranešimą apie kaltinimus, ir todėl nepateikė jokių nuorodų į jų naudingumą gynybai.

262 Todėl kaltinimas dėl tariamo kaltę paneigiančių įrodymų buvimo aptariamuose atsakymuose atmestinas.

263 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, pirmasis ieškinio pagrindas atmestinas kaip nepagrįstas.

Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su gero administravimo principo, „rūpestingumo principo“ ir rungtyniškumo principo pažeidimu tariamai neatlikus rūpestingo ir nešališko tyrimo

Šalių argumentai

264 Ieškovės kaltina Komisiją, kad rūpestingai ir nešališkai neišnagrinėjo visų reikšmingų bylos aplinkybių ir selektyviai panaudojo bylos duomenis, kad pagrįstų savo teiginį, jog buvo padarytas EB 81 straipsnio pažeidimas.

265 Konkrečiai kalbant, jos teigia, kad Komisija pagrindė kaltę patvirtinančius įrodymus pareiškimais, kuriuos *InBev* padarė prašyme neskirti baudos ar ją skirti mažesnę, nors šie pareiškimai labai neaiškūs, prieštaringi, nepagrįsti juos padariusių asmenų konstatavimais ir juose iš dalies yra „įrodymų iš nuogirdų“.

266 Be to, ieškovės teigia, kad per tyrimo procedūrą Komisija pažeidė geros administravimo principą, nes neatsižvelgė į jų argumentus ir visų pirma atmetė įrodymus, kuriuos jos pateikė siekdamos parodyti, kad per nagrinėjamą laikotarpį Nyderlandų alaus rinkoje nevyko tokių pasikeitimų, kurie liudytų apie susitarimų dėl kainų buvimą.

267 Komisija ginčija ieškovių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

268 Iš nusistovėjusios teismų praktikos išplaukia, kad tarp Sąjungos teisės sistemos užtikrinamų garantijų per administracinę procedūrą, be kita ko, yra kompetentingos institucijos pareiga rūpestingai ir nešališkai patikrinti visas reikšmingas nagrinėjamo atvejo aplinkybes (1991 m. lapkričio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Technische Universität München*, C-269/90, Rink. p. I-5469, 14 punktas).

269 Šiuo atveju, kalbant apie teiginį, kad Komisija rūpestingai ir nešališkai neišnagrinėjo įrodymų, primintina, jog, kaip jau buvo konstatuota išnagrinėjus penktąjį ir šeštąjį ieškinio pagrindus, Komisija pateikė pakankamai EB 81 straipsnio pažeidimo įrodymų, kiek tai susiję su dviem nagrinėjamo pažeidimo sudedamosiomis dalimis (žr. šio sprendimo 163 punktą). Nagrinėdamas šiuos ieškinio pagrindus, Bendrasis Teismas jau įvertino ieškovės kritiką dėl *InBev* pareiškimo įvertinimo ir duomenis priešingiems įrodymams pateikti, kurie buvo pristatyti per administracinę procedūrą.

270 Konkrečiai kalbant, kiek ieškovių argumentais siekiama sukelti abejonių dėl *InBev* pareiškimo įrodomosios galios, nes jis neaiškus, prieštaringas ir jame yra „įrodymų iš nuogirdų“, šie argumentai atmestini dėl nagrinėjant penktąjį ir šeštąjį ieškinio pagrindus šio sprendimo 70–90 punktuose išdėstytų motyvų.

271 Šiomis aplinkybėmis darytina išvada, kad ieškovių argumentai dėl tariamai neatlikto išsamaus, kruopštaus ir nešališko tyrimo susimaišo su nagrinėjant penktąjį ir šeštąjį ieškinio pagrindus įvertintais argumentais ir nėra poreikio jų vertinti atskirai.

272 Todėl šiam ieškinio pagrindui negali būti pritarta.

Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su nekaltumo prezumpcijos pažeidimu

Šalių argumentai

273 Iš esmės nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimu ieškovės remiasi dėl to, kad už konkurenciją atsakingas Komisijos narys per Nyderlandų televizijos programą pareiškė, jog „vartotojai pernelyg brangiai mokėjo už perkamą alų“, ir taip užbėgo už akių kartelio buvimo Nyderlandų rinkoje konstatavimui.

274 Taigi ieškovės mano, jog pažeidimas buvo pristatytas kaip įrodytas faktas daug anksčiau, nei buvo baigta administracinė procedūra, ir netgi anksčiau, nei jos galėjo sureaguoti į pranešimą apie kaltinimus.

275 Be to, atitinkamo Komisijos nario viešas pareiškimas neleido Komisijai objektyviai ir su reikiama distancija išnagrinėti atsakant į pranešimą apie kaltinimus ieškovių pateiktus argumentus.

276 Komisija ginčija ieškovių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

277 Pažymėtina, kad ieškovių argumentai dėl nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimo nėra reikšmingi šios bylos sprendimui.

278 Pažeidimo padarymas turi būti vertinamas remiantis vien Komisijos surinktais įrodymais. Jeigu administracinės procedūros pabaigoje tam tikro pažeidimo faktas iš tikrųjų nustatytas, įrodymas, kad per šią procedūrą Komisija per anksti išreiškė savo įsitikinimą dėl šio pažeidimo buvimo, negali paneigti paties pažeidimo įrodymo fakto (195 punkte minėto Sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 726 punktas).

279 Bet kuriuo atveju vieno Komisijos nario pasisakymas per Nyderlandų televizijos transliaciją, kaip Komisijos veiksmų pavyzdį nurodžius, jog Nyderlandų vartotojai „pernelyg brangiai mokėjo už perkamą alų“ dėl alaus daryklų veiksmų, kad ir koks nesėkmingas būtų tokių žodžių pasirinkimas, negali įrodyti, kad Komisija užbėgo už akių savo sprendimui.

280 Reikia pažymėti, kad Komisija, kaip kolegialus organas, vykdo pasitarimus remdamasi sprendimo projektu. Šiuo klausimu, priešingai nei teigia ieškovė, atitinkamo Komisijos nario pasisakymas, paminėjus veiksmus, kuriuos atliko Komisija, niekaip nesuponuoja, kad Komisija laikė alaus daryklų kaltę jau įrodyta.

281 Kadangi atitinkamo Komisijos nario pasirinktuose žodžiuose nebuvo jokių teiginių dėl ieškovių kaltės, šių samprotavimų nepaneigia ieškovių nurodyta aplinkybė, kad nagrinėjama frazė buvo pasakyta dar iki to laiko, kai jos galėjo sureaguoti į pranešimą apie kaltinimus. Taigi ši aplinkybė taip pat neleidžia daryti išvados, kad Komisija objektyviai ir su reikiama distancija neišnagrinėjo ieškovių atsakymų į pranešimą apie kaltinimus.

282 Atsižvelgiant į šiuos argumentus trečiasis ieškinio pagrindas atmestinas kaip nepagrįstas.

Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su protingo termino pažeidimu

Šalių argumentai

283 Ieškovės teigia, kad ginčijamas sprendimas turi būti panaikintas dėl to, kad bendra procedūros trukmė ir kiekviena jos stadija smarkiai viršijo tai, kas gali būti laikoma protinga. Jos, be kita ko, tvirtina, kad neturėjo galimybės parengti savo gynybos, nes laikotarpiu, iki kol buvo gautas pranešimas apie kaltinimus, tikslus tyrimo dalykas nebuvo aiškus. Jos taip pat pabrėžia, jog atsižvelgiant į tai, kad praėjo ne vieni metai, prisiminimai apie Komisijos inkriminuotus faktus susilpnėjo.

284 Komisija pažymi, jog ginčijamo sprendimo 497–500 konstatuojamosiose dalyse aiškiai pripažino, kad administracinė procedūra trūko pernelyg ilgai ir kad dėl to išimties tvarka ji sumažino ieškovei skirtą baudą. Be to, ji pastebi, kad nors protingo termino per administracines procedūras paisymas pripažįstamas nusistovėjusioje teismų praktikoje, šio termino viršijimas gali pagrįsti sprendimo, kuriuo konstatuojamas pažeidimas, panaikinimą, tik jeigu įrodoma, jog šio principo pažeidimas paveikė suinteresuotų įmonių teisę į gynybą.

285 Šiuo klausimu Komisija teigia, kad 2000 m. kovo 17 d. ieškovėms skirtas sprendimas dėl patikrinimo, priešingai jų teiginiams, leido joms sužinoti apie didelę pažeidimo dalį ir apie jo paveiktas rinkas bei padarymo laikotarpį. Anot Komisijos, šiame sprendime jau buvo nuorodos į antikonkurencinius veiksmus dėl kainų nustatymo, rinkų pasidalijimo ir (arba) keitimosi informacija Nyderlandų alaus sektoriuje – tiek mažmeninės prekybos rinkoje, tiek viešbučių ir restoranų sektoriaus rinkoje. Jos nuomone, ieškovių argumentui taip pat negalima pritarti dėl detalaus nuo 2001 m. jai adresuotų klausimų pobūdžio.

Bendrojo Teismo vertinimas

286 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką protingo termino laikymasis vykdant administracines procedūras konkurencijos politikos srityje yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kurio laikymąsi užtikrina Sąjungos teismai (2002 m. spalio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P– C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 167–171 punktai ir 2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Technische Unie prieš Komisiją*, C-113/04 P, Rink. p. I-8831, 40 punktas).

287 Siekiant taikyti šį principą reikia išskirti dvi administracinės procedūros stadijas, t. y. pirminio tyrimo stadiją prieš pateikiant pranešimą apie kaltinimus, ir likusią administracinės procedūros dalį, kurių kiekviena turi nuosavą vidinę logiką (286 punkte minėto Sprendimo *Technische Unie prieš Komisiją* 42 punktas).

288 Pirmasis laikotarpis, trunkantis iki pranešimo apie kaltinimus, prasideda tuomet, kai Komisija imasi priemonių, kuriomis, be kita ko, priekaištaujama dėl pažeidimo padarymo ir leidžiama jai suformuoti poziciją dėl procedūros krypties. Antrasis laikotarpis savo ruožtu trunka nuo pranešimo apie kaltinimus iki galutinio sprendimo priėmimo. Jo tikslas – leisti Komisijai užimti galutinę poziciją dėl inkriminuojamo pažeidimo (286 punkte minėto Sprendimo *Technische Unie prieš Komisiją* 43 punktas).

— Dėl administracinės procedūros trukmės

289 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, jog ginčijamo sprendimo 498 konstatuojamojoje dalyje Komisija pripažino, kad administracinė procedūra trūko pernelyg ilgai ir kad tai priskirtina jai.

290 Reikia pastebėti, kad, kiek tai susiję su pirmąja administracinės procedūros stadija, t. y. trukusią nuo sprendimo dėl patikrinimo pranešimo ieškovei 2000 m. kovo mėnesį iki pranešimo apie kaltinimus gavimo 2005 m. rugpjūčio mėnesį, praėjo 65 mėnesiai.

291 Kadangi patikrinimai vykstant tyrimui buvo atlikti 2000 m. kovo ir balandžio mėnesiais, visos šios administracinės procedūros stadijos trukmė negali būti pateisinta vien aplinkybe, kad nuo 2001 m. iki 2005 m. Komisija buvo išsiuntusi šalims kelis prašymus pateikti informacijos.

292 Nesant Komisijai pateiktos papildomos informacijos ar papildomo pagrindimo dėl per šį laikotarpį atliktų tyrimo veiksmų, pirmos procedūros stadijos trukmė pripažintina pernelyg ilga (245 punkte minėto Sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied ir Technische Unie prieš Komisiją* 77 punktas).

293 Antroji administracinės procedūros stadija, trukusi nuo pranešimo apie kaltinimus gavimo iki ginčijamo sprendimo priėmimo 2007 balandžio mėnesį, tęsėsi 20 mėnesių ir dėl to, nesant papildomo pateisinimo, viršijo paprastai sprendimui priimti reikalingą terminą.

294 Todėl konstatuotina, kad nagrinėjamos administracinės procedūros trukmė buvo pernelyg ilga, ir tai priskirtina Komisijos veiksmams, dėl ko buvo pažeistas protingo termino principas.

— Dėl pernelyg ilgos administracinės procedūros trukmės poveikio ginčijamo sprendimo teisėtumui

295 Iš nusistovėjusios teismų praktikos išplaukia, kad protingo termino principo pažeidimo konstatavimas gali lemti sprendimo, kuriuo konstatuojamas pažeidimas, panaikinimą, tik jeigu procedūros trukmė turėjo įtakos procedūros baigčiai (šiuo klausimu žr. 286 punkte minėto Sprendimo *Technische Unie prieš Komisiją* 48 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

296 Ieškovės pirmiausia teigia, kad pernelyg ilga administracinės procedūros trukmė pakenkė jų teisei į gynybą, nes iki pranešimo apie kaltinimus gavimo jos negalėjo tiksliai nustatyti Komisijos pradėto tyrimo dalyko, o tai sumažino jų galimybes surinkti kaltę paneigiančius įrodymus.

297 Šiuo klausimu konstatuotina, kad ieškovės neteisingai teigia, jog iki pranešimo apie kaltinimus gavimo negalėjo nustatyti tyrimo objekto.

298 Viena vertus, 2000 m. kovo 17 d. *Heineken NV* ir *Heineken Holding NV* adresuotame sprendime dėl patikrinimo buvo teigiama, kad Komisijos tyrimas susijęs su konkrečiais antikonkurenciniais veiksmais, kaip antai „kainų nustatymas, rinkų pasidalijimas ir (arba) keitimasis informacija Nyderlandų alaus sektoriuje – tiek mažmeninės prekybos, tiek viešbučių ir restoranų rinkose“. Kita vertus, 2001 m. spalio mėnesį *Heineken NV* adresuotuose prašymuose pateikti informacijos buvo patikslinti Komisijos vykdomo tyrimo objektą sudarantys susitikimai, jų datos ir vietos.

299 Priešingai nei teigia ieškovės, šie pranešimai leido joms pakankamai tiksliai sužinoti tyrimo objektą, pažeidimus, kuriais jos gali būti apkaltintos, ir atitinkamus rinkos subjektus, todėl jie sudarė joms galimybę identifikuoti ir surinkti galimus kaltę paneigiančius įrodymus.

300 Be to, nors ieškovės ir pateikė argumentą, kad buvo sunkumų surinkti tam tikrų kaltę paneigiančių įrodymų, taip pat pažymėjo, jog asmeniniai atitinkamų asmenų prisiminimai pasidarė ne tokie aiškūs, jos nepagrindė šio teiginio konkrečiais duomenimis, visų pirma neįvardijo atitinkamų darbuotojų ir priežasčių, dėl kurių buvo labai svarbu

pasiremti jų prisiminimais, ir aplinkybių, dėl kurių nebebuvo galima gauti informacijos kitais būdais (šiuo klausimu žr. 286 punkte minėto Sprendimo *Technische Unie prieš Komisiją* 64 punktą).

301 Be to, pagal bendrą kiekvienai įmonei ar įmonių asociacijai tenkančią apdairumo pareigą ieškovės privalo užtikrinti, kad jos knygose ar archyvuose bus tinkamai saugomi duomenys, leidžiantys atsekti jos veiklą, be kita ko, siekiant išsaugoti būtinus įrodymus, jei būtų pradėtos teisminės ar administracinės procedūros. Kadangi Komisija buvo pateikusi ieškovėms prašymus pateikti informacijos pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio [EB 81] ir [EB 82] straipsnius (OL L 13, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), 11 straipsnį, jos juo labiau turėjo veikti labiau rūpestingai ir imtis visų reikiamų priemonių, kad būtų išsaugoti įrodymai, kuriais, vertinant protingai, jos galėjo disponuoti (šiuo klausimu žr. 245 punkte minėto Sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied ir Technische Unie prieš Komisiją* 87 punktą).

302 Šiomis sąlygomis negali būti pritarta ieškovių teiginiui, kad jos nebuvo nuo pat tyrimo pradžios informuotos apie jo objektą ir galimus Komisijos kaltinimus ir todėl neturėjo galimybės pasirengti gynybai ir surinkti turimus kaltę paneigiančius dokumentus.

303 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, konstatuotina, kad ieškovės neįrodė neigiamos įtakos savo gynybos teisėms dėl pernelyg ilgos administracinės procedūros trukmės.

304 Todėl ketvirtasis ieškinio pagrindas atmestinas kaip nepagrįstas.

Dėl aštuntojo ieškinio pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalies, gairių, vienodo požiūrio, teisinio saugumo, proporcingumo ir tinkamumo principų bei pareigos motyvuoti pažeidimu, kiek tai susiję su baudos dydžio nustatymu

Šalių argumentai

305 Ieškovės ginčija tai, kaip Komisija apskaičiavo pagrindinę baudą, ir, be kita ko, jos analizę dėl pažeidimo sunkumo, diferencijuoto požiūrio, atgrasymo tikslais taikyto dauginimo koeficiento ir baudos padidinimo dėl pažeidimo trukmės. Iš esmės jos mano, kad pažeidimas neturėjo būti kvalifikuotas kaip labai sunkus ir kad Komisija pažeidė jai tenkančią pareigą motyvuoti, nes neišdėstė pakankamai priežasčių, pateisinančių tam tikrus žingsnius nustatant galutinį baudos dydį, kaip antai kalbant apie įtaką rinkai. Be to, ieškovės tvirtina, kad Komisija smarkiai nukrypo nuo savo ankstesnės sprendimų praktikos, be kita ko, kiek tai susiję su jos 2001 m. gruodžio 5 d. Sprendimu 2003/569/EB, dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį (byla IV/37.614/F3 PO — *Interbrew* ir *Alken-Maes*, OL L 200, 2003, p. 1). Galiausiai, anot ieškovių, kadangi Komisija neteisingai nustatė pažeidimo trukmę, turi būti sumažinta pagrindinė bauda.

306 Komisija ginčija ieškovių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

307 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį Komisija savo sprendimu gali skirti įmonėms ir įmonių asociacijoms baudas, jeigu jos tyčia ar dėl neatsargumo pažeidžia EB 81 straipsnio nuostatas. Remiantis ta pačia nuostata, kiekvienai įmonei ar įmonių asociacijai – pažeidimo dalyvei – skiriama bauda negali viršyti 10 % jos bendrosios apyvartos praėjusiais ūkiniais metais.

308 Be to, pagal nusistovėjusią teismų praktiką Komisija turi didelę diskreciją pasirinkti baudų apskaičiavimo metodą. Šis gairėse įtvirtintas apskaičiavimo metodas numato įvairias lankstumo suteikiančias nuostatas, leidžiančias Komisijai įgyvendinti savo diskreciją nepažeidžiant Reglamento Nr. 1/2003 nuostatų (šiuo klausimu žr. 2009 m. rugsėjo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Papierfabrik August Koehler ir kt. prieš Komisiją*, C-322/07 P, C-327/07 P ir C-338/07 P, Rink. p. I-7191, 112 punktą).

309 Taip pat pasakytina, kad tokiais klausimais, kaip antai baudos pagal Reglamentą Nr. 1/2003 dydžio nustatymas, kur Komisija turi diskreciją, tokiems vertinimams taikoma teisėtumo kontrolė apsiriboja patikrinimu, ar nėra akivaizdžios vertinimo klaidos (šiuo klausimu žr. 2005 m. liepos 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Scandinavian Airlines System prieš Komisiją*, T-241/01, Rink. p. II-2917, 79 punktą).

310 Tačiau Komisijos diskrecija ir šiuo atžvilgiu jos nustatytos ribos neužkerta kelio Sąjungos teismui naudotis jam priklausančia neribota jurisdikcija (50 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 538 punktas), kuri suteikia jam teisę panaikinti, sumažinti ar padidinti Komisijos skirtą baudą (šiuo klausimu žr. 2007 m. vasario 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, C-3/06 P, Rink. p. I-1331, 60–62 punktus).

311 Šį ieškinio pagrindą iš esmės sudaro keturios dalys, susijusios su, pirma, nagrinėjamo pažeidimo sunkumo įvertinimu, antra, diferencijuoto požiūrio taikymu ir pagrindinės baudos nustatymu, trečia, pagrindinės baudos padidinimu siekiant atgrasančio poveikio ir, ketvirta, baudos padidinimu dėl pažeidimo trukmės.

312 Bendresne prasme ieškovės taip pat pateikia kaltinimą dėl teisinio saugumo principo pažeidimo, kiek tai susiję su negalėjimu prognozuoti ginčijamu sprendimu joms skirtą baudą.

— Dėl pirmos dalies, susijusio su pažeidimo sunkumo įvertinimu

313 Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalį nustatant baudos dydį atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę.

314 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką pažeidimo sunkumas turi būti nustatomas remiantis daugeliu veiksnių, pavyzdžiui, specifinėmis bylos aplinkybėmis, jos kontekstu ir baudų atgrasomuoju poveikiu, dėl kurių Komisija disponuoja didele diskrecija (2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimų *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 241 punktas ir 2009 m. rugsėjo 24 d. *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją*, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P ir C-137/07 P, Rink. p. I-8681, 91 punktas).

315 Konkrečiai kalbant, pagal gairių 1 punkto A dalies pirmą pastraipą vertinant pažeidimo sunkumą reikia atsižvelgti į jo pobūdį, konkrečią įtaką rinką, jeigu ji gali būti įvertinta, ir atitinkamos geografinės rinkos dydį.

316 Įgyvendindamas savo neribotą jurisdikciją, Bendrasis Teismas turi įvertinti, ar paskirtos baudos dydis yra proporcingas pažeidimo sunkumui ir trukmei, ir palyginti pažeidimo sunkumą bei ieškovės nurodytas aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2005 m. spalio 25 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, T-38/02, Rink. p. II-4407, 136 punktą).

317 Ieškovės pateikia tris kaltinimus, kuriais ginčija tai, kaip Komisija nustatė pažeidimo sunkumą. Pirma, jos priešinasi pažeidimo kvalifikavimui kaip labai sunkaus dėl susitarimo pobūdžio ir tikslų. Antra, jos kaltina Komisiją, kad neištyrė kartelio įtakos rinkai ir šiuo aspektu pažeidė pareigą motyvuoti. Trečia, jos mano, kad, priešingai Komisijos išvadoms, nustatant pažeidimo sunkumą į atitinkamos rinkos dydį turėjo būti atsižvelgta kaip į švelninamąjį veiksnį.

318 Dėstydamos pirmąjį kaltinimą ieškovės tvirtina, kad atsižvelgiant į tai, jog inkriminuojami veiksmai apsiribojo pasikeitimu bendromis nuomonėmis apie rinkos aplinkybes ir neįgijo susitarimo dėl konkretaus elgesio formos, pažeidimas gali būti kvalifikuotas tik kaip lengvas arba sunkus. Be to, jos akcentuoja, kad ginčijamame sprendime Komisija atsisakė kelių pažeidimo sudedamųjų dalių, palyginti su pranešimu apie kaltinimus.

319 Šiuo klausimu primintina, kad pagal gairių 1 punkto A dalies antros pastraipos trečią įtrauką labai sunkūs pažeidimai – tai iš esmės „horizontalūs apribojimai, pavyzdžiui, kainų karteliai [ir] rinkos pasidalijimo kvotos“.

320 Be to, pagal nusistovėjusią teismų praktiką tokių tipų karteliai yra vieni sunkiausių konkurencijos pažeidimų, nes pagal patį savo tikslą tiesiogiai skirti panaikinti konkurenciją tarp juos įgyvendinančių įmonių ir dėl to prieštarauja fundamentaliems Sąjungos tikslams (šiuo klausimu žr. 316 punkte minėto Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 147 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

321 Kadangi Komisija teisingai konstatavo, kad ieškovės dalyvavo darant pažeidimą, kurį sudarė susitarimai ir (arba) suderinti veiksmai siekiant apriboti konkurenciją bendrojoje rinkoje, visų pirma – koordinuojant kainas ir kainų padidinimus bei pasidalijant klientus, ieškovių argumentui, jog pažeidimas negalėjo būti pripažintas labai sunkiu, negali būti pritarta.

322 Taigi ginčijamo sprendimo 442 konstatuojamojoje dalyje konstatavus, jog pagal gaires nagrinėjamas pažeidimas dėl paties savo pobūdžio turi būti kvalifikuotas kaip labai sunkus, nebuvo padaryta klaida. Šios išvados negali paneigti aplinkybė, kad tam tikros pranešime apie kaltinimus nurodytos pažeidimo sudedamosios dalys nebuvo perimtos į ginčijamą sprendimą, nes ginčijamame sprendime išdėstyti duomenys pateisina pažeidimo kvalifikavimą kaip labai sunkaus.

323 Dėstydamos antrąjį kaltinimą, susijusį su kartelio įtaka rinkai, ieškovės teigia, kad Komisija klaidingai kvalifikavo pažeidimą kaip labai sunkų, turint omenyje reikšmingos įtakos rinkai nebuvimą. Jos kaltina Komisiją, kad neatsižvelgė į atitinkamus konstatavimus šiuo klausimu, išdėstytus per administracinę procedūrą jų pateiktoje ekspertų ekonominėje išvadoje, kurios rezultatus taip pat patvirtina kita ekspertų išvada, kurią jos užsakė priėmus ginčijamą sprendimą. Jos taip pat teigia, kad apsiribojusi tvirtinimu, jog įtaka rinkai negali būti įvertinta, Komisija pažeidė savo pareigą motyvuoti. Be

to, ginčijamo sprendimo 453 ir 457 konstatuojamosiose dalyse prieinama prie priešingos išvados.

324 Reikia priminti, kad nors vertinant pažeidimo sunkumą reikia atsižvelgti į konkrečią pažeidimo įtaką rinkai, tai yra tik vienas iš kelių veiksnių, kaip antai paties pažeidimo pobūdis ir geografinės rinkos dydis. Be to, iš gairių 1 punkto A dalies pirmos pastraipos išplaukia, kad į šią įtaką reikia atsižvelgti, tik jeigu ji gali būti įvertinta.

325 Taip pat pažymėtina, kad horizontalūs kainų arba rinkų padalijimo karteliai, kaip šioje byloje nagrinėjamas pažeidimas, gali būti kvalifikuoti kaip labai sunkūs remiantis tik pačiu jų pobūdžiu, ir Komisija neprivalo įrodyti konkrečios pažeidimo įtakos rinkai. Konkreti pažeidimo įtaka yra tik vienas iš kelių veiksnių, kuris, jeigu jį galima įvertinti, gali leisti Komisijai nustatyti didesnę nei mažiausia numatyta 20 mln. eurų pradinę baudą (2009 m. rugsėjo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją*, C-534/07 P, Rink. p. I-7415, 74 ir 75 punktai).

326 Nagrinėjamu atveju ginčijamo sprendimo 452 konstatuojamojoje dalyje, Komisija teigė:

„Šioje procedūroje neįmanoma įvertinti tikrąjį visų pažeidimą sudarančių susitarimų poveikį Nyderlandų rinkai, todėl Komisija, remdamasi gairėmis, pagal kurias į konkrečią įtaką reikia atsižvelgti, jeigu ji gali būti įvertinta, nesivadovauja ypatinga įtaka <...>. Dėl to nustatydama šioje byloje taikytinas baudas Komisija neatsižvelgs į įtaką rinkai."

327 Toliau ginčijamo sprendimo 455 konstatuojamojoje dalyje, kurioje išdėstyta jos išvada dėl pažeidimo sunkumo, Komisija pažymi:

„Atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir į tai, kad jis apėmė visą Nyderlandų teritoriją, įmonės, kurioms skirtas šis sprendimas, padarė labai sunkų [EB] 81 straipsnio pažeidimą.“

328 Iš šių ištraukų matyti, kad siekdama nustatyti pažeidimo sunkumą Komisija pasirėmė ne tikrąja pažeidimo įtaka, o pažeidimo pobūdžiu ir atitinkamos geografinės rinkos dydžiu.

329 Šiuo klausimu konstatuotina, kad, turint omenyje nustatyto pažeidimo pobūdį, kurio dalyką, be kita ko, sudarė kainų ir kainų padidinimų koordinavimas bei nereguliarus klientų pasidalijimo koordinavimas, Komisija galėjo teisėtai neatsižvelgti į pažeidimo įtaką rinkai.

330 Šiomis aplinkybėmis ieškovės juo labiau negali kaltinti Komisijos, kad neatsižvelgė į ekspertų išvadą, kurią jos buvo pateikusios per administracinę procedūrą, kai siekė pagrįsti savo argumentą, kad pažeidimas neturėjo įtakos rinkai.

331 Be to, kadangi tai yra fakultatyvus veiksnys nustatant baudos dydį, į kurį nagrinėjamu atveju net nebuvo atsižvelgta, ieškovės negali pagrįstai kaltinti Komisijos, kad neišdėstė konstatavimą dėl neįvertinamos konkrečios pažeidimo įtakos pagrindžiančių motyvų.

332 Ieškovės taip pat nepagrįstai teigia, jog iš ginčijamo sprendimo 453 ir 457 konstatuojamųjų dalių išplaukia, kad iš tikrųjų nustatydama baudos dydį Komisija atsižvelgė į įtaką rinkai.

333 Iš ginčijamo sprendimo 452 konstatuojamosios dalies aiškiai matyti, kad į šią įtaką Komisija neatsižvelgė. Šiam konstatavimui visiškai neprieštarauja ieškovių nurodytose ginčijamo sprendimo 453 ir 457 konstatuojamosiose dalyse išdėstyti motyvai. Pavyzdžiui, ginčijamo sprendimo 453 konstatuojamojoje dalyje Komisija apsiriboja tuo, kad įvertina atitinkamos rinkos dydį, bet nevertina pažeidimo poveikio rinkai. Ginčijamo sprendimo 457 konstatuojamojoje dalyje Komisija tik pabrėžia būtinybę individualizuoti pradinės baudos dydžius, atsižvelgiant į individualią kiekvienos suinteresuotos įmonės elgesio reikšmę.

334 Taigi antrasis ieškovių kaltinimas nepagrįstas.

335 Trečiajame kaltinime dėl atitinkamos geografinės rinkos dydžio ieškovės atkreipia dėmesį į mažą Nyderlandų plotą ir ribotą alaus rinkos reikšmę Nyderlandų ūkiui. Jos taip pat teigia, kad vienintelė aplinkybė, jog bendra suinteresuotų alaus daryklų rinkos dalis apima daugiau kaip 90 % Nyderlandų rinkos, netrukdo kvalifikuoti pažeidimo kaip lengvo ar sunkaus, be kita ko, turint omenyje ankstesnius Komisijos sprendimus.

336 Ginčijamo sprendimo 453 konstatuojamojoje dalyje siekdama nustatyti pažeidimo sunkumą Komisija atsižvelgė į aplinkybę, kad „bendra suinteresuotų įmonių dalis Nyderlandų rinkoje yra didesnė nei 90 %“. Komisija taip pat nustatė, kad pažeidimas apėmė ir viešbučių ir restoranų sektorių, ir privatų sektorių. Taip ji padarė išvadą, kad „kartelis buvo sudarytas dėl 90 % visos Nyderlandų alaus rinkos“.

337 Šiuo klausimu iš nusistovėjusios teismų praktikos išplaukia, kad visa tam tikros valstybės narės teritorija sudaro didelę bendrosios rinkos dalį (1983 m. lapkričio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin prieš Komisiją*, 322/81, Rink. p. 3461, 28 punktas).

338 Taigi konstatavusi, kad pažeidimas buvo susijęs su 90 % Nyderlandų alaus rinkos ir apėmė visus pagrindinius platinimo sektorius šioje rinkoje, siekdama kvalifikuoti pažeidimą kaip labai sunkų, Komisija galėjo pagrįstai atsižvelgti į atitinkamą geografinę rinką.

339 Be to, reikia priminti, kad tokie pažeidimai, kaip antai susitarimai ir suderintieji veiksmai, kurių tikslas – nustatyti kainas ir pasidalyti klientus, pagal teismų praktiką vien dėl savo pobūdžio gali būti kvalifikuojami kaip labai sunkūs pažeidimai, nekeliant sąlygos, kad tokie veiksmai būtų atlikti ypač didelėje teritorijoje.

340 Be to, šią išvadą dar labiau patvirtina aplinkybė, kad nors gairėse pateiktame orientacinio pobūdžio sunkių pažeidimų aprašyme teigiama, kad „dažniausia tai yra horizontalūs arba vertikalūs apribojimai <...>, [kurie] įgyvendinami griežčiau, turi didesnę įtaką rinkai ir veikia didesnes bendrosios rinkos sritis“, aprašant labai sunkius pažeidimus savo ruožtu neminimas joks reikalavimas dėl konkrečios įtakos rinkai nei įtakos atsiradimas konkrečioje geografinėje teritorijoje (316 punkte minėto 2005 m. spalio 25 d. Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 150 punktas).

341 Tai reiškia, kad aplinkybė, jog atitinkamos geografinės rinkos dydis apima visą nacionalinę teritoriją, bet kuriuo atveju neprieštarauja nagrinėjamu atveju padaryto pažeidimo kvalifikavimui kaip labai sunkaus.

342 Ši išvada juo labiau teisinga, kiek tai susiję su tariamai maža alaus rinkos reikšme Nyderlandų ūkiui, nes atitinkamo produkto rinkos dydis iš principo yra ne veiksnys, į kurį privaloma atsižvelgti, o tik vienas iš reikšmingų kriterijų vertinant pažeidimo sunkumą ir nustatant baudos dydį (šiuo klausimu žr. 2007 m. sausio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dalmine prieš Komisiją*, C-407/04 P, Rink. p. I-829, 132 punktą).

343 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, trečiajam kaltinimui ir visai pirmai šio ieškinio pagrindo daliai negali būti pritarta.

— Dėl antros dalies, susijusios su pradinio dydžio nustatymu ir diferencijuotu požiūriu

344 Ieškovės ginčija pradinį joms skirtos baudos dydį, pirmiausia remdamosi vienodo požiūrio principo pažeidimu atsižvelgiant į Komisijos sprendimų praktiką, konkrečiai kalbant – į Sprendimu 2003/569 Belgijos alaus darykloms skirtas baudas. Remdamosi to paties principo pažeidimu jos taip pat daro nuorodą į kai kuriuos Komisijos sprendimus dėl su vienos valstybės narės rinka susijusių pažeidimų, kuriuose tie pažeidimai buvo kvalifikuoti kaip „sunkūs“ arba buvo nustatyti mažesni pradiniai baudų dydžiai nei nagrinėjamu atveju.

345 Pirmiausia pabrėžtina, kad, viena vertus, ankstesnė Komisijos sprendimų priėmimo praktika nėra teisinis pagrindas nustatant baudas konkurencijos srityje (2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Michelin prieš Komisiją*, T-203/01, Rink. p. II-4071, 292 punktas), ir, kita vertus, pagal Reglamentą Nr. 17 ir Reglamentą Nr. 1/2003 nustatydama baudų dydžius Komisija turi diskreciją, kad skatintų įmones

laikytis konkurencijos taisyklių (2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181, 216 punktas), ir įgaliojimus bet kuriuo metu pritaikyti baudų dydį prie šios politikos poreikių (314 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 169 punktas).

346 Nagrinėjamu atveju, kaip jau minėta, ieškovėms skirtos baudos dydis, remiantis Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalimi, buvo nustatytas atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir trukmę. Šiuo klausimu ieškovės negali pateikti pagrįstų argumentų vadovaudamosi vien tuo, kad ankstesnėje savo sprendimų praktikoje Komisija už panašius veiksmus baudė skirdama mažesnes baudas, nei buvo skirtos nagrinėjamu atveju.

347 Šiomis sąlygomis ieškovės taip pat negali remtis vienodo požiūrio principo pažeidimu. Teisingumo Teismas daug kartų yra nusprendęs, kad ankstesnė Komisijos sprendimų praktika nėra teisinis pagrindas nustatant baudas konkurencijos srityje ir kad sprendimai kitose bylose, kiek tai susiję su diskriminacijos buvimu, tėra papildomas rodiklis, nes mažai tikėtina, kad šiems sprendimams būdingos aplinkybės, kaip antai rinkos, produktai, įmonės ir atitinkami laikotarpiai, visiškai sutaps (žr. 270 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją* 233 punktą ir nurodytą teismo praktiką (žr. 314 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją* 233 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

348 Šiuo klausimu, kalbant apie ieškovių argumentus, kuriuose daroma nuoroda į pažeidimo kvalifikavimą ir baudų lygį sprendimuose dėl kai kurių pažeidimų, kurie apsiribojo vienos valstybės narės rinka, pažymėtina, kad, išskyrus pastarąją aplinkybę, ieškovės neteigia, jog minėti pažeidimai yra identiški, kiek tai susiję su produktais,

įmonėmis ir atitinkamais laikotarpiais. Taigi šių argumentų negali pakakti siekiant įrodyti tariamą diskriminaciją.

349 Kiek tai susiję su Sprendimu 2003/569, ieškovės remiasi vienodo požiūrio principo pažeidimu, pasitelkdamos aplinkybę, kad darant pažeidimą dalyvavusioms Belgijos alaus darykloms skirtos baudos buvo daug mažesnės, nei skirtos ginčijamu sprendimu, nors nei pažeidimų pobūdis, nei sąlygos atitinkamose rinkose nėra tokie skirtingi, kad pateisintų šį skirtumą.

350 Šiuo klausimu primintina, kad Komisija vertina pažeidimo sunkumą vadovaudamasi daugeliu veiksnių, kurie nėra kildinami iš privalomo ar baigtinio kriterijų, į kuriuos būtina atsižvelgti, sąrašo, ir kad, be to, ji neprivalo taikyti tikslios matematinės formulės, nesvarbu, ar būtų kalbama apie bendrą paskirtą baudą, ar apie jos suskirstymą į atskirus elementus (žr. 2004 m. sausio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JCB Service prieš Komisiją*, T-67/01, Rink. p. II-49, 187 ir 188 punktus bei nurodytą teismo praktiką).

351 Tokiomis sąlygomis tiesioginis dviejų dėl skirtingų pažeidimų priimtų sprendimų adresatėms skirtų baudų palyginimas gali iškreipti ypatingas skirtingų baudų apskaičiavimo etapų funkcijas. Galutiniai baudų dydžiai atspindi specifines konkrečias kiekvieno kartelio aplinkybes ir ypatingus nagrinėtu atveju atliktus vertinimus.

352 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad, kiek tai susiję su paskirtų baudų lygiu, ieškovių situacijos negalima lyginti su įmonių, kurioms buvo skirti nurodyti ankstesni sprendimai, situacija.

353 Atsižvelgiant į šiuos argumentus, kaltinimas dėl vienodo požiūrio principo pažeidimo, palyginti su ankstesne Komisijos sprendimų praktika, atmestinas.

354 Ieškovės taip pat teigia, kad vadovaudamasi klaidingomis prezumpcijomis Komisija taikė diferencijuotą požiūrį ir taip pažeidė „tinkamumo“, vienodo požiūrio ir proporcingumo principus, ir nepakankamai pagrindė savo sprendimą šiuo aspektu.

355 Šiuo klausimu ieškovės klaidingai teigia, kad Komisija taikė diferencijuotą požiūrį, kai rėmėsi tikrąja pažeidimo įtaka rinkai, ir taip prieštaravo ginčijamo sprendimo 452 konstatuojamojoje dalyje esančiam teiginiui, pagal kurį į šią įtaką nebuvo atsižvelgta.

356 Šis ieškovių argumentas pateikiamas neteisingai supratus ginčijamo sprendimo 457 konstatuojamąją dalį, kurioje tik primenama gairių 1 punkto A dalies šeštoje pastraipoje išreikšta idėja, jog tam tikro sunkumo pažeidimų atveju, kai pažeidimą padaro kelios įmonės, kaip antai kartelio atveju, gali prireikti koreguoti bendrą pradinį dydį, siekiant nustatyti specialų pradinį dydį atsižvelgiant į specifinį kiekvienos įmonės dydį, t. y. tikrąją kiekvienos įmonės elgesio įtaką konkurencijai, visų pirma tuomet, kai to paties tipo pažeidimus padaro labai skirtingo dydžio įmonės.

357 Skirtingai nei teigia ieškovės, atsižvelgimas į „specifinį kiekvienos įmonės dydį, t. y. ir tikrąją kiekvienos įmonės elgesio įtaką konkurencijai“, susijęs su kartelio narių suskirstymu į kategorijas pagal jų dydį rinkoje per referencinį laikotarpį ir nereiškia atsižvelgimo į viso pažeidimo įtaką rinkai.

358 Priešingai nei pažymi ieškovės, diferencijuotas požiūris remiantis šia nuostata nereikalauja atsižvelgti į tikrąją pažeidimo įtaką rinkai ir todėl nereiškia, kad Komisija konstatavo, jog nagrinėjamas pažeidimas turėjo tokią įtaką.

359 Kita vertus, remdamosi „tinkamumo“ ir vienodo požiūrio principų pažeidimu, atsižvelgiant į aplinkybę, kad *InBev* buvo užtikrintas imunitetas nuo baudos, ieškovės apsiriboja tuo, kad pateikia šio sprendimo 70–90 punktuose jau atmestus argumentus dėl tariamai neaiškaus ir prieštaringo *InBev* pareiškimo pobūdžio.

360 Kalbant apie tariamai nepakankamą motyvavimą dėl diferencijuoto požiūrio, pažymėtina, kad esminės formos reikalavimai, kuriems priklauso pareiga motyvuoti baudos apskaičiavimo metodą, remiantis nusistovėjusia teismų praktika įvykdomi, jeigu savo sprendime Komisija nurodo vertinimo kriterijus, kurie leido jai įvertinti pažeidimo sunkumą ir trukmę (žr. 286 punkte minėto Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 463 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

361 Nagrinėjamu atveju iš ginčijamo sprendimo 458 konstatuojamosios dalies matyti, kad siekdama nustatyti specialų pradinį baudos dydį ieškovių atveju Komisija pasirėmė alaus pardavimu Nyderlanduose per paskutinius visus kalendorinius pažeidimo metus, taigi – 1998 m. Ieškovės buvo priskirtos pirmai kategorijai pagal jų santykinę reikšmę rinkoje, nes jų alaus pardavimas buvo daug didesnis nei kitų alaus daryklų alaus pardavimas.

362 Kadangi pagrįsdama ieškovių priskyrimą pirmai kategorijai Komisija rėmėsi 1998 m. jų pasiekto pardavimo skaičiais, ieškovių teiginiui dėl pareigos motyvuoti pažeidimo negali būti pritarta. Šiuo aspektu konstatavimų, visų pirma išdėstytųjų ginčijamo sprendimo 458 konstatuojamojoje dalyje, pakanka tam, kad ieškovės turėtų galimybę

sužinoti ginčijamo sprendimo motyvus, o Bendrasis Teismas disponuotų pakankamais duomenimis savo kontrolei atlikti (šiuo klausimu žr. 2008 m. gegužės 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Evonik Degussa prieš Komisiją ir Tarybą*, C-266/06 P, neskelbiamo Rinkinyje, 103 punktą).

363 Galiausiai pažymėtina, kad šiuo klausimu Komisijos pasirinktas metodas visiškai atitinka gairėse ir minėtoje teismų praktikoje nustatytus kriterijus, nes darant pažeidimą dalyvavusių įmonių alaus pardavimo skaičiai už tam tikrą referencinį laikotarpį yra naudinga nuoroda apie jų individualų svorį rinkoje. Todėl pradinio dydžio nustatymas taikant šį metodą savaime negali lemti proporcingumo principo pažeidimo.

364 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, darytina išvada, kad nustatydama pradinį baudos dydį ir taikydama diferencijuotą požiūrį Komisija nepažeidė ieškovių nurodytų principų ir neignoravo savo pareigos motyvuoti šiuo aspektu.

365 Todėl antra šio ieškinio pagrindo dalis atmestina.

— Dėl trečios dalies, susijusios su baudos padidinimu siekiant atgrasančio poveikio

366 Ieškovės teigia, kad pritaikiusi atitinkamą dauginimo koeficientą Komisija pažeidė vienodo požiūrio, proporcingumo ir teisinio saugumo principus.

367 Reikia priminti, kad nustatydama baudos dydį Komisija turi užtikrinti jos atgrasomąjį poveikį (1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Musique Diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80–103/80, Rink. p. 1825, 106 punktas ir 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Archer Daniels Midland prieš Komisiją*, T-329/01, Rink. p. II-3255, 63 punktas).

368 Šiuo aspektu Komisija, be kita ko, gali atsižvelgti į atitinkamos įmonės dydį ir ekonominį pajėgumą (šiuo klausimu žr. 367 punkte minėto Sprendimo *Musique Diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 120 punktą ir 314 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 243 punktą).

369 Be to, gairių 1 punkto A dalies ketvirtoje pastraipoje numatyta, kad būtina atsižvelgti į faktinę ekonominę pažeidėjų galimybę padaryti pastebimos žalos kitiems ūkio subjektams, visų pirma vartotojams, ir nustatyti tokio dydžio baudą, kuri turėtų pakankamą atgrasomąjį poveikį.

370 Nagrinėjamu atveju laikydamasi šių argumentų Komisija pažymėjo, kad reikia nustatyti tokio lygio baudų dydį, kuris užtikrintų pakankamą atgrasomąjį poveikį, atsižvelgiant į kiekvienos įmonės dydį (ginčijamo sprendimo 463 konstatuojamoji dalis).

371 Toje pačioje konstatuojamojoje dalyje pradiniam ieškovių atveju nustatytam baudos dydžiui Komisija, atsižvelgdama į reikšmingą *Heineken* dydį, kurį patvirtina didelė jos pasaulinė apyvarta paskutiniais ūkiniais metais iki sprendimo priėmimo, kurių duomenys buvo prieinami, pritaikė 2,5 dauginimo koeficientą.

372 Šiuo klausimu, kalbant apie ieškovių teiginius dėl ankstesniuose Komisijos sprendimuose taikytus dauginimo koeficientus, reikia priminti, jog nustatydama baudų dydžius Komisija turi diskreciją, kad skatintų įmones laikytis konkurencijos taisyklių. Tai, kad praeityje Komisija tam tikros rūšies pažeidimams taikė tam tikro dydžio baudas, neatima iš jos galimybės padidinti šį dydį, jeigu tai yra būtina užtikrinti Bendrijos konkurencijos politikos vykdymą ir sustiprinti baudų atgrasomąjį poveikį (žr. 2008 m. spalio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SGL Carbon prieš Komisiją*, T-68/04, Rink. p. II-2511, 49 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

373 Todėl aplinkybė, kad savo ankstesnėje sprendimų praktikoje panašaus į *Heineken* dydžio įmonėms Komisija taikė mažesnius dauginimo koeficientus, negali lemti nei nagrinėjamo baudos padidinimo neproporcingumo ar diskriminacinio pobūdžio, nei teisinio saugumo principo pažeidimo.

374 Kalbant apie tariamą pareigos motyvuoti pažeidimą, konstatuotina, kad padariusi nuorodą, pirma, į būtinybę nustatyti tokio lygio baudų dydį, kuris užtikrintų pakankamą atgrasomąjį poveikį, ir, antra, į reikšmingą *Heineken* dydį, kurį patvirtina didelė jos pasaulinė apyvarta (ginčijamo sprendimo 463 konstatuojamoji dalis), teisiniu požiūriu Komisija pateikė pakankamai duomenų, į kuriuos buvo atsižvelgta padidinant ieškovėms nustatytos pradinės baudos dydį, ir taip leido joms sužinoti šio, turint omenyje jos ypatingą situaciją, padaryto padidinimo pateisinimą ir pasiremti savo teisėmis, o teismui – atlikti savo kontrolę.

375 Dėstydama baudos lygį pateisinančius motyvus Komisija neprivalo nurodyti skaičių, kuriais vadovavosi, visų pirma kiek tai susiję su siekiamu atgrasančiu poveikiu, pasinaudodama savo diskrecija (šiuo klausimu žr. 2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo

Teismo sprendimo *Cascades prieš Komisiją*, C-279/98 P, Rink. p. I-9693, 39–48 punktus ir 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Akzo Nobel prieš Komisiją*, T-330/01, Rink. p. II-3389, 125 punktą).

376 Be to, kiek tai susiję su pagrįstai atliktu vertinimu pagal atitinkamos įmonės dydį ir ekonominę galią, ieškovės neteisingai teigia, kad nustatydama nagrinėjamą dauginimo koeficientą Komisija privalėjo atsižvelgti į kitas aplinkybes, kaip antai pažeidimo pobūdis, tariamas įtakos rinkai nebuvimas, faktą, kad pažeidimas jau buvo užbaigtas prieš prasidedant tyrimui, arba tai, kad administracinė procedūra truko pernelyg ilgai.

377 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, trečia šio ieškinio pagrindo dalis atmestina.

— Dėl ketvirtos dalies, susijusios su padidinimu už pažeidimo trukmę

378 Ginčijamo sprendimo 466 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, kad *Heineken* dalyvavo darant pažeidimą bent nuo 1996 m. vasario 27 d. iki 1999 m. lapkričio 3 d., t. y. trejus metus ir aštuonis mėnesius. Todėl ieškovių atveju pradinis baudos dydis buvo padidintas 35 %, t. y. 10 % už kiekvienus pažeidimo metus ir 5 % už likusį šešių ar daugiau mėnesių laikotarpį.

379 Ieškovės prieštarauja šiam vertinimui ir ginčija Komisijos konstatavimus dėl nagrinėjamo pažeidimo pradžios ir pabaigos datų.

380 Reikia pažymėti, kad, kaip jau buvo konstatuota nagrinėjant septintąjį ieškinio pagrindą šio sprendimo 210–229 punktuose, Komisija teisingai nustatė, kad, kiek tai susiję su ieškovėmis, pažeidimas truko laikotarpiu nuo 1996 m. vasario 27 d. iki 1999 m. lapkričio 3 d. Šiuo aspektu 35 % padidinimas, kurį Komisija pritaikė pradiniam baudos dydžiui, negali būti ginčijamas.

381 Todėl ketvirtai šio ieškinio pagrindo daliai, susijusiai su pažeidimo trukme, negali būti pritarta.

— Dėl tariamo teisinio saugumo principo pažeidimo

382 Ieškovės tvirtina, kad Komisijos nustatyto baudos dydžio nebuvo galima net apytikriai prognozuoti.

383 Reikia priminti, kad teisinio saugumo principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, pagal kurį, be kita ko, reikalaujama, kad teisės aktai, privatiems asmenims sukeliantys nepalankių pasekmių, būtų aiškūs, tikslūs, o teisės subjektai galėtų numatyti jų taikymą (žr. 2006 m. balandžio 5 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Degussa prieš Komisiją*, T-279/02, Rink. p. II-897, 66 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

384 Su šiuo principu glaudžiai susijęs pažeidimo sudėčių ir bausmių teisėtumo principas, pagal kurį reikalaujama, kad įstatyme būtų aiškiai apibrėžti pažeidimai ir už juos gresiančios bausmės (362 punkte minėto Sprendimo *Evonik Degussa prieš Komisiją ir Tarybą* 39 punktas).

385 Šiuo klausimu svarbu priminti, kad nors Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 ir 3 dalyse Komisijai palikta didelė diskrecija, ji šiose nuostatose vis dėlto yra ribojama įtvirtinus objektyvius kriterijus, kurių ji privalo laikytis. Pirma, baudos dydis, kuris gali būti nustatytas, turi skaičiais įvertinamą ir absoliučią ribą, todėl galima iš anksto nustatyti maksimalų baudos, kuri gali būti skirta konkrečiai įmonei, dydį. Antra, naudojimąsi šia diskrecija taip pat riboja taisyklės, kurias pati Komisija nusistatė gairėse, o Komisijos administracinei praktikai taikoma visiška Sąjungos teismo kontrolė. Taigi supratingas ūkio subjektas, prireikus pasinaudojęs teisės konsultanto paslaugomis, gali pakankamai tiksliai numatyti dėl tam tikro elgesio jam gresiančių baudų apskaičiavimo metodą bei dydį, ir aplinkybė, kad šis ūkio subjektas negali iš anksto tiksliai žinoti baudų, kurias Komisija skirs kiekvienoje konkrečioje byloje, lygio, negali sudaryti bausmių teisėtumo principo pažeidimo (šiuo klausimu žr. 362 punkte minėto Sprendimo *Evonik Degussa prieš Komisiją ir Tarybą* 50–55 punktus).

386 Be to, administracinėje procedūroje, per kurią gali būti skirta bauda, dalyvaujančios įmonės privalo turėti omenyje, kad Komisija bet kuriuo atveju gali nuspręsti pakelti baudų lygį, palyginti su anksčiau taikytomis baudomis (314 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 229 ir 230 punktai). Taigi aplinkybę, kad Komisija bet kuriuo momentu gali peržiūrėti bendrą baudų lygį, siekdama įgyvendinti kitokią konkurencijos politiką, suinteresuotos įmonės gali protingai numatyti (šiuo klausimu žr. 367 punkte minėto Sprendimo *Archer Daniels Midland prieš Komisiją* 48 punktą).

387 Šie argumentai juo labiau galioja, kalbant apie pagal savo pobūdį labai sunkų pažeidimą, apimantį veiksmus, kurių neteisėtumą Komisija buvo ne kartą pabrėžusi.

388 Net jeigu, be kita ko, turint omenyje bendro baudų lygio pakėlimą, kurio buvo imtasi po padaryto pažeidimo, ieškovės negalėjo iš anksto tiksliai žinoti baudų, kurias Komisija skirs nagrinėjamu atveju, dydžio, ši aplinkybė nėra teisinio saugumo ir baudmių teisėtumo principų pažeidimo požymis, nes, kaip jau konstatuota nagrinėjant šį ieškinio pagrindą, Komisija pasinaudojo diskrecija paisydama tiek Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 ir 3 dalyse įtvirtinto norminio pagrindo, kaip jis patikslintas Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo praktikoje, tiek elgesio taisyklių, kurias ji pati nusistatė gairėse.

389 Todėl šis kaltinimas ir visas aštuntasis ieškinio pagrindas atmestini kaip nepagrįsti.

Dėl devintojo ieškinio pagrindo, susijusio su neatsižvelgimu į lengvinančias aplinkybes

Šalių argumentai

390 Pirmiausia ieškovės teigia, kad Komisija turėjo atsižvelgti į aplinkybę, jog kaip pažeidimo nutraukimo data buvo nustatyta 1999 m. lapkričio 3 d., o Komisijos atlikti patikrinimai vyko tik 2000 m. kovo 22 ir 23 d., ir sumažinti pradinę baudą.

391 Antra, jos tvirtina, kad per pažeidimo laikotarpį niekuomet nepadidino savo kainų privačiame sektoriuje. Taigi, jų teigimu, inkriminuotas susitarimas niekada nebuvo

įgyvendintas. Turint omenyje, kad maždaug 62 % alaus parduodama per privataus sektoriaus kanalą, susitarimo neįgyvendinimas įrodytas didelės jų alaus pardavimo dalies atžvilgiu. Be to, jos pažymi, kad dėl viešbučių ir restoranų sektoriaus kompleksiškumo ir neskaidrumo buvo neįmanoma įgyvendinti tikrojo susitarimo ar tikrų konkurenciją ribojančių suderintų veiksmų.

392 Komisija ginčija ieškovių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

393 Pateikdamos šį ieškinio pagrindą ieškovės iš esmės teigia, kad Komisija pažeidė gaires, nes pakankamai neatsižvelgė į lengvinančias aplinkybes, pirma, dėl pažeidimo nutraukimo iki jos pirmųjų veiksmų ir, antra, dėl to, kad nagrinėjami neteisėti susitarimai nebuvo faktiškai įgyvendinti.

394 Pirmiausia kalbant apie pirmą nurodytą aplinkybę, reikia priminti, kad pagal gairių 3 punktą Komisijos nustatyta pagrindinė bauda sumažinama, be kita ko, jeigu apkaltinta įmonė nutraukia pažeidimą Komisijai įsikišus.

395 Toks pagrindinio baudos dydžio sumažinimas susijęs su nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis, galinčiomis lemti tai, kad Komisija jo netaikys įmonei, kuri yra neteisėto susitarimo šalis. Lengvinančios aplinkybės pripažinimas situacijose, kurioms esant įmonė yra akivaizdžiai neteisėto susitarimo, apie kurį ji žinojo arba negalėjo nežinoti,

šalis, be kita ko, galėtų paskatinti įmones tęsti slaptą susitarimą kuo ilgiau, tikintis, kad jų elgesys niekada nebus atskleistas, ir žinant, kad jeigu jų elgesys bus atskleistas, už tai skirtos baudos galėtų būti sumažintos dėl pažeidimo nutraukimo. Toks pripažinimas pašalintų bet kokį atgrasomąjį paskirtos baudos poveikį ir sumažintų EB 81 straipsnio 1 dalies praktinį veiksmingumą (2009 m. liepos 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Archer Daniels Midland prieš Komisiją*, C-511/06 P, Rink. p. I-5843, 104 ir 105 punktai).

396 Šiuo atveju tai yra lengvinanti aplinkybė, kuri, siekiant EB 81 straipsnio 1 dalies praktinio veiksmingumo, turi būti aiškinama griežtai ir atsižvelgimą į kurią gali pateisinti tik ypatingos nagrinėjamo atvejo aplinkybės (2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Archer Daniels Midland prieš Komisiją*, T-59/02, Rink. p. II-3627, 337 ir 338 punktai).

397 Konkrečiai kalbant, tyčinio pažeidimo nutraukimas negali būti laikomas lengvinančia aplinkybe, jei pažeidimas buvo nutrauktas įsikišus Komisijai (žr. 396 punkte minėto 2007 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Archer Daniels Midland prieš Komisiją*, T-59/02, 341 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

398 Taigi ieškovių pateiktas argumentas *a fortiori*, kuriuo remiantis aptariamą lengvinančią aplinkybę juo labiau būtina pripažinti, kai pažeidimas nutraukiamas iki įsikišant Komisijai, grindžiamas klaidinga prezumpcija.

399 Be to, net darant prielaidą, kad šie samprotavimai negalioja tiek, kiek pažeidimas nutraukiamas pažeidėjų iniciatyva iki įsikišant Komisijai, pripažinti aptariamą

lengvinančią aplinkybę iš principo nebūtų tinkama, kalbant apie tyčinius veiksmus, kurių neteisėtumą Komisija buvo ne kartą pabrėžusi.

400 Todėl ginčijamo sprendimo 475 konstatuojamojoje dalyje Komisija galėjo pagrįstai pažymėti, kad atsižvelgiant į tai, jog šiuo atveju kalbama apie pagal savo pobūdį labai sunkų ir akivaizdžiai neteisėtą pažeidimą, aplinkybė, jog tam tikra įmonė nutraukė inkriminuojamus veiksmus dar iki Komisijai įsikišant, nėra verta būti pripažinta lengvinančia aplinkybe.

401 Be to, atsakant į ieškovių tvirtinimą, kad, kiek tai susiję su aptariama lengvinančia aplinkybe, anksčiau Komisija laikėsi kitokios pozicijos, reikia priminti, jog pagal nusistovėjusią teismų praktiką vien tai, kad nustatydama baudos dydį Komisija ankstesnėje sprendimų praktikoje yra pripažinusi tam tikrus dalykus lengvinančiomis aplinkybėmis, nereiškia, kad ji privalo laikytis tokio paties vertinimo vėlesniame sprendime (316 punkte minėto 2005 m. spalio 25 d. Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 395 punktas).

402 Atsižvelgiant į šiuos samprotavimus, ieškovių pateiktiems argumentams siekiant, kad jų neteisėtų veiksmų nutraukimas iki Komisijai įsikišant būtų pripažintas lengvinančia aplinkybe, negali būti pritarta.

403 Antra, kalbant apie tariamą lengvinančią aplinkybę dėl faktinio susitarimų neįgyvendinimo, reikia patikrinti, ar ieškovių nurodytos aplinkybės gali patvirtinti, kad tuo laikotarpiu, kai buvo prisijungusios prie neteisėtų susitarimų, jos iš tikrųjų jų netaikė konkuruodamos rinkoje, arba bent tai, kad jos taip aiškiai ir reikšmingai priešinosi šiam karteliui įgyvendinti numatytiems įpareigojimams, kad net sutrukdė patį jo

veikimą (šiuo klausimu žr. 2006 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Daiichi Pharmaceutical prieš Komisiją*, T-26/02, Rink. p. II-713, 113 punktą).

404 Šiuo klausimu ginčijamo sprendimo 477 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad nė vienas dalyvis neįrodė, jog vengė įgyvendinti aptariamus susitarimus, o nereguliarus neįgyvendinimas nepasibaigė „visišku pasiektų susitarimų atmetimu“.

405 Ieškovės kritikuoja šiuos samprotavimus ir pažymi, kad privačiame segmente per pažeidimo laikotarpį *Heineken* niekuomet nebuvo padidinusi kainų, ir, kalbant apie viešbučių ir restoranų sektorių, rinkos struktūra tokia kompleksiška, kad buvo neįmanoma pasiekti tikrąjį susitarimą ir juo labiau jį įgyvendinti.

406 Šiuo aspektu jos remiasi dviem prie ieškinio pridėtomis ekonominėmis išvadomis, iš kurių, jų teigimu, matyti, kad jų kainos privačiame segmente per pažeidimo laikotarpį nepadidėjo, kad šiam sektoriui buvo būdinga alaus daryklų konkurencija, didelį rinkos dalių pasikeitimai, didelė pirkėjų perkamoji galia ir nuolaidų kiekio padidėjimas ir kad, kalbant apie viešbučių ir restoranų sektorių, jų kainos 1996 ir 1997 m. liko tos pačios, o apskritai kainų padidėjimų šiame sektoriuje per pažeidimo laikotarpį buvo mažiau, palyginti su ilgalaikiu kainų padidėjimo vidurkiu, ir rinkos struktūra lėmė konkurenciją dėl naujų ir „atsilaisvinusių“ viešbučių ir restoranų sektoriaus taškų su dideliais alaus daryklų rinkos dalių pasikeitimais.

407 Be to, ieškovės kaltina Komisiją, kad ši, kiek tai susiję su kainomis, nagrinėjo neteisingus duomenis, ir, be kita ko, individualiai neįvertino susitarimų neįgyvendinimo kiekvienos įmonės atveju.

408 Komisija neigia, jog ginčijamame sprendime konstatavo, kad nagrinėjamas susitarimas iš tikrųjų lėmė kainų padidinimus. Ji mano, kad aplinkybės, jog buvo įrodytas ieškovių dalyvavimas koordinuojant kainas, pakanka jų argumentui dėl nagrinėjamų susitarimų neįvertinimo atmesti.

409 Reikia pastebėti, kad šiam Komisijos argumentui negalima pritarti. Nors vien aplinkybė, kad tam tikra įmonė neįgyvendina neteisėtų susitarimų, savaime negali panaikinti jos atsakomybės, tai vis dėlto yra aplinkybė, į kurią būtina atsižvelgti kaip į lengvinančią nustatant baudos dydį.

410 Tačiau nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 349–354 konstatuojamųjų dalių ir kaip buvo patvirtinta nagrinėjant penktąjį ir šeštąjį ieškinio pagrindus, nagrinėjamą pažeidimą sudarė kompleksinis kartelis, įgyvendintas susitarimais ir suderintais veiksmais, įsiliejančiais į bendrą kartelio planą, kuris buvo taikomas ilgą laikotarpį ir kuriuo siekta išlaikyti *status quo* bei iki minimumo sumažinti konkurenciją. Kartelio dalyviai koordinavo alaus kainas ir kainų padidinimus Nyderlanduose, be kita ko, viešbučių ir restoranų sektoriuje ribojo nuolaidas, o privačiame segmente – su privačiu prekių ženklu parduodamo alaus kainas. Slapti susitarimai taip pat apėmė veiksmų derinimą pasidalijant klientus tiek viešbučių ir restoranų sektoriuje, tiek – kalbant apie su privačiu prekių ženklu parduodamą alų, – privačiame segmente. Kartelio dalyviai sustiprino savo poziciją bendraudami su klientais, t. y. prekybos centrais privačiame sektoriuje ir pardavimo taškais viešbučių ir restoranų sektoriuje, reguliariai ir detaliai konsultuodamiesi ir derėdamiesi dėl visų

jautrių konkurencijos parametrų aspektų, turėdami tikslą padidinti kainas ar bent pasiekti jų stabilumą ir apriboti alaus daryklą keičiančio privataus sektoriaus klientų skaičių bei sumažinti tokių pakeitimų pasekmes.

411 Atsižvelgiant į tai, kad egzistavo bendras planas, išryškėjęs per slaptus, tyčiniais veiksmais ir ilgą laikotarpį rengtus susitikimus, ieškovių pateiktų duomenų, iš esmės skirtų parodyti, kad faktiškai kainos nebuvo didinamos, nepakanka įrodyti, kad jos vengė vykdyti visus šiuos aptariamus susitarimus arba bent kad taip aiškiai ir reikšmingai priešinosi jiems įgyvendinti numatytiems įpareigojimams, kad net sutrukdė patį kartelio veikimą.

412 Kalbant apie tariamus konkurencinio elgesio atitinkamuose sektoriuose įrodymus, kurie matyti iš prie ieškinio pridėtų ekonominių išvadų, t. y. didelius rinkos dalių pasikeitimus, nuolaidų kiekio padidėjimą ir ypatingas rinkos struktūrai viešbučių ir restoranų sektoriuje būdingas aplinkybes, t. y. ilgalaikių sutarčių faktą, reikia pažymėti, kad šios aplinkybės, net jei būtų daroma prielaida, kad jos įrodytos, nėra konkretūs įrodymai apie konkurencinius veiksmus, galinčius sutrukdyti patį šio sprendimo 410 punkte aprašytų susitarimų veikimą, todėl jos savaime neprieštarauja nagrinėjamo kartelio įgyvendinimui.

413 Galiausiai, kiek ieškovės remiasi tam tikromis nuorodomis apie tai, jog nagrinėjami susitarimai nebuvo įgyvendinti, esančiomis tam tikrų *InBev* direktorių pareiškimuose, pakanka pastebėti, kad tai tik paprasčiausi teiginiai, kurių savaime nepakanka įrodyti, jog kartelis nebuvo įgyvendintas arba kad jo veikimas buvo sutrikdytas.

414 Atsižvelgiant į šiuos samprotavimus, darytina išvada, kad ieškovės neįrodė aplinkybių, galinčių pateisinti su nagrinėjamų susitarimų neįgyvendinimu susijusios lengvinančios aplinkybės pripažinimą jų naudai.

415 Todėl devintasis ieškinio pagrindas atmestinas.

Dėl dešimtojo ieškinio pagrindo, susijusio su pernelyg ilgos administracinės procedūros trukmės poveikiu baudos dydžiui

Šalių argumentai

416 Ieškovės tvirtina, kad pernelyg ilga administracinės procedūros trukmė lėmė didesnės baudos skyrimą tiesiogiai dėl Komisijos skiriamų baudų lygio padidėjimo, palyginti su ankstesniais laikotarpiais. Jos, be kita ko, pastebi, kad jeigu sprendimas būtų priimtas per protingą terminą, bauda būtų buvusi mažesnė.

417 Komisija ginčija ieškovių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

418 Iš nusistovėjusios teismų praktikos išplaukia, kad aplinkybė, jog už tam tikro pobūdžio pažeidimus anksčiau Komisija skirdavo tam tikro dydžio baudas, nekliudo jai neperžengiant Reglamente Nr. 1/2003 nustatytų ribų padidinti baudų lygį, jei to reikia

konkurencijos politikos įgyvendinimui užtikrinti, o veiksmingas konkurencijos taisyklių taikymas veikiau reikalauja, kad Komisija galėtų bet kuriuo metu pritaikyti baudų lygį prie šios politikos poreikių (367 punkte minėto Sprendimo *Musique Diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 109 punktas ir 314 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 169 punktas).

419 Turint omenyje šią teismų praktiką, ieškovės negali pagrįstai teigti, kad jeigu Komisija būtų anksčiau užbaigusi administracinę procedūrą, joms skirta bauda būtų buvusi mažesnė, nes vykstant administracinei procedūrai Komisija padidino bendrą baudų lygį (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Knauf Gips prieš Komisiją*, T-52/03, neskelbiamo Rinkinyje, 486 punktą).

420 Atsižvelgiant į šiuos samprotavimus, administracinės procedūros trukmė, net jeigu ji pernelyg ilga, negali būti laikoma turinčia įtakos ginčijamo sprendimo turiniui vien dėl tos aplinkybės, kad per tą laiką Komisija padidino baudų lygį.

421 Dėl to, nors per posėdį Komisija pripažino apie 2005 m., t. y. vykstant aptariamai administracinei procedūrai, padidinusi bendrą baudų lygį, nagrinėjamu atveju į šį faktą negali būti atsižvelgta vertinant protingo termino nesilaikymo įtaką ginčijamo sprendimo turiniui.

422 Todėl dešimtajam ieškinio pagrindui negali būti pritarta.

Dėl vienuoliktojo ieškinio pagrindo, susijusio su baudos sumažinimo dėl pernelyg ilgos administracinės procedūros trukmės dydžiu

Šalių argumentai

423 Ieškovės tvirtina kaip baudos sumažinimas 100 000 eurų, kuriam pritarė Komisija dėl pernelyg ilgos administracinės procedūros trukmės, pernelyg mažas, palyginti su paskirtos baudos dydžiu.

424 Komisija pažymi, kad pasinaudojo galimybe sumažinti baudą savo iniciatyva, o tai yra jos prerogatyva, dėl kurios ji turi didelę diskreciją. Jos nuomone, ieškovės nepateikė nė vieno argumento, kuris pateisintų papildomą baudos sumažinimą.

Bendrojo Teismo vertinimas

425 Reikia pažymėti, kad procedūrinis pažeidimas, net jeigu negali lemti sprendimo panaikinimo, gali pateisinti baudos sumažinimą (šiuo klausimu žr. 48 punkte minėto Sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją* 26–48 punktus ir 245 punkte minėto Sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied ir Technische Unie prieš Komisiją* 436–438 punktus).

426 Protingo termino viršijimas gali pagrįsti Komisijos sprendimą sumažinti baudą teisingumo sumetimais, nes Komisija turi galimybę taikyti tokį sumažinimą vykdydama savo įgaliojimus (šiuo klausimu žr. 286 punkte minėto Sprendimo *Technische Unie prieš Komisiją* 202–204 punktus).

427 Nagrinėjamu atveju Komisija nusprendė sumažinti ieškovei skirtą baudą dėl „neprotingos“ administracinės procedūros trukmės (ginčijamo sprendimo 498 ir 499 konstatuojamosios dalys).

428 Tai, kad Komisija pasinaudojo šia prerogatyva, netrukdo Bendrajam Teismui pasinaudojant neribota jurisdikcija papildomai sumažinti baudą.

429 Reikia manyti, kad Komisijai pritaikius 100 000 eurų sumažinimą visiškai nebuvo atsižvelgta į ieškovei skirtą baudą, iki sumažinimo siekusią 219 375 000 eurų, todėl tai nėra toks sankcijos sumažinimas, kuris gali tinkamai kompensuoti pažeidimą dėl protingos administracinės procedūros trukmės viršijimo.

430 Šiuo klausimu ieškovė teisingai tvirtina, kad sumažindama baudą Komisija nepakankamai atsižvelgė į protingo termino principo pažeidimo pasekmes.

431 Vis dėlto, kalbant apie adekvatų sankcijos sumažinimą, reikia atmesti pirmą kartą dublike suformuluotą ieškovių argumentą, kad sumažinant baudą būtina atsižvelgti į

žalos dydį, nes protingo termino principo pažeidimas yra žalą sukeliantis įvykis, kaip tai suprantama pagal EB 288 straipsnio antrą pastraipą.

432 Šiuo atveju paskirtos sankcijos sumažinimu siekiama suteikti kompensaciją už protingo termino principo pažeidimą, todėl šio sumažinimo apimtis turi būti nustatyta atsižvelgiant į ieškovėms skirtą sankciją. Vis dėlto, priešingai nei teigia ieškovės, bauda sumažinama vadovaujantis teisingumo principu be išankstinio Sąjungos deliktinės atsakomybės pagal EB 288 straipsnio antrą pastraipą sąlygų įvertinimo.

433 Kadangi nei ieškinyje, nei dublike ieškovės nebuvo pateikusios reikalavimo dėl žalos atlyginimo, nėra reikalo priimti sprendimo nei dėl jų pateikto su tariamu žalos dydžiu susijusio argumento, kuriame hipotetiškai įvertinamas baudos, kuri joms būtų buvusi paskirta, jeigu Komisija būtų užbaigusi procedūrą per protingą terminą, dydis, nei dėl argumento, susijusio su priežastiniu ryšiu tarp protingo termino pažeidimo ir šios žalos.

434 Atsižvelgdamas į nagrinėjamos bylos aplinkybes, Bendrasis Teismas, naudodamasis savo neribota jurisdikcija, mano, kad, siekiant tinkamai kompensuoti ieškovei pernelyg ilgą procedūros trukmę, aptariamas sumažinimas turi sudaryti 5 % baudos dydžio.

Išvada dėl baudos

435 Išnagrinėjus ieškovių pateiktus ieškinio pagrindus ir Bendrajam Teismui pasinaudojant savo neribota jurisdikcija, ieškovėms, kaip solidarioms skolininkėms, paskirtos baudos dydis turi būti pakoreguotas, pirma, nustatant 61 750 000 eurų vietoj

65 000 000 eurų pradinės baudos dydį dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio panaikinimo, kiek juo patvirtinama pažeidimo sudedamoji dalis dėl nereguliaraus kitų nei kainos individualiems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomų prekybos sąlygų Nyderlanduose koordinavimo (žr. šio sprendimo 201 ir 202 punktus), ir, antra, padidinant dėl protingo termino viršijimo pritaikytą sumažinimą iki 5 % galutinio baudos dydžio vietoj 100 000 eurų (žr. šio sprendimo 434 punktą).

436 Pritaikius šiuos pakeitimus, baudos dydis apskaičiuojamas 2,5 karto padauginant pakoreguotą pradinės baudos dydį siekiant atgrasančio poveikio, vėliau jį padidinant 35 % dėl pažeidimo trukmės ir tuomet 5 % sumažinant šią sumą dėl protingos procedūros trukmės viršijimo. Todėl nustatomas 197 985 937,5 eurų ieškovėms skiriamos baudos dydis.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

437 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Bendrasis Teismas gali paskirstyti bylinėjimosi išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas.

438 Nagrinėjamu atveju, kadangi ieškovių reikalavimai buvo iš dalies patenkinti, Bendrasis Teismas mano, jog šios bylos aplinkybėmis būtų teisinga nuspręsti, kad ieškovės padengia du trečdalius savo ir Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų, o pastaroji – trečdalį savo ir ieškovių patirtų bylinėjimosi išlaidų

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (šeštoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. **Panaikinti 2007 m. balandžio 18 d. Komisijos sprendimo C (2007) 1697 dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį (byla COMP/B/37.766 — Nyderlandų alaus rinka) 1 straipsnį, kiek Europos Komisija nusprendė, kad *Heineken NV* ir *Heineken Nederland BV* dalyvavo darant pažeidimą, kurį sudarė nereguliarus kitų nei kainos individualiems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomų prekybos sąlygų Nyderlanduose koordinavimas.**

2. **Nustatyti 197 985 937,5 eurų Sprendimo C (2007) 1697 3 straipsnio a punkte solidariai *Heineken* ir *Heineken Nederland* skiriamos baudos dydį.**

3. **Atmesti likusią ieškinio dalį.**

4. ***Heineken* ir *Heineken Nederland* padengia du trečdalius savo ir Europos Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų.**

5. Komisija padengia trečdalį savo ir *Heineken* bei *Heineken Nederland* patirtų bylinėjimosi išlaidų.

Vadapalas Dittrich Truchot

Paskelbta 2011 m. birželio 16 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Faktinės bylos aplinkybės ..... II - 3376

Administracinė procedūra ..... II - 3377

Ginčijamas sprendimas ..... II - 3379

Nagrinėjamas pažeidimas ..... II - 3379

Ieškovėms skirta bauda ..... II - 3381

Procesas ir šalių reikalavimai ..... II - 3383

Dėl teisės ..... II - 3384

Dėl penktojo ir šeštojo ieškinio pagrindų, atitinkamai susijusių su nepakankamais pažeidimo įrodymais ir susitarimų ir (arba) suderintų veiksmų, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, nebuvimu ..... II - 3385

Šalių argumentai ..... II - 3385

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 3387

— Dėl *InBev* pareiškimo ..... II - 3391

— Dėl kitų įrodymų elementų ..... II - 3402

— Dėl faktinių aplinkybių, susijusių su konstatavimais dėl alaus kainų ir kainų padidinimo koordinavimo ir nereguliaraus klientų pasidalijimo koordinavimo ..... II - 3428

— Dėl faktinių duomenų, susijusių su nereguliariu kitų individualiems klientams viešbučių ir restoranų sektoriuje siūlomų prekybos sąlygų koordinavimu ..... II - 3434

— Dėl tariamos teisės ir faktinių aplinkybių kvalifikavimo klaidos ..... II - 3436

— Išvada ..... II - 3442

Dėl septintojo ieškinio pagrindo, susijusio su pažeidimo trukme ..... II - 3343

Šalių argumentai ..... II - 3443

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 3444

— Dėl pažeidimo pradžios datos nustatymo ..... II - 3445

— Dėl pažeidimo nutraukimo datos nustatymo ..... II - 3448

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su gero administravimo ir Reglamento Nr. 1/2003 27 straipsnio pažeidimu, atsisakius leisti susipažinti su kitų suinteresuotų įmonių atsakymais į pranešimą apie kaltinimus ..... II - 3450

Šalių argumentai ..... II - 3450

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 3451

Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su gero administravimo principo, „rūpestingumo principo“ ir rungtyniškumo principo pažeidimu tariamai neatlikus rūpestingo ir nešališko tyrimo ..... II - 3458

Šalių argumentai ..... II - 3458

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 3459

Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su nekaltumo prezumpcijos pažeidimu ..... II - 3460

Šalių argumentai ..... II - 3460

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 3461

Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su protingo termino pažeidimu ..... II - 3462

Šalių argumentai ..... II - 3462

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 3463

— Dėl administracinės procedūros trukmės ..... II - 3464

— Dėl pernelyg ilgos administracinės procedūros trukmės poveikio ginčijamo sprendimo teisėtumui ..... II - 3465

Dėl aštuntojo ieškinio pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalies, gairių, vienodo požiūrio, teisinio saugumo, proporcingumo ir tinkamumo principų bei pareigos motyvuoti pažeidimu, kiek tai susiję su baudos dydžio nustatymu ..... II - 3468

Šalių argumentai ..... II - 3468

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 3469

— Dėl pirmos dalies, susijusio su pažeidimo sunkumo įvertinimu ..... II - 3470

— Dėl antros dalies, susijusios su pradinio dydžio nustatymu ir diferencijuotu požiūriu ..... II - 3477

— Dėl trečios dalies, susijusios su baudos padidinimu siekiant atgrasančio poveikio ..... II - 3482

— Dėl ketvirtos dalies, susijusios su padidinimu už pažeidimo trukmę ..... II - 3485

— Dėl tariamo teisinio saugumo principo pažeidimo ..... II - 3486

Dėl devintojo ieškinio pagrindo, susijusio su neatsižvelgimu į lengvinančias aplinkybes .. II - 3488

Šalių argumentai ..... II - 3488

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 3489

Dėl dešimtojo ieškinio pagrindo, susijusio su pernelyg ilgos administracinės procedūros trukmės poveikiu baudos dydžiui ..... II - 3495

Šalių argumentai ..... II - 3495

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 3495

Dėl vienuoliktojo ieškinio pagrindo, susijusio su baudos sumažinimo dėl pernelyg ilgos administracinės procedūros trukmės dydžiu..... II - 3497

Šalių argumentai..... II - 3497

Bendrojo Teismo vertinimas..... II - 3497

Išvada dėl baudos..... II - 3499

Dėl bylinėjimosi išlaidų..... II - 3500